

# FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2021-2027

---

II. kötet

Stratégiai munkarész

**GYÁL** AZ INNOVATÍV  
KERTVÁR•S

**GYÁL VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK KÉPVISELŐ-TESTÜLETE  
A 104/2022. (V.26.) SZ. HATÁROZATÁVAL  
ELFOGADTA**

2022. JÚNIUS

**Készítette: Projekt Expert Kft.**



**Közreműködők Gyál Város Önkormányzata részéről:**

- **Pápai Mihály polgármester**
- **Nagy József Elek alpolgármester**
- **Rozgonyi Erik címzetes főjegyző**
- **Pap Krisztina aljegyző**
- **Donhauzer Ádám Városfejlesztési Iroda vezető**
- **Kiss István városi főépítész**
- **Szabóné Kovács Anikó irodavezető-helyettes**



## TARTALOM

Ábrajegyzék .....	6
Táblázatok jegyzéke .....	7
Bevezetés .....	10
1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan .....	11
1.1 Partnerek definiálása .....	11
1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma .....	11
1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban .....	14
2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés .....	15
2.1 Helyzetfeltárás .....	15
2.2 Területi lehatárolás .....	15
2.2.1 A várostérség lehatárolása, bemutatása .....	15
2.3 Helyzetértékelés, szintézis .....	22
2.3.1 Prosperáló város .....	22
2.3.2 Zöldülő város .....	24
2.3.3 Digitális város .....	25
2.3.4 Megtartó város .....	27
2.3.5 Kiszolgáló város .....	28
2.4 A város irányítási és működési modellje .....	31
2.4.1 Irányítási modell .....	31
2.4.2 Működési modell .....	34
2.4.3 Várostérségi koordináció .....	36
2.5 Kockázatok és lehetőségek értékelése .....	37
2.5.1 Prosperáló város .....	37
2.5.2 Zöldülő város .....	42
2.5.3 Digitális város .....	46
2.5.4 Megtartó város .....	51
2.5.5 Kiszolgáló város .....	54
3 Stratégiai munkarész .....	60
3.1 Foratókönyv elemzés .....	60
3.2 Jövőkép .....	67
3.3 A stratégia célrendszere .....	67
3.4 A reziliens város a stratégiai célrendszerben .....	71
3.4.1 Prosperáló város .....	71
3.4.2 Zöldülő város .....	72

3.4.3	Digitális város .....	77
3.4.4	Megtartó város .....	79
3.4.5	Kiszolgáló város .....	80
3.5	A stratégia összhangja más stratégiákkal .....	86
3.5.1	Pest Megye Területfejlesztési Programja és Konceptiója .....	86
3.5.2	Pest Megyei Integrált Területi Program (ITP).....	91
3.5.3	Pest Megyei Klímastratégia .....	91
3.5.4	Gyál Klímastratégiája .....	92
3.5.5	Gyál Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014-2020 .....	93
3.5.6	Hazai ágazati stratégiák.....	94
3.5.7	A várostérség településeinek fejlesztési programjai .....	95
4	Monitoring, kontrolling, indikátorok .....	98
4.1	FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során .....	98
4.2	Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana .....	100
4.3	A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana ....	105
5	Az irányítási és működési modell .....	106
5.1	A városirányítási modell indokolt módosításai .....	106
5.1.1	Az átfogó városirányítási rendszer változása .....	106
5.1.2	A térségi koordináció mechanizmusainak változásai .....	106
5.1.3	Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában.....	107
5.2	A városi működési modellt érintő tervezett változtatások .....	108
6	Cselekvési terv .....	109
6.1	Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése .....	109
6.2	Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása.....	112
6.3	Városi szintű beavatkozási területek részletezése.....	113
6.3.1	Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások .....	113
6.3.2	Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások 115	
6.3.3	Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések).....	116
6.4	Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése.....	119
6.4.1	Stratégiai célkitűzésekkel rendelkező térségi bevonással megvalósítható egyedi projektek 119	
6.4.2	Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések).....	120
6.5	Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések, opcionálisan innovációs menetrend).....	120

6.5.1	Zöld átállás menetrend .....	120
6.5.2	Digitális átállás menetrend .....	121
7	Finanszírozási terv.....	126
7.1	Elérhető és bevonható források számbavétele .....	127
7.1.1	Aktorok, meghatározó szereplők .....	127
7.1.2	Kitekintés.....	127
7.1.3	Egyéb kööttségek és lehetőségek .....	130
7.2	Az üzleti modell bemutatása.....	131
7.2.1	Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve .....	131
7.2.2	A finanszírozási terv összefoglalója.....	137
7.3	Fenntartható üzemeltetés .....	146
7.4	Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése .....	146
7.4.1	Ellátandó funkciók .....	146
7.4.2	Kulcsszereplők nevesítése .....	148
7.4.3	Intézményi modell bemutatása .....	148
8	Mellékletek.....	150
8.1	Antiszegregációs Terv .....	150
8.1.2	Antiszegregációs terv.....	154
8.2	Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása .....	160
8.3	Finanszírozási terv beavatkozásokként .....	160
8.4	Működési térkép .....	160

## ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Reziliens város öt dimenziója.....	10
2. ábra: Gyáli és Dabasi járás .....	16
3. ábra: Budapest agglomerációs települései, benne a Dél-keleti szektorban található Gyáli járással	17
4. ábra: Ingázók és helyben dolgozók aránya a budapesti agglomerációban .....	18
5. ábra: A Polgármesteri Hivatal szervezeti ábrája .....	32
6. ábra: A városfejlesztési stratégiai ciklus.....	33
7. ábra: Az FVS stratégiai célrendszere .....	68
8. ábra: Gyál Város FVS javasolt stratégiai célrendszere .....	69
9. ábra: Fenntartható városfejlesztéssel érintett városok Pest megyében .....	129

## TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: A várostérség lehatárolás szempontjai.....	20
2. táblázat: Helyzetértékelés - prosperáló város .....	22
3. táblázat: Helyzetértékelés - zöldülő város.....	24
4. táblázat: Helyzetértékelés - digitális város .....	25
5. táblázat: Helyzetértékelés - megtartó város .....	27
6. táblázat: Helyzetértékelés - kiszolgáló város .....	28
7. táblázat: Városi szolgáltatások.....	35
8. táblázat: Kockázatok és lehetőségek - prosperáló város.....	37
9. táblázat: Kockázatok és lehetőségek - zöldülő város .....	42
10. táblázat: Kockázatok és lehetőségek - digitális város.....	46
11. táblázat: Kockázatok és lehetőségek – megtartó város.....	51
12. táblázat: Kockázatok és lehetőségek - kiszolgáló város .....	54
13. táblázat: A külső hatások és a vizsgálandó kockázati tényezők.....	60
14. táblázat: A kitettségi mátrix szerkezete .....	64
15. táblázat: Városi felkészültségi mátrix szerkezete.....	66
16. táblázat: FVS területi célmátrix - városrészi és várostérségi összefüggések .....	70
17. táblázat: Prosperáló város Gyál stratégiai célrendszerében.....	71
18. táblázat: Zöldülő város Gyál stratégiai célrendszerében .....	72
19. táblázat: A zöldülő város tervezési-fejlesztési dimenzió kapcsolódása és hozzájárulása az FVS stratégiai részcélokhoz .....	74
20. táblázat: A digitális város tervezési-fejlesztési dimenzió kapcsolódása és hozzájárulása az FVS stratégiai részcélokhoz .....	77
21. táblázat: Megtartó város Gyál stratégiai célrendszerében .....	79
22. táblázat: Kiszolgáló város Gyál stratégiai célrendszerében.....	80
23. táblázat: A kiszolgáló város tervezési-fejlesztési dimenzió kapcsolódása és hozzájárulása az FVS stratégiai részcélokhoz .....	82
24. táblázat: Pest Megye Területfejlesztési Konceptiójának kapcsolódása az FVS stratégiai célokhoz .....	87
25. táblázat: Pest Megye Területfejlesztési Programjának kapcsolódása a stratégiai célokhoz .....	88

26. táblázat: Pest Megyei Klímastratégia kapcsolódása a stratégiai célokhoz.....	91
27. táblázat: Gyál Klímastratégiájának kapcsolódása az FVS célokhoz.....	92
28. táblázat: Partnerség a stratégia megvalósítása alatt - GANTT diagram.....	108
29. táblázat: Az intézkedések és a beavatkozási területek rendszerezése – 1. intézkedés.....	109
30. táblázat: Az intézkedések és a beavatkozási területek rendszerezése – 2. intézkedés.....	110
31. táblázat: Az intézkedések és a beavatkozási területek rendszerezése – 3. intézkedés.....	110
32. táblázat: Az akcióterületek összefoglaló táblázata.....	112
33. táblázat: Városi stratégiai beavatkozási területek I. ....	113
34. táblázat: Városi stratégiai beavatkozási területek II. ....	114
35. táblázat: Városi stratégiai beavatkozási területek III. ....	114
36. táblázat: Városi akcióterületi fejlesztés I. ....	115
37. táblázat: Városi akcióterületi fejlesztés II. ....	115
38. táblázat: Városi akcióterületi fejlesztés III. ....	116
39. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás I. ....	116
40. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás II. ....	117
41. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás III. ....	117
42. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás IV.....	118
43. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás V.....	118
44. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás VI.....	118
45. táblázat: Térségi stratégiai beavatkozás I. ....	119
46. táblázat: Térségi hálózatos beavatkozás I. ....	120
47. táblázat: A 7. Finanszírozási terv c. fejezet készülsége és ütemezése .....	126
48. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése – Prosperáló város .....	132
49. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése – Zöldülő város .....	133
50. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése – Digitális város .....	134
51. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése – Megtartó város.....	135
52. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése – Kiszolgáló város .....	136
53. táblázat: Összesítő pénzügyi tábla.....	136
54. táblázat: Városi stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások finanszírozási terve .	138



55. táblázat: Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások finanszírozási terve.....	140
56. táblázat: Városi stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések) finanszírozási terve.....	142
57. táblázat: Várostérségi szintű beavatkozások finanszírozási terve .....	145
58. táblázat: Projekt-előkészítés és -lebonyolítás intézményi modellje .....	149
59. táblázat: Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások.....	155
60. táblázat: Területi fókuszú antiszegregációs célok és beavatkozások .....	156
61. táblázat: Akciók és beavatkozások ütemezése.....	158

## BEVEZETÉS

Gyál Város Önkormányzata a TOP Plusz keretében mintegy **4,5 milliárd forinttal** gazdálkodhat a számára elkülönített indikatív fenntartható város forrásnak köszönhetően. A támogatás felhasználásának elsődleges feltétele a **Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) elkészítése**, mely az igényfelmérésekre támaszkodóan, a város szükségleteit kielégítő középtávú fejlesztési elképzeléseit tartalmazza. Fontos megemlíteni, hogy a dokumentum **teljes tervezéssel készül**, vagyis 2021-2027 között megvalósítani tervezett összes fejlesztési igényt tartalmazza forrásallokációtól függetlenül, ezáltal több mint 16,85 milliárd forintos városfejlesztési csomag került összeállításra.

Az FVS az alábbi öt dimenzió mentén készült:

1. ábra: Reziliens város öt dimenziója



Forrás: FVS Módszertani Kézikönyv 2021-2027

Az FVS széleskörű partnerségi egyeztetéssel készült a rendelkezésre álló szűkös idő figyelembevételével. Az FVS készítésekor számos „magasabb szintű”/ a városfejlesztési elképzelések megvalósítását befolyásoló dokumentum nem vagy csak társadalmasításra bocsátott verzióban érhető el.

Az FVS az alábbi kötetekből áll:

- I. kötet Helyzetfeltárás, célrendszer
- II. kötet Stratégiai munkarész
- III. kötet Partnerségi eljárás alátámasztó dokumentumai.

Az elkészült stratégia felülvizsgálata 2024-ben tervezett.

## 1 A PARTNERSÉGI FOLYAMAT ISMERTETÉSE AZ FVS TERVEZÉS IDŐSZAKÁRA VONATKOZÓAN

### 1.1 PARTNEREK DEFINIÁLÁSA

---

Tekintettel arra, hogy az FVS teljes tervezéssel készül, célunk a stakeholderek legszélesebb körű bevonása. Továbbá az FVS elkészítésének elsődleges célja, hogy a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz 2021-2027 a települési önkormányzatok számára biztosítandó európai uniós forrás lehívását megalapozza. E két szempont figyelembevételével határoztuk meg a partnerségi szereplőket és a partnerségi akciókat.

Partnerségi akciók az FVS készítésekor és az abban megfogalmazott célok megvalósítása során is elengedhetetlen.

A partnerség jelen esetben nagyobb részt informális szerveződési formában tervezett.

Partnerségi folyamatban bevonandó gyáli illetőségű szereplők:

- lakosság
- civil szervezetek
- gazdasági szereplők
- intézményi háttér
- egyházak
- városfejlesztésben releváns döntéshozók
- Pest Megyei Önkormányzat, mint véleményező területi szereplő.

### 1.2 PARTNERSÉGI AKCIÓK ÉS AZOK TARTALMA

---

Partnerségi akciók eszközrendszerét jelentősen befolyásolja az FVS készítésére szabott rövid idő, mely abból adódik, hogy az FVS a 2021-2027-es európai uniós pénzügyi forrás lehívásának egyik feltétele. A város célja, hogy a helyi igényeken alapuló városfejlesztési tevékenység a lehető leghamarabb megkezdődjön és megvalósuljon. Gyál Város Önkormányzata rendelkezik partnerségi rendelettel, azonban annak alkalmazása nem terjed ki az FVS készítésére, ugyanakkor jó alapot ad a partnerségi akciók és szereplők meghatározására. A partnerség a stratégiai ciklus több fázisában is jelen van, alkalmazása elengedhetetlen a sikeres városfejlesztési tevékenység/projekt megvalósítása érdekében. Partnerségi akciók meghatározása jelen dokumentum készítésére vonatkozik, vagyis az I. tervezési fázisra készül. Természetesen az FVS cselekvési tervében meghatározott fejlesztési elképzelések megvalósításakor szerepet kapnak a partnerek, melynek eszközrendszere az adott projekt keretében kerül meghatározásra. A partnerség a megvalósítást követő fenntartási időszakokra is kiterjed. Jelentősége, hogy a további tervezési lépésekhez visszacsatolást biztosít. Partnerség tehát megjelenik a I. tervezés, II. a megvalósítás és a III. monitoring fázisokban is.

Partnerségi akciók tervezésekor az alábbi szempontok is figyelembe kerültek:

- COVID-19 világjárvány hatása a közösségi együttműködésekre,
- lakosság aktivitásának szintje,

- valamint a veszélyhelyzet idejére hozott speciális szabályok maradéktalan betartása.

Az alábbi partnerségi eszközök tervezettek, melyek összefoglaló eredményei a III. kötet Partnerségi eljárás alátámasztó dokumentumai c. anyagban találhatóak.

### 1 ONLINE TÁJÉKOZTATÓ:

- a város honlapján, [www.gyal.hu](http://www.gyal.hu) honlapon a tervezési fázis legelején lakossági tájékoztatás az FVS készítésének céljairól, a vélemények megosztásának lehetőségéről, elérhetőségekről. Továbbá az FVS készítésének fő mérföldköveinél, várhatóan a véleményezésre bocsájtható változat és az elfogadásra kerülő, végleges dokumentum kerül közzétételre. A honlapon a kérdőív kitöltési lehetősége is több alkalommal felkerül.
- a közösségi médiában, a város facebook oldalán a releváns információk megosztása tervezett. A pandémia miatt jelentősen megnőtt a közösségi média használók száma, gyors és közvetlen elérését biztosít a lakossághoz, ezért kiemelten a kérdőív kitöltésével kapcsolatos információk

### 2 MÉLYINTERJÚ

A tervezési fázis elején a városfejlesztési kérdésekben jártas döntéshozók (5 fő) véleményének megismerése érdekében 90-120 perc között tervezett mélyinterjú megtartása tervezett.

Az interjú az alábbi kérdések, témakörök mentén zajlik:

- Melyek voltak a 2014-2020 időszak legfontosabb városfejlesztései?
- Mely tervezett fejlesztések nem tudtak megvalósulni, miért?
- 2021-2027-es időszakban melyek a település prioritizált fő fejlesztési irányai?
- Lát-e lehetőséget okos város megoldások kialakításra? Van-e már a településen valamilyen smart megoldás?

### 3 FÓKUSZCSOPORTOS INTERJÚ:

#### A kutatás célja

A kutatás célja, annak feltérképezése, hogy a város jelenében és jövőjében kulcsfontosságú szerepet játszó személyek véleménye milyen fő prioritásokat jelöl meg a város társadalmi és gazdasági fejlődésének fenntarthatóságát illetően. További cél olyan, esetlegesen tapasztalható véleménykülönbségek vagy hasonlóságok feltárása, amely egy hosszú távú fejlesztési irányvonal meghatározását segítheti.

#### Módszertan

A fókuszcsoportos interjú a vélemények mélyebb megismerésére alkalmas módszer egyfajta csoportos beszélgetés, ahol a vizsgált téma szakértői, érintettjei vesznek részt. A beszélgetést moderátor vezeti, gyakorlott kutató, szociológus diplomával rendelkezik.

A csoport a moderátor irányítása mellett kötetlen, félig-irányított beszélgetés során vitatja meg a téma különböző aspektusait. A csoportvezetésben jártas kutató (moderátor) egy interjúvázlat (részletesen kidolgozott guide) alapján strukturálatlan interjút készít a megkérdezettekkel és megpróbálja feltárni a résztvevők véleményét, gondolatait, nem csak a felszínen, hanem mintegy mögé látva az elsődleges válaszoknak. A moderátor akár el is térhet a Guide-tól, illetve esetenként el is kell térnie, mert menet közben olyan (új) szempontok merülhetnek fel, melyek bár nagyon fontosak, de a Guide nem

tartalmazza. A moderátornak nem feltétlenül kell minden (a Guide-ban szereplő) kérdést feltenni, de a vizsgálat végén válaszolnia kell tudni minden kérdésre.

Az adott koncepció elfogadásának vagy elutasításának mögöttes okait is vizsgálhatjuk e módon, így a 'miért' kérdésekre is választ tudunk adni, nem csak a 'mit' és 'hogyan' jellegűekre. A fókuszcsoportos beszélgetés kötetlen légkörében a résztvevőknek spontán módon nyílik lehetősége a kutatási témák, hipotézisek véleményezésére, miközben önkéntelenül is feltárják viselkedésük mozgatórugóit, motivációikat, attitűdjeiket, emocionális hátterüket. Olyan gondolatok, vélemények, affektív megnyilvánulások is felszínre hozhatók így, melyek különben rejtve maradnának a kutató előtt.

A kutatás során 1 heterogén csoporttal (önkormányzat, civil szervezetek, vállalkozók, intézményvezetők) történt az interjú, kutató-moderátori vezetéssel.

A fókuszcsoport fő kérdéskörei

1. Hogyan értékelik a 2014-2020-as időszakot a pályázatok és a megvalósult fejlesztések szempontból?
2. Melyek a város főbb funkciói a járásban? Ön szerint hogyan kell alakítani a jövőben a város-, településtérség kapcsolatokat?
3. Melyik az a három legfontosabb tényező, ami a település értékeként kiemelendő?
4. Melyik az a három terület, ami fejlesztésre szorul, ami a város "gyenge pontja", nehézséget vagy akadályt jelent a város fejlődésében?
5. 2021-2027-es időszakban melyek a város prioritált fő fejlesztési irányai (legfeljebb 5 db)?
6. Milyen fejlesztésekre van szükség Önök szerint ahhoz, hogy a település élhetőbb város legyen (településkép, zöldfelületek, helyi termékek, turisztika, infrastruktúra fejlesztés, gazdaságfejlesztés)?
7. Tervezik-e társadalmi és gazdasági célú szoft típusú programok megvalósítását, mint pl. szemléletformálás, társadalmi bevonás, a partnerség erősítése, befektetésösztönzés, marketing.
8. Milyen okos város megoldásokra látnak lehetőséget?
9. Milyen hatása van a veszélyhelyzetnek a település életére, az önkormányzati gazdálkodására?
10. Cégekhez, intézményvezetőkhez: melyek a középtávú fejlesztési elképzeléseik a szervezet vonatkozásában

#### 4 KÖZMEGHALLGATÁS, LAKOSSÁGI FÓRUM

A pandémia miatt közmeghallgatás és lakossági fórum megtartására korlátozottan volt lehetőség az előző években, így a már lehetőségként mutatkozó közmeghallgatás megfelelő eszköz az FVS készítésével kapcsolatos lakossági tájékoztató megtartására.

#### 5 KÉRDŐÍVEZÉS:

- lakossági kérdőív kitöltésére 2021. október 25. és 2022. január 30. között volt lehetőség online módon vagy papír alapon. Online kérdőív elérési útja: <https://forms.gle/BixFydiBmhuq5bxc6>
- intézményi/szervezeti kérdőív kitöltésére ugyancsak 2021. október 25. és 2022. január 31. között volt lehetőség kizárólag online módon, az önkormányzat által kiértékelendő intézmények számára. Online kérdőív elérési útja: <https://forms.gle/imZ9SJqknFMus2q17>

A kérdőív kiértékelése a III. kötet Partnerségi eljárás alátámasztó dokumentumai c. anyagban található.

## 6 MUNKACSOPORT EGYEZTETÉSEK

Az önkormányzati szakértők az egyes munkafázisokban, az elkészült dokumentum véleményezésében részt vesznek. Célja az egyeztetéseken résztvevők véleményének részletes megismerése, valamint helyspecifikus információk begyűjtése, problémák feltárása.

## 7 KÉPVISELŐ-TESTÜLETI ÜLÉS

A döntéshozatal szintje, a nyilvános testületi ülés anyagai elérhetőek, mely által a partnerek tájékoztatása megtörténhet. Dönt a képviselő-testület a célrendszeréről és a helyzetfeltárásról, valamint a FVS teljes anyagáról.

## 1.3 PARTNERSÉGI AKCIÓK ÜTEMEZÉSE A TERVEZÉSI FOLYAMATBAN

Partnerségi akció	célja	módja	időtartama
mélyinterjú	információgyűjtés	személyes	2021.11. 17.
fókuszcsoporthoz tartozó interjú	információgyűjtés	személyes	2021. 11. 11.
lakossági kérdőívesítés	információgyűjtés	online, személyes	2021.10.25-2022.01.30.
intézményi/szervezeti kérdőívesítés	információgyűjtés	online	2021.10.25-2022.01.31.
közmeghallgatás	tájékoztatás	személyes	2021.11.26.
online tájékoztató (honlap, közösségi média)	tájékoztatás	online	folyamatos
munkacsoport egyeztetések	véleményeztetés	személyes/online	folyamatos
KT ülés	döntéshozatal	személyes	2022. I. és II. félév

## 2 MEGALAPOZÓ MUNKARÉSZ: HELYZETFELTÁRÁS ÉS HELYZETÉRTÉKELÉS

### 2.1 HELYZETFELTÁRÁS

A Helyzetfeltárás a terjedelme miatt külön dokumentumként képezi a FVS mellékletét (I. kötet).

### 2.2 TERÜLETI LEHATÁROLÁS

Gyál térségi szerepét jelentősen befolyásolja Budapesttel való szomszédsága és a fővárossal való egybeépítettsége, Magyarország legjelentősebbnek számító közlekedési folyosóinak (M5, M0) csomópontjában és létesítményeinek (Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér) való elhelyezkedése. Ezek a tényezők elsősorban funkcionálisan determinálják a település szerepét: Gyál a Budapest körüli agglomeráció egyik városaként a főváros körüli gazdasági és rekreációs zóna része. Ez a funkcionális szerepe stabilnak tekinthető és középtávon meg is marad. Egyes funkcionális szerepei külön társulási megállapodásokon keresztül érvényesülnek: ebből a legjelentősebb a „Kertváros” Önkormányzati Társulás, melynek négy település a tagja: Gyál, Alsónémedi, Bugyi és Ócsa. Emellett a Fővárosi Agglomeráció Önkormányzati Társulás tagtelepülése is. Közigazgatási szempontból központi szerepe járasszékhelyként jelentkezik. Gyál a járási központokban megjelenő adminisztrációs funkciók révén térségi szinten négy település szempontjából számít központi településnek.

#### 2.2.1 A VÁROSTÉRSÉG LEHATÁROLÁSA, BEMUTATÁSA

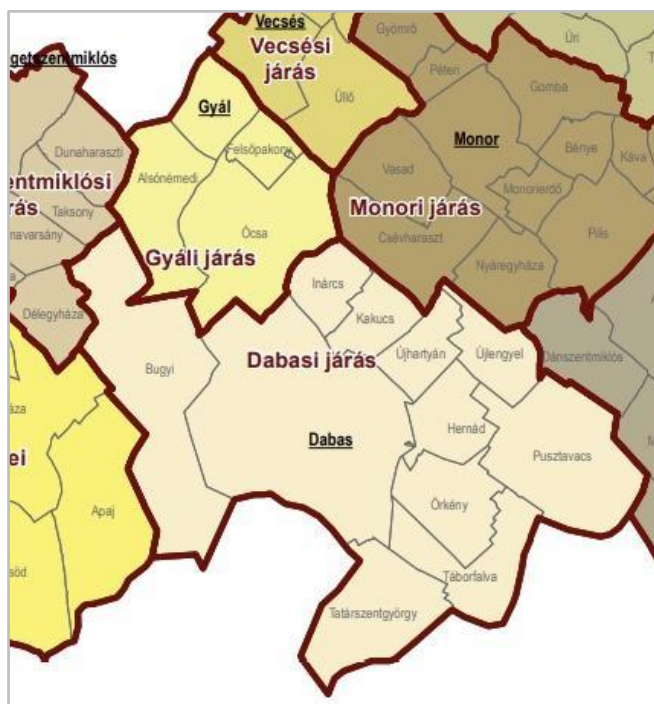
A várostérség lehatárolása során alábbi tényezőket szükséges figyelembe venni:

1. Közigazgatási egység
2. Városkörnyéki lakóhely választás, agglomerálódás (agglomerációs térség)
3. Munkavégzési célú mobilitás, ingázás, foglalkoztatási vonzáskörzet (foglalkoztatási térség)
4. Térségi szervezőerőt jelentő alap- és középszintű köz- és piaci szolgáltatások igénybevétele, elérhetősége (funkcionális, foglalkoztatási térség)
5. Hálózatos infrastruktúrák közös fejlesztése és működtetése (fejlesztési térség)

#### KÖZIGAZGATÁSI TÉRSÉG

Közigazgatási szempontból Gyál járásközpontnak számít. A gyáli járásba négy település tartozik, ezek: Alsónémedi, Felsőpakony, Gyál, Ócsa. Ennek megfelelően Gyálon járási hivatal működik, ami a Pest Megyei Kormányhivatal alá tartozó szerv. A hivatal két településen tart fenn kormányablakot, Gyálon és Ócsán. Gyámügyi Osztállyal és Hatósági Osztállyal működik, települési ügysegéd (járási hivatal ügyeiben segít az ügyek intézésében) Felsőpakonyban van. Egyes ügyekben másik járási hivatalhoz tartoznak a járás települései. Ilyen, kiterjedtebb illetékességi körrel rendelkezik a Dabasi járási hivatal, amelyhez a következő ügyekben tartoznak a Gyáli járás települései: Élelmiszerlánc-biztonság és Állategészségügy (NÉBIH), Foglalkoztatás (NFSZ), Népegészségügy (NNK).

2. ábra: Gyáli és Dabasi járás



Forrás: KSH

## AGGLOMERÁCIÓS TÉRSÉG

Gyál Magyarország legnagyobb és legnépesebb agglomerációs térségének, a Budapesti agglomeráció településeggyüttesének a része. Ez összesen 81 települést foglal magába. Az agglomeráció hat szektorra osztható, Gyál a Dél-keleti szektorba tartozik, kilenc településsel együtt. A település szuburbanizáció szempontjából céltelepülés, a Budapesten élők városból való kiköltözése valósul meg Gyál irányába. Részlegesen tekinthető csak alvóvárosnak, ugyanis a településen jelen lévő ipari üzemek és kereskedelmi-szolgáltató vállalkozások révén munkavégzési célú mobilitás célterületének számít. A településen jelen lévő intézmények és szolgáltatások miatt az agglomeráción belül is bír térszervező erővel, ezért Gyál térségi és agglomerációs központnak számít (lásd 1.1. fejezet). Az ingázási szokások kapcsán az Új Munkaügyi Szemle 2020/3. számában megjelent, „Ingázás a budapesti agglomerációban”<sup>1</sup> c. tanulmány a következő megállapításokat tette Gyállal kapcsolatban:

- a Gyáli járás az alacsony végzettségű ingázók legfőbb kibocsátóinak egyike,
- a Gyáli járásból Budapestre ingázók legnagyobb számban Ferencvárosban dolgoznak.

Az agglomeráció folyamatairól egy közelmúltban készült diplomamunka nyújtott átfogó elemzést<sup>2</sup>, amely Gyállal kapcsolatban az alábbi következtetéseket tette meg:

- Budapest XVIII. kerületének lakosai választják legnagyobb számban kiköltözéskor Gyált célterületként,
- Emellett a XVII. és XIX. kerületből jövők részesítik még előnyben a délkeleti szektor településeit.

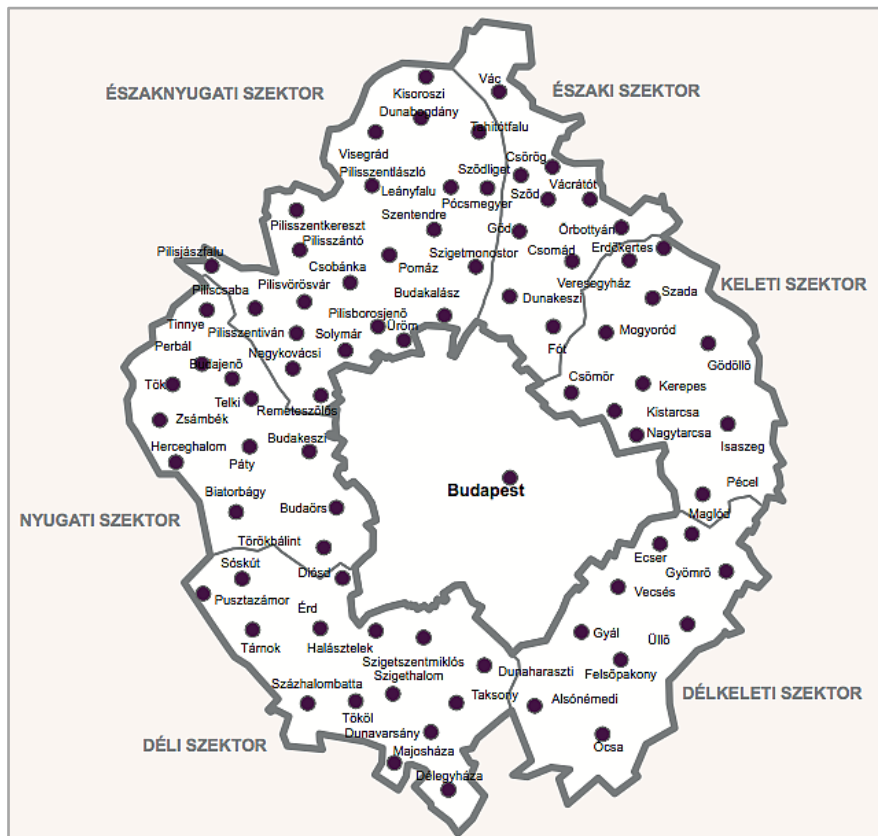
<sup>1</sup> Forrás: <https://www.metropolitan.hu/upload/08df3e44257cfad7eb7c29983c72b975243a5ca0.pdf>

<sup>2</sup> A budapesti agglomeráció urbanizációs folyamatai (Szabó Enikő, ELTE IK Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék, Diplomamunka, 2021, Budapest, témavezető: Dr. Irás Krisztina)



Az agglomerációs térségbe való illeszkedést jól jelzi, hogy a Budapesti Közlekedési Központnak több buszjárata is van, melyeknek végállomása vagy állomásai vannak Gyálon. A Budapest – Lajosmizse – Kecskemét vasúti útvonal az agglomerációs vasúti személyszállításban fontos szerepet játszik a Dél-keleti szektor településeinek mobilitásában, a Budapesti Agglomerációs Vasúti Stratégia megvalósításával a vonal megújulhat és villamosításra kerülhet.

3. ábra: Budapest agglomerációs települései, benne a Dél-keleti szektorban található Gyáli járással



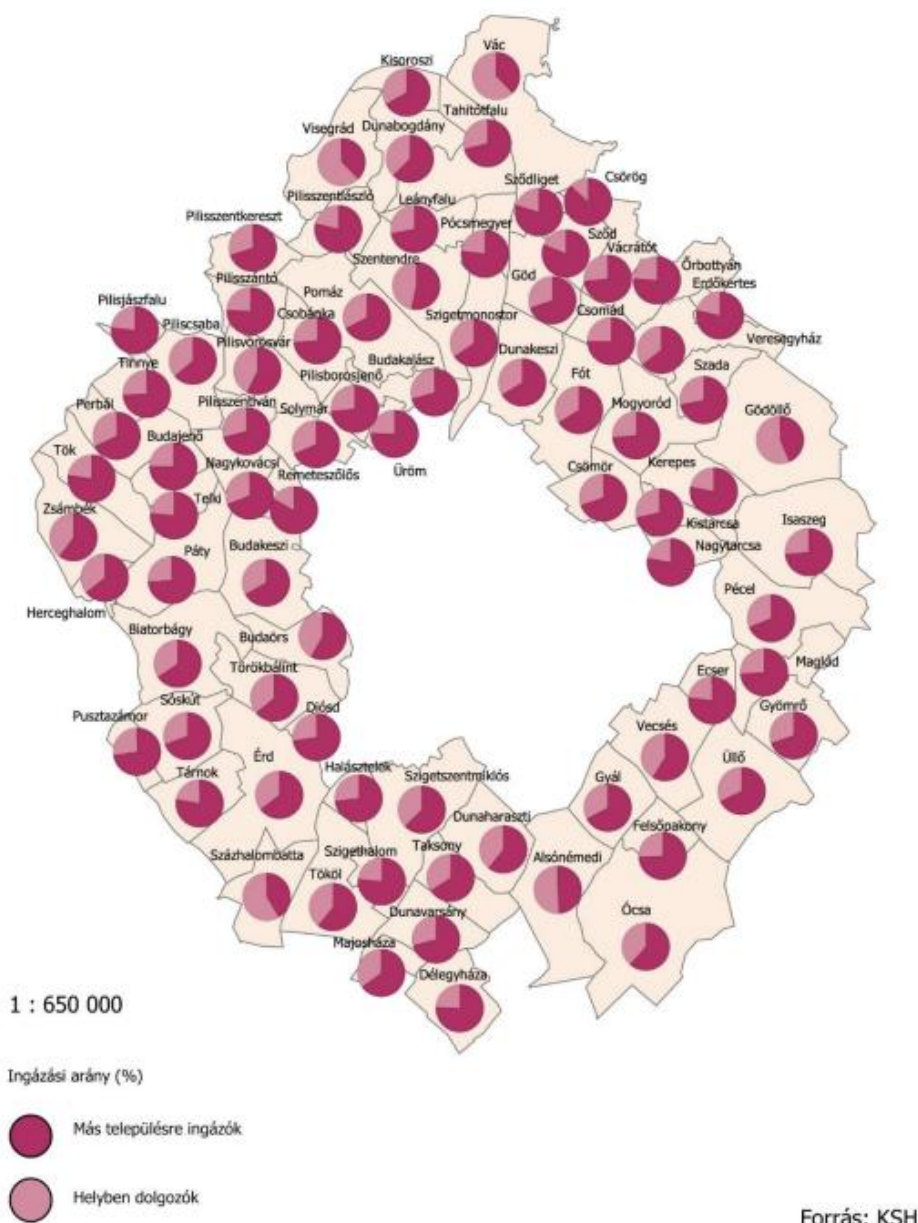
Forrás: KSH

## FOGLALKOZTATÁSI TÉRSÉG

A Gyál mellett, hogy a Budapest irányába tartó foglalkoztatási mobilizáció kibocsátó települése, viszont a városban jelen lévő ipari, kereskedelmi és szolgáltató vállalatok kiváló elérhetősége miatt munkaerő-vonzó képességgel is bír a budapesti agglomerációban. Kiemelkedik ezek közül is a szállítás és a raktározás, ezen szektorokban van agglomerációs szinten a legnagyobb munkaerő-vonzó képessége a településnek<sup>3</sup>. A foglalkoztatási térségként a Dabasi járással közösen tekinthető egységes térségnek Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat területi hatásköre miatt, amely révén Gyál és a gyáli járás a Dabasi járási hivatal illetékességi körébe tartozik.

<sup>3</sup>Forrás: A budapesti agglomeráció urbanizációs folyamatai (Szabó Enikő, ELTE IK Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék, Diplomamunka, 2021, Budapest, témavezető: Dr. Irás Krisztina) dokumentum alapján

4. ábra: Ingázók és helyben dolgozók aránya a budapesti agglomerációban



Forrás: A budapesti agglomeráció urbanizációs folyamatai - Szabó Enikő, ELTE IK Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék, Diplomamunka, 2021, Budapest, témavezető: Dr. Irás Krisztina

## FUNKCIONÁLIS, SZOLGÁLTATÁSI TÉRSÉG

Gyál esetében funkcionális térségi funkciók az intézmények és ellátási területek kialakulásán, működésén keresztül jelennek meg. A szolgáltatások, funkciók térsége ebből szempontból a település a Monor – Gyál – Vecsés tengelyként azonosítható, amely megjelenik az egyes ellátási, szolgáltatási funkciók jelenlegi működésében is. Ezek a következők:

- Szociális ellátás: Legfőbb ellátó szervezet és térségi szolgáltató a „Kertváros” Önkormányzati Társulás. A társulás négy település szövetségéből áll, ezek: Alsónémedi, Bugyi, Gyál és Ócsa. A társulás szociális alapszolgáltatásokat nyújt a tagtelepülések számára. Az általa alapított és fenntartott intézmény a Kertváros Szociális Központ. Ez a társulás településein nyújt nappali ellátást idős és demens betegek számára, illetve család- és gyermekjóléti központot és

szolgáltatást, valamint jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, továbbá szociális étkeztetést. Kezelésébe tartozik a Gyáli Idősek Klubja, amely 25 fős férőhellyel rendelkezik.

- **Oktatás:** Gyál a KLIK Monori tankerületi központjába és Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálatába tartozik, négy általános iskolája van, középfokú oktatás a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (NSZFH) Érdi Szakképzési Centruma révén van jelen. A legközelebbi gimnáziumok Ócsán és Budapesten vannak jelen, így ezen képzések igénybevételére ingáznik szükséges a helyi diákoknak.
- **Egészségügy:** a Városi Egészségügyi Központ ellátási területe a településre terjed ki. A településen a Jahn Ferenc Dél-Pesti Kórház Szakrendelője működik. Fekvőbeteg-ellátás és járóbeteg ellátásoknál a területi ellátási kötelezettség a rendkívül Budapest-központú, továbbá egyes ellátások miatt Vecsésre és Monorra szükséges utazniuk a településen élőknek, hasonlóképpen a járás további településeihez.

## FEJLESZTÉSI ÉS GAZDASÁGI TÉRSÉG

Gyálnak a munkaerő-kibocsátó jellege mellett térségi gazdaságszervező ereje is van, mellyel hatást gyakorol a környező települések és agglomeráció gazdaságára is. A közlekedési adottságok révén főleg a logisztika, illetve a szállítás és raktározás területén van térségi tökevonzó-ereje. A közlekedési kapcsolatok révén mind az agglomerációs, mind a hazai ellátási láncokba való becsatlakozása bármilyen gazdasági tevékenység esetén kedvező, vonzerőként definiálható a gazdasági szereplők számára. Pár órán belül az országhatárok és a főbb hazai ipari központok, gyárak és áruházak elérhetőek a településről, így országos jelentőséggel bíró cégek tudnak a településen jelen lenni – lásd ProLogis Business Park, Kisvállalkozói park, M5-Gyál Business Park.

A hálózati, vonalas infrastruktúrák szempontjából Dél-Pesti Víziközmű Szolgáltató Zrt. ellátási területe révén rajzolódik ki egy funkcionális fejlesztési térség. Ennek Gyál üzemgazgatósági központjához tartozó települések: Gyál, Ecser, Felsőpakony, Inárcs, Maglód, Ócsa, Üllő, Péteri, Vecsés. Ezen települések a vízközművekkel kapcsolatos fejlesztések révén tudnak közös fejlesztési térségbe, társulásba tömörülni. Ehhez kapcsolódik még a Gyáli-csatorna mentén fekvő települések hálózata Soroksártól Gyálon át Vecsésig annak érdekében, hogy a patak menti terület rehabilitációjával a térség ökoszisztémája feléledjen és gazdagabbá váljon. Mindez a zöldfelületi hiányok orvosolásában is jelentőséggel bírhat Gyál számára. További fejlesztések tekintetében a térségi kerékpárút-fejlesztéseknél azonosítható térségi kontextus a következő települések relációjában: Vecsés-Gyál-Budapest XVIII. kerület.

A fejlesztési térség definiálása során szükséges kitérni a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióra és Programra is, ami fejlesztési szempontból is meghatároz együtt tervezendő várostérségeket. Ilyen Monor – Gyál – Vecsés – Nyugat-Budapest térségét, továbbá a megyei logisztikai zóna, illetve kiemelt gazdasági-logisztikai övezet és technológiai pólus. Ehhez kapcsolódik még az építőanyag-ipar, melynek a megye gazdasági teljesítményében való hozzájárulása okán kiemelt szerepe van a megye gazdaságfejlesztésében. Ennek célterületei között megjelenik Gyál is.

## ÖSSZEFOGLALÁS

Az előbbieken bemutatott, Gyálhoz kapcsolódó várostérségek lehatárolásában szerepet játszó tényezőket az alábbi táblázat alapján a következőképpen foglalhatjuk össze:

1. táblázat: A várostérség lehatárolás szempontjai

Tényező	Város szerepe	Települések köre	Települések száma és/vagy felsorolása
<b>A) Kötött</b>			
közigazgatási egység	megyeszékhely	megye települései	nem releváns
	járasközpont	járás települései	Gyáli járás: Gyál, Alsónémedi, Felsőpakony, Ócsa
körjegyzőség léte	körjegyzőségi központ	a körjegyzőségéhez tartozó települések	nem releváns
<b>B) Rugalmas</b>			
agglomerálódás	agglomerációs központ	azon települések köre, ahová a városból jellemzően kiköltöznek a helyi lakosok, akik munkavégzés és szolgáltatások igénybevétele céljából továbbra is a városhoz kötődnek	Felsőpakony
foglalkoztatás	vonzásközpont <sup>4</sup>	az adott városba irányuló munkavégzési célú ingázás kibocsátó településeinek köre	Alsónémedi, Budapest 23. kerület, Budapest 18. kerület, Felsőpakony, Ócsa, Üllő, Vecsés NFSZ: Bugyi, Dabas, Hernád, Inárcs, Kakucs, Örkény, Pusztavacs, Táborfalva, Tatárszentgyörgy, Újhartyán, Újlengyel, Alsónémedi, Felsőpakony, Gyál, Ócsa
funkcionális	szolgáltató központ	a város által nyújtott alap, és közép-szintű köz- és piaci szolgáltatásokat napi szinten igénybe vevő térségi lakosok települései	Alsónémedi, Felsőpakony, Vecsés

<sup>4</sup> Javasolt forrás: KSH Munkaerőpiaci körzetek Magyarországon c. tanulmány (2017)

Tényező	Város szerepe	Települések köre	Települések száma és/vagy felsorolása
	szolgáltatói hálózati központok	bizonyos térségi szinten szervezett (köz) szolgáltatásokban résztvevő települések köre (társulások pl. szociális gondozás, idősellátás, családsegítés, orvosi ügyelet stb.)	<p>KÖT: Alsónémedi, Bugyi, Ócsa</p> <p>NNK, NÉBIH: Bugyi, Dabas, Hernád, Inárcs, Kakucs, Örkény, Pusztavacs, Táborfalva, Tatárszentgyörgy, Újhartyán, Újlengyel, Alsónémedi, Felsőpakony, Gyál, Ócsa</p> <p>NSzFH: Érd, Szigetszentmiklós, Kiskunlacháza, Dabas, Százhalombatta</p> <p>KLIK: Alsónémedi, Bénye, Bugyi, Csévharaszt, Dabas, Ecser, Felsőpakony, Gyömrő, Hernád, Inárcs, Kakucs, Maglód, Monor, Monorierdő, Nyáregyháza, Ócsa, Örkény, Pánd. Péteri, Pilis, Pusztavacs, Táborfalva, Újlengyel, Üllő, Vasad, Vecsés</p>
fejlesztési cél alapon	a térségi fejlesztéseket koordináló önkormányzat	közmű, turisztikai fejlesztések és szolgáltatások, beszállítói hálózatok (jellemzően csak az agráriumban, hagyományos város-vidék kapcsolat-rendszer)	<p>DPVSz: Gyál, Ecser, Felsőpakony, Inárcs, Maglód, Ócsa, Üllő, Péteri, Vecsés</p> <p>PMTfK: Érd, Százhalombatta, Szigetszentmiklós, Dunakeszi, Fót, Kistarcsa, Dabas, Újhartyán, Monor, Vecsés, Gyömrő, Üllő</p>

## 2.3 HELYZETÉRTÉKELÉS, SZINTÉZIS

### 2.3.1 PROSPERÁLÓ VÁROS

2. táblázat: Helyzetértékelés - prosperáló város

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség gazdasága	<p><b>P1: Térségi gazdasági és innovációs ökoszisztéma jellemzői (ágazati együttműködések, térségi hálózatosodás, kulcsszereplők jelenléte, innovációteremtés, innovációterjedés)</b></p> <p>A földrajzi elhelyezkedése alapjaiban határozza meg Gyál gazdasági ökoszisztémáját: a főváros agglomerációjában, az M0 és M5 autópályák csomópontjában fekszik, ennek megfelelően a gazdasági hangsúly a város és térségben a logisztikai, kereskedelmi és raktározási funkciók felé tolódott el. A gazdasági mutatók alapján a kedvező földrajzi fekvést a Gyáli járás többi települése legalább olyan hatékonyan használja ki, mint a járásközpont Gyál. A vállalkozássűrűség és a nagyvállalatok súlya is meghaladja az országost. Az iparűzési adó a törvényi maximumnál alacsonyabb szinten került megállapításra. A kutatás-fejlesztés-innováció (K+F+I) tényerését némiképp hátráltatja a tudásintenzív gazdasági tevékenység relatív alacsony súlya és a lakosság iskolázottsága terén tapasztalható elmaradás, felsőoktatási intézmény a településen nem működik. A nagyobb vállalkozások – elsősorban a külföldi érdekeltségűek - folytatnak inkább eseti jelleggel innovációs tevékenységet.</p>
	<p><b>P2: A humán erőforrás jellemzői (egészség, tudás, életminőség, munkaképes korúak száma, ingázási adatok) és azok viszonya a helyi gazdaság igényeihez [munkaerőpiac keresleti és kínálati oldala, mennyiségi és minőségi jellemzői]</b></p> <p>A város népessége a betelepüléseknek köszönhetően folyamatosan emelkedik. Létszámban és arányát tekintve is bővül a 14 év alatti korosztály, az ő helybentartásuk hozzájárul a megfelelő mennyiségű munkaerő rendelkezésre állásához. A lakosság iskolai végzettsége Pest megyei és országos viszonylatban is alacsonynak számít, ezzel együtt a munkanélküliség alacsony, az aktív korú lakosság túlnyomó része foglalkoztatott. A főváros közeli fekvésből adódik az ingázók magas száma: a 20. század második fele óta nagy számban ingáznak munkavállalók Budapestre.</p>
	<p><b>P3: Gazdasági igényeken alapuló humán infrastruktúra, oktatási-nevelési intézményrendszer jelenléte (duális oktatás, szakképzés, digitális készségek, bölcsődei/óvodai ellátás biztosítása a munkavállalóknak)</b></p> <p>A humán szolgáltatások részben helyben biztosítottak, főként a városközpontban koncentrálódva. Az egészségügyi alapellátások mellett számos kihelyezett szakrendelés érhető el az Egészségügyi Központban. Az önkormányzat által biztosított, viszonylag alacsony számú bölcsődei férőhelyet családi bölcsődék egészítik ki, az óvodai ellátás biztosított. A városi óvodák az elmúlt évek beruházásainak eredményeként kiemelkedően jó infrastrukturális háttérrel rendelkeznek. A három általános iskolában az önkormányzatnak köszönhetően korszerű IKT-eszközök, smart tantermek segíti a 21. századi igényeknek megfelelő oktatást. A város egyetlen középfokú oktatási intézménye az Erdi SzC Eötvös József Technikum, képzési kínálatát technikai- és felnőttképzések alkotják, többek között informatikai és elektronikai, elektrotechnikai területen is. Amellett, hogy Gyálon hangsúlyosan érvényesül Budapest munkaerő-elszívó hatása, a főváros közelsége arra is alkalmas, hogy könnyen elérhető szolgáltatásokkal erősítse Gyál vonzerejét a vállalkozások és a lakosság számára.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p><b>P4: Gazdasági szereplők tőkeereje (magánberuházások alakulása)</b> Összességében a gyáli vállalkozások az országos és a megyei járásközponti átlagnál kevésbé tőkeerősek, a lakosságszámra vetített jegyzett tőke tekintetében Gyál elmarad a saját járása átlagától is. A saját forrásaik kiegészítése érdekében a vállalkozások aktívan hívnak le uniós pályázati forrásokat.</p> <p><b>P5: A helyi gazdaság ágazati szerkezete (vállalkozások ágazati megoszlása)</b> A város már említett kedvező közlekedés-földrajzi fekvéséből adódhat, hogy a kereskedelem, gépjárműjavítás és a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozások relatív súlya kiemelkedően magas, szintén jelentős az építőipar és feldolgozóipar. A mezőgazdaság korábbi településfejlesztő szerepe napjainkra megszűnt, alig található a városban mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozások. Szintén alacsony arányban vannak jelen a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban működő gazdasági szereplők, mely jelzi a turizmus visszafogott gazdasági súlyát Gyálon.</p> <p><b>P6: A helyi gazdasági infrastruktúra helyzete (kereslet-kínálat, közművesítettség, ipari parkok, iparterületek jellemzői)</b> A város számos befektetési lehetőséget kínál a letelepülni vállalkozásoknak, főként bérelhető vagy eladó, elsősorban logisztikai ingatlanok formájában. A gazdasági területek a város keleti peremén találhatóak, kivéve a Gyál Város Önkormányzata által létrehozott, teljesen közművesített, 100%-os kihasználtsággal működő kisvállalkozói parkot.</p>
A város, várostérség szolgáltatási mixe	<p><b>P7: A helyi gazdaságot kiszolgáló szolgáltatási mix jelenléte (fejlett üzleti szolgáltatások elérhetősége, a munkavállalók gyerekei számára bölcsőde/óvoda stb.)</b> Jelentős súlyban vannak jelen a településen a logisztikai és raktározási szolgáltatást nyújtó vállalkozások Gyálon. Az M5 Gyál Business Park ipari parkként a raktár bérleti, és logisztikai szolgáltatások mellett ingatlanfejlesztéssel is foglalkozik. A P3 értékelési szempontnál a bölcsődei és óvodai ellátás bemutatásra került, a munkavállalók gyermekei számára mindkettő magas színvonalon áll rendelkezésre. Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységet végző vállalkozások az országos átlagot meghaladó arányban működnek a városban.</p>
Az önkormányzat gazdálkodása	<p><b>P8: Önkormányzat településfejlesztési forrásainak összetétele, s az elmúlt 5 év tendenciái a saját forrás és a támogatások megoszlását is vizsgálva</b> Gyál Város Önkormányzata a stabil költségvetésének köszönhetően számos fejlesztést saját forrásból valósított meg az elmúlt években. Az önkormányzati bevételek kiugróan magas aránya, majdnem fele származott a közhatalmi tevékenységből, főként a helyi iparüzési adóból, és csak 20% az állami költségvetésből. Az elkövetkezendő évek önkormányzati költségvetésében Gyál számára kulcskérdés lesz a közhatalmi bevételek alakulása a koronavírus gazdasági hatásai és a helyi adókra vonatkozó hazai jogszabályi változások miatt. Az önkormányzat kevésbé aktív az uniós források lehívása terén, inkább hazai forrásokra és a saját költségvetésére támaszkodik a fejlesztések megvalósításában.</p>
	<p><b>P9: Önkormányzati település- és gazdaságfejlesztési együttműködések bemutatása</b> Gyál Város Önkormányzata két önkormányzati társulás tagja, mindkettőben elnöki szerepet lát el. A "Kertváros" Önkormányzati Társulást a szociális feladatok ellátására hozta létre a Gyáli járás négy települése. A Fővárosi Agglomeráció Önkormányzati Társulás célja többek között a társult települések összehangolt és közös fejlesztése.</p>

## 2.3.2 ZÖLDÜLŐ VÁROS

3. táblázat: Helyzetértékelés - zöldülő város

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség szolgáltatási mixe	<p><b>Z1: Zöld hálózatok és zöld szolgáltatások térségi kiterjedése: energiatermelés és tárolás kiépítettsége, körforgásos gazdaság jelenléte, a városban elérhető éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodást ösztönző tevékenységek bemutatása</b></p> <p>Összefüggő zöldfelületi karakter még nem tudott kialakulni a településen, ami a település szerkezeti jellegzetességeiből adódik. Több új, funkcionális zöldterület létesült, ezek szigetszerűen vannak jelen a településen. Ezek összeköttetését és zöldhálózattá alakítását megfontolt tervezéssel lehetséges megoldani, tekintettel a beépítettségre, az infrastrukturális és közlekedési adottságokra és az éghajlatváltozási kockázatokra. A zöldhálózat kialakításában a lakóingatlanok is szerepet játszanak, ezt felismerve már működik a településen program a lakóingatlanokon belüli fásítás elterjesztésére: ingatlanonként 1 db facsemete ingyen igényelhető. A Budapesttel való összeépítettség miatt egyes zöldfelület, zöldterület fejlesztések során a fővárossal való együttműködés is kívánatosá válik.</p>
A város, várostérség gazdasága	<p><b>Z2: Városi és várostérségi gazdasági vállalkozások környezetre gyakorolt hatásai (légszennyezés, talajszennyezés, zaj, szag, teherforgalom stb.) Egyes elemek környezeti terhelési értéke, környezetvédelmi intézkedések</b></p> <p>Környezetterhelést a logisztika erőteljes helyi jelenléte okoz, ami fokozott forgalomterhelést ró a településre: a levegő mellett a talajt és a vizeket is károsítják ezek a közlekedésből adódó ártalmak. A településen működő cégek környezetre gyakorolt hatásai mérséklésében a működésükre vonatkozó szabályok következetes betartásával képesek megfelelni a környezetvédelmi előírásoknak.</p>
Az önkormányzat gazdálkodása	<p><b>Z3: Az önkormányzat és intézményeinek energiagazdálkodása (Önkormányzati ingatlan állomány energia tanúsítványa, megvalósult energetikai fejlesztések), Településüzemeltetés: energiahatékonyt támogató intézkedések bemutatása</b></p> <p>Az elmúlt években a városi közintézmények és önkormányzati tulajdonú épületek energetikai korszerűsítésében élen járt a város, ami magában foglalja új, korszerű energetikai paraméterekkel bíró épületek létrehozását a meglévők felújítása, kapacitásbővítése mellett. A város klímavédelmi célkitűzéseinek teljesítéséhez a középületek, önkormányzati tulajdonú épületek energiahatékonyt korszerűsítésének folytatása kívánatos. Megvalósult a közvilágítás korszerűsítése, ami a fogyasztási szempontból költségmegtakarítást eredményezett.</p>
Városi és várostérségi közművek	<p><b>Z4: Közműhálózat: Energiaközművek – megújuló energia jelenléte, aránya, csapadékvíz hasznosítása, vízgazdálkodás, szennyvízkezelés rendszere</b></p> <p>Az energiaközművek kiépítettsége teljes, a megújuló energiaellátás aránya folyamatosan növekszik a középületek szintjén, a lakossági beruházásokat pedig az országos pénzügyi és támogatási rendszerek ösztönzik. A felszíni és felszín alatti vizek szempontjából is érzékeny, veszélyeztetett területen helyezkedik el a település. A klímaváltozás hatásaira felkészülve a csapadékvíz-elvezetésről a csapadékvíz-gazdálkodás rendszerére kell berendezkednie a településnek, hogy a lehulló csapadékvizet hasznosítani legyen képes, különösképpen a száraz és hőségidőszakokban.</p>
Városi és várostérségi közlekedés	<p><b>Z5: Jellemző közösségi közlekedési módok szolgáltatási oldalon</b></p> <p>A BKK, a Volán és a MÁV révén a közösségi közlekedési ellátottság fejlettnak mondható, ami biztosítani képes a nagyszámú ingázók mobilitását, az agglomerációs települések közötti közlekedést is. Ennek ellenére gépjármű-használók aránya továbbra is magas, amit a járványhelyzet csak felerősített. A közösségi közlekedésre való „átterelés”-hez a helyi infrastruktúra fejlesztésére is szükség mutatkozik, különösképpen a P+R, B+R fejlesztések területén.</p>



Szakági területek	Értékelési szempontok
Környezet- és természetvédelem	<p><b>Z6: Zöldfelületi ellátottság</b></p> <p>Szerkezetéből adódóan a település egyik hátrányaként azonosítható a kedvezőtlen zöldfelületi ellátottság. Az elmúlt években a településfejlesztésben hangsúlyos szerepet kapott és meg is van az önkormányzat részéről az elkötelezettség és a szándék a zöldfelületi ellátottság, a zöldterületek bővítése irányába. Ennek eredményei jelentkeztek is a megelőző évek fejlesztéseiben. A településfásítási program ambiciózus célokat tűzött ki a város zöldebbé tételére, országosan mintaértékűnek tekinthető kezdeményezésként van jelen a városban.</p>
	<p><b>Z7: Természeti ökoszisztémák helyzete</b></p> <p>A település földrajzi helyzetéből adódóan nem rendelkezik védett természeti értékkel, területtel. A meglévő, kevés érték megóvása érdekében a helyi építési szabályzat külön figyelmet szán a város élővilágának, ökoszisztémájának megóvására, védelmére.</p>

### 2.3.3 DIGITÁLIS VÁROS

#### 4. táblázat: Helyzetértékelés - digitális város

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostárság gazdasága	<p><b>D1: Digitális technológia-szolgáltatók helyi jelenléte</b></p> <p>Szélessávú vezetékes internet és kábel TV szolgáltatók közül több is jelen van a településen (Vodafone, Telekom, Digi). A mobilhálózatokban a lefedettség 4G esetében teljes, Gyálszőlő és Gyálliget egyes részein már van kültéri 5G lefedettség is a Vodafone szolgáltatásában.</p>
	<p><b>D2: Digitális technológiát alkalmazó cégek jelenléte (közszolgáltatók (beléptető, kamera, irányítórendszerek stb.), Ipar 4.0, szolgáltató szektor)</b></p> <p>A településen számos, magas technológiai fejlettséggel rendelkező termelő vállalkozás van jelen. A Prologis Üzleti Parkban exportra termelő, magas hozzáadottértékű, technológia intenzív vállalkozások települtek meg. Az elmúlt 10 évben több mint 50 helyi vállalkozás nyert technológiai fejlesztést ösztönző támogatást KMOP, VEKOP, NKFIH pályázatokon, valamint kaptak egyedi kormánydöntés alapján támogatásokat is IT, Ipar 4.0 fejlesztésekre. Intézmények, cégek telephelyei körül jellemző a biztonságtechnikai berendezések, beléptetőrendszerek, kamerarendszerek megléte.</p>
A város, várostárság társadalma	<p><b>D3: A lakosság digitális eszköz ellátottsága, kompetenciák, felhasználói szokások (szolgáltatói adatokra és felmérésre alapozva)</b></p> <p>Szinte nincs olyan háztartás a városban, amelyiknek ne lenne internet előfizetése. Az okostelefonhasználat mindennapos, az internethasználatban az információ-kommunikáció mellett az ügyintézési célú használat a leggyakoribb. Számítógép, laptop van a háztartásokban, a mindennapi használatuk viszont jóval alacsonyabb arányú az okostelefonnál.</p>
A város, várostárság szolgáltatási mixe	<p><b>D4: A digitális átállást lehetővé tevő infrastruktúra mennyiségi és minőségi jellemzői a humán erőforrás digitális felkészültsége a közszolgáltatásokat végző helyi intézményeknél</b></p> <p>Az intézmények IKT infrastruktúrája változó képet mutat, digitális eszközállományuk inkább elavultnak számít. A közintézményekben dolgozók informatikai tudásukat átlagosan közepesnél némileg jobbra értékelik. A digitális megoldások közül a hagyományosabb információs és kommunikációs eszközök (pl. telefon, e-mail) a jellemző, bár egyes intézményekben már a chatprogramok használata is megjelenik. Van lehetőség egyes közintézményekben adott esetben Home Office-re és rendelkezésre állnak az ehhez</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>szükséges eszközök a dolgozók számára. Egyes munkakörök esetében mobiltelefon és tablet is rendelkezésére áll a dolgozóknak. Az eszközök modernizációja folyamatos. Az oktatási, kulturális és szabadidős létesítményekben is jelen vannak a digitális eszközök (pl. okostanterem, digitális táblák, projektorok, kivetítők stb.)</p> <p><b>D5: Digitális ügyintézési lehetőségek a (köz)szolgáltatások területén, digitális felkészültségi állapot (ügyintézésre koncentrálna: infrastruktúra és HR felkészültség)</b></p> <p>E-önkormányzati funkciók működnek, a település honlapján online is lehet ügyintézésre időpontot foglalni. Az ügyintézési folyamatok ügymenet-leírásai, nyomtatványai elérhetőek a települési honlapról. Az elektronikus ügyintézés egyre gyakoribb forma a lakosok részéről, az így beérkező iratok aránya évről évre jelentősen növekszik. Közvetlen hibabejelentési alkalmazás nem működik, a városi honlapon keresztül lehet hibabejelentéseket tenni.</p> <p><b>D6: Digitális (adat alapú) feladatszervezés helyzete a közfeladat ellátásban (egészségügy, szociális ellátás, hulladékkezelés stb.)</b></p> <p>A polgármesteri hivatal ASP rendszert használ, valamint többnyire Microsoft szoftverek használata a jellemző a feladatszervezésben. A digitális feladatszervezés kereteihez hozzájáruló információbiztonsági szabályzatok és minőségbiztosítási rendszerek (CAF) jelen vannak. Az egészségügyi, szociális és egyéb ellátások esetében a jogszabályi elvárásoknak megfelelő informatikai rendszereket használják az intézmények. A közszolgáltatásokban a digitális feladatszervezéshez szükséges eszközök alapszinten rendelkezésre állnak, használatukban viszont további fejlesztésekre lesz szükség szervezeti szinten, de ennek megoldása folyamatos.</p>
Az önkormányzat gazdálkodása	<p><b>D7: Digitális adatbázisok és adatfeldolgozás az önkormányzati tulajdonú, fenntartású épület-infrastruktúrák esetében, digitális épületüzemeltetés</b></p> <p>Azon épületek és létesítmények esetében, ahol az elmúlt években gépészeti, energetikai fejlesztések valósultak meg, olyan eszközök kerültek beépítésre, amelyekről akár központilag is lehetséges adatokat figyelni. Az ilyen infrastruktúrák üzemeltetése folyamatosan fejlődik, egyre több épületben vannak jelen a digitális épületüzemeltetési megoldások.</p>
Környezetvédelem, városi klíma	<p><b>D8: Környezeti szenzorok fajtái, egyéb jellemzői, kapcsolódó adatmenedzsment</b></p> <p>Az épületekben jelen lévő hőmérséklet, CO-jelzők, mozgásérzékelők, füstjelzők vannak jelen szenzoros eszközként, ezek működésén keresztül lehetséges esetlegesen bármilyen adatmenedzsment tevékenységet végezni.</p>
Városi és várostérségi közlekedés	<p><b>D9: Digitális megoldások a helyi közösségi és közúti közlekedésben (lakossági applikációk, forgalomirányítás, parkolást támogató megoldások stb.)</b></p> <p>A BKK, a Volán és a MÁV-START mobil alkalmazásait tudják használni a településen belül a lakosok (pl. menetrendek, mobiljegy alkalmazás).</p>
Városi és várostérségi közművek	<p><b>D10: Közmű-működtetés szenzoros követése</b></p> <p>A közmű-szolgáltatók meglévő rendszereikkel, háttér infrastruktúrájukkal végeznek méréseket a város közmű-rendszerében, a lakosság pedig ingatlantól függően rendelkezik a közművek működésével kapcsolatos szenzoros rendszerekkel.</p> <p><b>D11: Lakossági digitális megoldások (applikációk, közterületi okos megoldások stb.)</b></p> <p>A helyi közmű szolgáltatók applikációi állnak rendelkezésre a városiak számára hibabejelentések, óraszám-állások bejelentésére. A közterületi okos megoldások kiépítésével kapcsolatos tervezések megkezdődtek, az önkormányzati szándék erős pl. az okospadok, intelligens gyalogátkelőhelyek létesítésére.</p>

## 2.3.4 MEGTARTÓ VÁROS

5. táblázat: Helyzetértékelés - megtartó város

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség társadalma	<p><b>M1: Demográfiai helyzet</b></p> <p>Gyál város a 24 ezer főt meghaladó lakosságával a megye 9. legnépesebb városa. Az elmúlt két évtized folyamatos népességnövekedése két ellentétes hatás eredője: a természetes fogyást a pozitív vándorlási egyenleg ellensúlyozza. Kedvező a lakosság korcsoportok szerinti megoszlása: a 0-14 évesek száma és aránya emelkedik, míg az országos trenddel szemben az elöregedés lassuló tendenciát mutat. A munkanélküliség szintje alacsony, a koronavírus érezte ugyan hatását, de megkezdődött a visszaállás a pandémia előtti állapotra. Részben a kedvező foglalkoztatási helyzetből is adódik, hogy az egy főre jutó jövedelem az országot meghaladja, a megyeitől ugyan elmarad.</p>
	<p><b>M2: Helyi identitást meghatározó tényezők és szerepük a helyi /térségi közösség alakításában</b></p> <p>Gyál sokrétű kulturális és történelmi háttérrel rendelkező, etnikailag sokszínű város, melynek fejlődését nagyban meghatározta a korabeli gazdasági viszonyok mellett a főváros közeli elhelyezkedése. Az önkormányzat aktív szereplője a helyi identitás erősítésének. Intézményei, például az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár és a Sportcsarnok, helyet biztosítanak a programoknak és az önszerveződő kezdeményezéseknek. A Gyáli Települési Értéktár keretében történik a térség természeti környezetének, szellemi-, anyagi-, művészeti alkotásainak, hagyományainak összegyűjtése, bemutatása, ezen keresztül az összetartozás erősítése. Az önkormányzat a lakosokról való élethosszig tartó gondoskodás jegyében vezette be 2017-ben a Gyáli Életprogramot emellett számos a gyáli identitás részét képező rendezvényeket bonyolít le, helyi médiumokat működtet.</p>
	<p><b>M3: Térségi mobilitási trendek (várostérségi ingázás)</b></p> <p>Két, egyszerre érvényesülő mobilitási folyamat határozza meg a gyáli társadalom működését. Egyrészt a betelepülők száma magas, köszönhetően annak, hogy Budapest gyorsan és könnyen megközelíthető a városból, viszont az ingatlanok megfizethetőbbek. Másrészt viszont az agglomerációs erőter eredménye, hogy naponta több ezer gyáli munkavállaló ingázik a fővárosba.</p>
	<p><b>M4: Társadalmi rétegződés, konfliktusok</b></p> <p>A KSH a 2011. évi népszámlálás adatai alapján nem azonosított szegregátumot a településen. Gyál Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja említi olyan utcákat, melyekre a roma lakosság térbeli koncentrációja jellemző.</p>
Város és térsége humán infrastruktúrája	<p><b>M5: Civil tevékenység jelenléte, szerepvállalása a közfeladatok ellátásában – térségi (tematikus) civil hálózatok jellemzői</b></p> <p>A gyáli civil kezdeményezések, szervezetek a városi élet legtöbb területét lefedik működésükkel. Szerepük a helyi identitás erősítésében jelentősebb, a közfeladatok ellátásában kevésbé működnek közre, egyes civil szervezetek tevékenységükkel kiegészítik, támogatják az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását például az egészségügy, időskori gondoskodás, közterületek fenntartása területén.</p>
	<p><b>M6: Esélyegyenlőség biztosítása és a humán közszolgáltatások elérhetősége területén (pl. szociális bérlakás rendelet)</b></p> <p>Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében Gyál Város Önkormányzata elfogadta és rendszeresen felülvizsgálja Helyi Esélyegyenlőségi Programját. Az önkormányzati intézményeknek helyt adó épületek nagy része az elmúlt években felújításra került, az akadálymentesítés követelményeinek is eleget téve. A településen szociális bérlakás nem található.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p><b>M7: A leszakadó/veszélyeztetett társadalmi csoportok felzárkózást biztosító városi és térségi akciók, projektek, szervezetek (összhangban az antiszegregációs terv tartalmával)</b></p> <p>A leszakadó vagy veszélyeztetett társadalmi csoportok, például a mélyszegénységben élők, idősök részére szociális szolgáltatásokat biztosít a Kertváros Szociális Központ Gyálon és térségében. Az önkormányzat intézményének munkáját civil szervezetek is segítik.</p>
A város, várostérség szolgáltatási mixe	<p><b>M8: A szolgáltatások elérhetőségének elemzése a lakossági hozzáférés oldaláról, elégedettség (elégedettségi és /vagy igény felmérés)</b></p> <p>A humán szolgáltatások oldaláról már részben bemutatásra került a P3 értékelési szempontnál. A szociális alapszolgáltatásokat és család- és gyermekjóléti szolgáltatásokat Gyálon a Kertváros Szociális Központ látja el, bentlakásos idősök otthona viszont nem működik a városban. A városban rendelkezésre állnak rekreációs funkciójú közterületek és zöldfelületek, viszont a vendéglátó- és szórakozóhelyek kínálata bővítenő. A közmű- és közlekedési szolgáltatások látványosan fejlődtek az elmúlt években, részletesebben a Kiszolgáló város dimenziójánál kerülnek kifejtésre.</p>
A város, várostérség gazdasága	<p><b>M9: Társadalmi vállalkozások helyzete (tevékenység, munkaerő vonzáskörzet, piac)</b></p> <p>A településen társadalmi vállalkozás nem működik. Az önkormányzati közfoglalkoztatás jelentősége az elmúlt években lecsökkent.</p>

### 2.3.5 KISZOLGÁLÓ VÁROS

6. táblázat: Helyzetértékelés - kiszolgáló város

Szakági területek	Értékelési szempontok
Település-fejlesztési és rendezési tervi összefüggések	<p><b>K1: A magasabb szintű területfejlesztési dokumentumokkal való tervezési összhang a településhálózatban elfoglalt szerepe, város és várostérség fejlesztését érintő területspecifikus célok alapján</b></p> <p>Az OFTK alapján a települést elsősorban Budapesthez való közelsége determinálja, ahhoz földrajzilag és funkcionálisan is szorosan kapcsolódik. Ez alapján Magyarország rekreációs és gazdasági-technológiai magterületének része. Ennek következtében a főváros egyik kapuja, különösképpen a déli és keleti irányokba, piaci folyosók metszéspontjában található. A település kapu szerepe megjelenik a megyei területfejlesztési koncepcióban és programban is, amely térségi és agglomerációs központként határozza meg Gyált, melyben szerepe van a település járásközponti státuszának is. Ehhez kapcsolódik még a logisztika, az építőanyag-ipar, mint kitörési pontok a település számára. Ezek területileg a Dél-keleti és Déli agglomerációs szektor, illetve a Keleti-Agglomeráció településeivel együttes fejlesztési térségben jelennek meg. A megyei ITP az üzleti infrastruktúra fejlesztését javasolja a település számára. Mindezeket megerősíti a megyei rendezési terv, ami a megyei övezetek közül a logisztikai fejlesztések által támogatott célterületbe sorolja Gyált.</p> <p><b>K2: A várost és várostérséget érintő területfelhasználási kategóriák és a műszaki infrastruktúra hálózatok főbb elemeinek bemutatása</b></p> <p>A szomszédos településekkel vízminőség-védelmi, illetve ökológiai hálózatok és az erdők révén van közös érintettsége Gyálnak, továbbá több településen keresztül Gyált érintik hazai szén-hidrogén szállító vezetékek.</p> <p><b>K3: Városi és városkörnyéki települések településfejlesztési és rendezési tervi összhangja a településhatáron érintkező beruházások terén kiemelten</b></p> <p>A település beépítettsége, a településszerkezet sajátosságai alapján a szomszédos településekkel nincsenek olyan számottevő területfelhasználási rizikófaktorok, amelyek</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>befolyásolják Gyál beruházásait. A település beruházásai olyan helyszínekre összpontosulnak, amelyek nem érintik a településhatárokat úgy, hogy azzal a szomszédos település működésére, lakosságára hatással lennének.</p>
<p>A város, várostérség társadalma</p>	<p><b>K4: Társadalmi konfliktusok által érintett városrészek műszaki-infrastrukturális érintettsége</b></p> <p>Statisztikai és módszertani szempontból nem azonosítható szegregációval érintett terület Gyálon. A településen egy területen jelentkezik jelentősebb térbeli koncentrációja a hátrányos helyzetű lakosságnak. Az itteni infrastruktúra állapota megfelelőnek mondható. A hátrányos helyzetű lakosság fejlesztését a Helyi Esélyegyenlőségi Programon keresztül szükséges meghatározni.</p>
<p>A város, várostérség szolgáltatási mixe</p>	<p><b>K5: A városi/várostérségi közmű szolgáltatási lefedettsége, infrastrukturális háttere</b></p> <p>A közműlefedettség megfelelő, a megnövekedett lakosságszámot és a fogyasztást ki tudta eddig szolgálni a víz, energia és hírközlési hálózat. Elmaradás a csapadékvíz-elvezetésben tapasztalható, amelynek a kiépítése nem teljes körű. Hátrányként jelentkezik még, hogy a csapadékvíz-gazdálkodási rendszer sem épült még ki. Csapadékvíz-elvezetés kiépítettségének pótlásában alternatívaként jelentkeznek a komplex zöldfelület-kezelési és vízmegtartó megoldások, amelyek a helyi klíma javítását és a zöldfelületek alacsony arányának növelését egyaránt képesek elősegíteni.</p> <p><b>K6: Városi hősziget jelenség a városban vagy térségében, a városi klíma kialakulásában és hatásainak mérséklésében meghatározó építészeti-műszaki megoldások</b></p> <p>A hősziget jelenségek előfordulása a beépítettség nagyobb aránya miatt szigetszerűen jelentkezik, de kevésbé veszélyes a lakossági komfortérzetre. A városi klíma esetében a felmelegedés viszont az elmúlt évek időjárás-változásai alapján fokozottan jelen lehetnek. A zöldfelületek bővítése megoldást nyújthat ezen kockázatok csökkentésére, különösképpen a lakossági részvétel ösztönzése révén.</p>
<p>A város, várostérség gazdasága</p>	<p><b>K7: Gazdasági területek fekvése, kihasználtsága, közlekedési kapcsolatai, ingatlanpiaci viszonyok alakulása (kereslet-kínálat vizsgálata)</b></p> <p>A város közigazgatási területén belül az M5-M0 csomópontja körül lettek kijelölve a kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területek és ipari-gazdasági területek, emellett gazdasági célt szolgálnak különleges beépítésre szánt területek is. A gazdasági célú területek kihasználtsága szinte teljes. A település legnagyobb foglalkoztató gazdasági szervezetei ezekben logisztikai centrumokban, az ún. business parkokban, valamint kisvállalkozói parkban települtek be. Ezek a gazdasági célú területek település közigazgatási területének közel 25%-át teszik ki. További terjeszkedésre csak különleges - különösképpen kormányzati döntések - esetében van lehetőség.</p> <p>A helyi ingatlanpiacot jelentős mértékben befolyásolta az elmúlt években – a hazai folyamatokkal párhuzamosan – az állami kedvezményekre alapozott házépítési és lakásfelújítási fellendülés. Az épített lakások aránya közel kétszeresen meghaladja az országos átlagot. A lakásállomány stabil, az átlagosnál nagyobb szobaszám jellemzi. Az ingatlanok átlagos négyzetméter-ára több 10%-kal alacsonyabb a megyei értékhez képest.</p>
<p>Az önkormányzat gazdálkodás</p>	<p><b>K8: ingatlan gazdálkodás, kereslet-kínálat elemzés, önkormányzati vagyontástervezetése, intézményfenntartás meghatározó pozitív és negatív műszaki feltételek</b></p> <p>Gyál a jobb módú városok közé tartozik, költségvetése stabil és a 2018-2020 közötti időszakot jelentős maradvánnyal zárta. Az önkormányzat vagyonszerkezete növekszik, a vagyonszerkezet nagyrészt forgalomképtelen és korlátozottan fogalomképes elemek alkotják. Az önkormányzat 8 intézménye több mint 250 főnek ad munkát, ezek fenntartásában az önkormányzati gazdasági társaságok is részt vesznek. A feladatellátási helyek kiépültek, felújításuk az elmúlt 10 évben megvalósult. Bérletállománnyal az önkormányzat nem rendelkezik.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
Városi és városréségi közlekedés	<p><b>K9: Közlekedési infrastruktúra általános állapota, kedvező és kedvezőtlen feltételek valamennyi közlekedési módban (utak minősége, forgalomterhelése, parkolóhelyek; közösségi közlekedési hálózatok: területi lefedettség, járatsűrűség, járműpark állapota, E-járművek aránya, Sharing-rendszerek bemutatása (amennyiben vannak szolgáltatások, Kerékpárúthálózat hossza, minősége, kihasználtsága, lakossági igények gyalogos közlekedés feltételei)</b></p> <p>Az M5-M0 autópálya csomópontjában található Gyál, közlekedés-földrajzilag központi szereppel bír országos szinten is. A gépjármű forgalom a településen jelentős, a bevezető mellékutak és gyűjtőutak forgalma és terhelése is jelentős. Az utak minősége fokozott karbantartást igényel, egyes részeinél pedig a felújítás, korszerűsítés igénye kardinális feladat. Az aktív hivatásforgalmi célú gépjármű-használat leterheli az úthálózatot, a fenntartható közlekedési formák, mint pl. a kerékpáros infrastruktúra hálózata és állapota elégtelennek számít. Az egységes budapesti agglomerációs közlekedési rendszer része: benne van a BKK hálózatában, így tömegközlekedési szempontból a fővárosi közlekedésbe tagozódik be, járatsűrűség magas, ami motiválón hat az ingázási hajlandóságra. Továbbá a Volánbusz járatai révén agglomerációs buszközlekedési hálózat része, emellett pedig a kötőtpályás közlekedési hálózatba is becsatlakozik a Bp-Lajosmizse-Kecskemét vonalon keresztül. Car sharing szolgáltatók jelenleg csak Budapestre korlátozódnak, az agglomerációban nincsenek jelen.</p> <p>A városnak még nincs Fenntartható Mobilitási Terve (SUMP), amivel korszerű módszertani elvárások mentén megalapozhatja a helyi közlekedésfejlesztés stratégiai céljait, konkrét beavatkozásait a fenntartható üzemeltetés, közlekedésszervezés, klímatudatosság összehangoltságával.</p>
Városi és városréségi közműhálózat	<p><b>K10: Közművesítettség mértéke, állapota, kedvező és kedvezőtlen feltételek, közműellátottság kapacitási helyzetét, bővítési lehetőségei</b></p> <p>A közművesítettség megfelelő a városban, állapota megfelelő, egy kivételével. Ez a kritikusabb infrastruktúra a térségi közmű a vízhálózat. Az ivóvíz-szennyezettség problémája fennáll, a vízellátást szolgáló infrastruktúra fejlesztése pedig halaszthatatlan feladat.</p> <p>A közvilágítás meglévő rendszere a lakossági visszajelzések és működés alapján megkívánja a már működő rendszer szakszerű frissítését: a közvilágítás működésében több helyen nem elégséges a városban a meglévő látótér, ezért ennek javításával együttesen jelentős javulás állhat be a lakosság biztonságérzetében, a közbiztonsággal kapcsolatos kifogások megszűnésében.</p>
Zöldfelületi rendszer vizsgálata	<p><b>K11: Zöld infrastruktúra hálózat nagysága, betöltött szerepe</b></p> <p>A településen a zöldterületek száma alacsony, kevés a funkciókkal bíró, rekreációs, szabadidős és egyéb közparkok, közterületek, közkertek aránya. Bővítésére korlátozottan van lehetőség. A nagyarányú beépítettség miatt kulcsfontosságú zöld infrastruktúra hálózat bővítése, fásítás és növénytelepítések. Ehhez kapcsolódik még a biológiai aktivitásérték növelése a város alkalmazkodóképességének javítása, megfelelő élhetőségének biztosítása érdekében kiemelt fontossággal bír. Ezért kisebb léptékű, szigetszerű, sűrű zöldinfrastruktúra-hálózat létrehozására van leginkább lehetőség, amely a területfelhasználás ésszerűsítését és az építési szabályok következetes betartásával, a lakossági zöldterületek növelésével vezethet eredményre.</p>
Az épített környezet vizsgálata	<p><b>K12: Területhasználat elemzése, funkció nélküli ingatlanok, kihasználatlan ingatlanok nagysága, státuszuk okainak bemutatása, beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek nagysága, elhelyezkedése, funkcionalitása, beépítés, beruházás megvalósulását veszélyeztető egyéb építési korlátozások, potenciális fejlesztési területeket összesítő kataszter</b></p> <p>A terület-igénybevétel szintje magas. A településtérség további terjeszkedése nem támogatott. A lehető legnagyobb arányban szükséges a barnamezős területek kihasználtságára, illetve a meglévő ingatlanállomány racionális felhasználására törekedni. Gyálnak a keleti térségében</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>lehetséges esetlegesen további, leginkább rekreációs, szabadidős időtöltést lehetővé tevő fejlesztések megvalósítása.</p> <p><b>K13: Települési identitást meghatározó épített-művi környezeti elemek (beleértve a védettséget élvező elemeket is)</b></p> <p>A helyi kultúra ápolására szolgáló intézmények, valamint a vallási épületek számítanak a legfőbb identitást meghatározó épített környezeti elemeknek. Az új beruházások révén létrehozott épületek, parkok viszont erősebben jelennek meg a lakossági indentitás alakításában, mivel jelenleg ezeket tartják az itt élők város jellegzetesnek számító épített környezeti elemeinek (pl. városközpont, Millenniumi park, Peremvárosi Horgásztó és Pihenőpark, Sportcsarnok, Uszoda).</p>
A táji és természeti adottságok vizsgálata	<p><b>K14: Tájhasználat értékelése, tájhasználati konfliktusok kezelése</b></p> <p>A legfőbb tájhasználati konfliktusként az illegális szemétkerakások, valamint a külterületek elhagyatott egykori bányatavai jelennek meg, ezek kezelése többnyire megfelelően lezajlott. A település fő tájhasználati konfliktusát a gyors ütemű beépítettség változza ki, amelynek eredményeként a jelenlegi zöldfelületi hálózat elégtelennek számít.</p>

## 2.4 A VÁROS IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELLJE

### 2.4.1 IRÁNYÍTÁSI MODELL

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés értelmében „A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen: 1. településfejlesztés, településrendezés (...)”. **A városfejlesztéssel kapcsolatban döntési jogkörrel alapvetően a képviselőtestület rendelkezik.** A képviselőtestület az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról, az egyes ilyen jellegű pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. Ezen túlmenően a testület feladata a város térbeli fejlődését nagymértékben befolyásoló településrendezési eszközök jóváhagyása is.

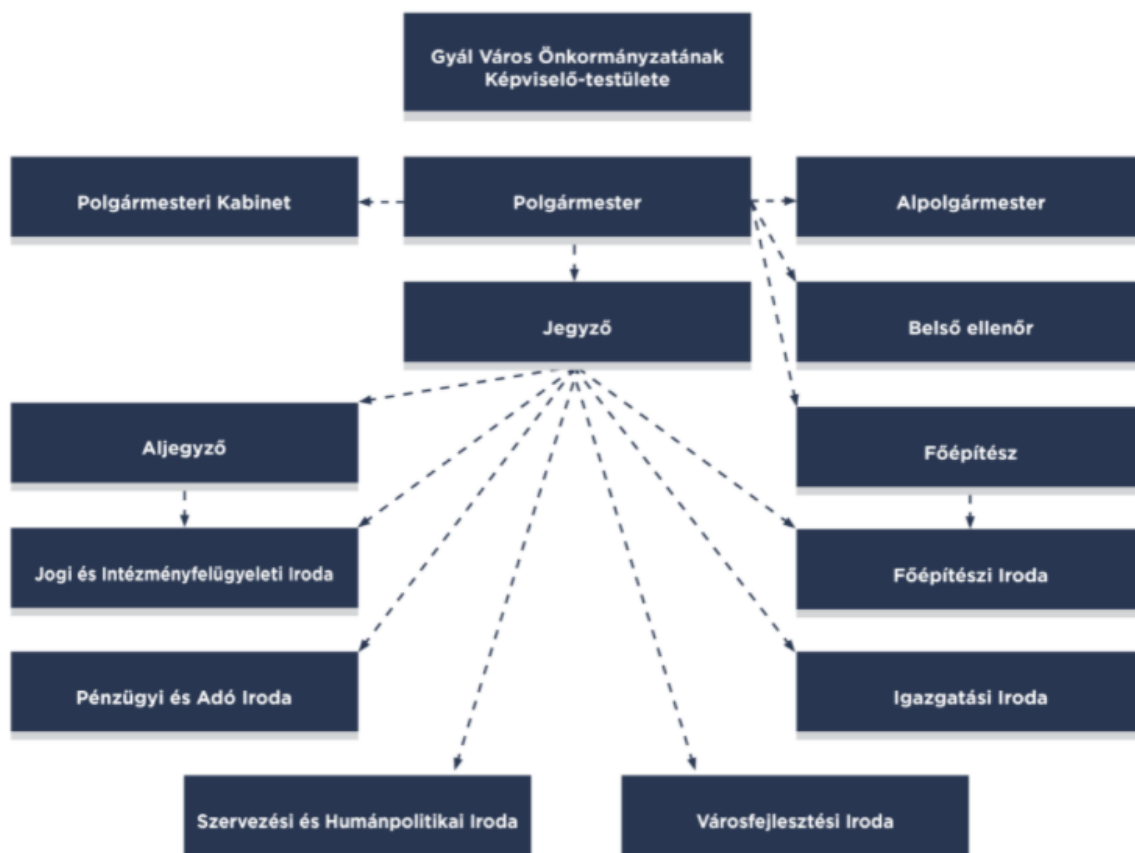
A képviselő-testületnek 6 állandó bizottsága van. Gyál Város Önkormányzat Képviselő-testületének a Képviselő-testület Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 18/2014. (XII.1.) önkormányzati rendelete szerint

- a **Pénzügyi és Gazdasági Bizottság** „ (...) összehangolja a fejlesztési terveket, gazdasági célkitűzéseket és a rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat, véleményezi a település fejlesztésével kapcsolatos tevékenységet (...)”,
- a **Környezetvédelmi és Közbiztonsági Bizottság** „előzetes véleményezési jogot gyakorol a település közigazgatási határán belül (kül- és belterület) tervezett rövid, közép és hosszú távú, átfogó fejlesztési célok meghatározásánál, melyek területfelhasználást igényelnek és környezetvédelmi vonatkozásuk nyilvánvaló”.

A fenti rendelet 5. sz. függeléke a Gyáli Polgármesteri Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata, mely szerint az egyes szervezeti egységek az alábbi feladatokat látják el a településfejlesztés vonatkozásában:

- A **Polgármesteri Kabinet** részt vesz a települési fejlesztési programok, akciótervek készítésében, véleményezésében.
- A **Főépítési Iroda** segíti az Önkormányzat településfejlesztési és településrendezési önkormányzati feladatainak ellátását az épített környezet, a település tervszerű alakítása és védelme érdekében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVII. törvény és végrehajtási rendeleteinek keretei között.
- A **Városfejlesztési Iroda:**
  1. ellátja a beruházói feladatokat az Önkormányzat beruházásában megvalósuló létesítmények esetében: a beruházás előkészítését; a tervezetést; a kivitelezési munkák pályáztatását, közbeszerzésre való előkészítését; a kivitelezés szerződéskötésre, megrendelésre való előkészítését; a kivitelezési munkálatok folyamatos ellenőrzését; az elkészült munkák átvételét; gondoskodik a beruházás mindenkor pénzügyi egyensúlyának biztosításáról.
  2. ellátja a beruházásokkal kapcsolatos adminisztratív, információs feladatokat (hirdetmények közzététele, kapcsolattartás lakossággal, vállalkozókkal),
  3. biztosítja a beruházások fenntartásának koordinációját, ide nem értve a konkrét üzemeltetést,
  4. elvégzi a pályázati és egyéb források felkutatását a városfejlesztési célok érdekében, ezen pályázatok előkészítését, valamint szükség esetén ellátja a projektmenedzseri feladatokat.

5. ábra: A Polgármesteri Hivatal szervezeti ábrája



Forrás: <http://www.gyal.hu/hivatal/hivatal-felepitese/>



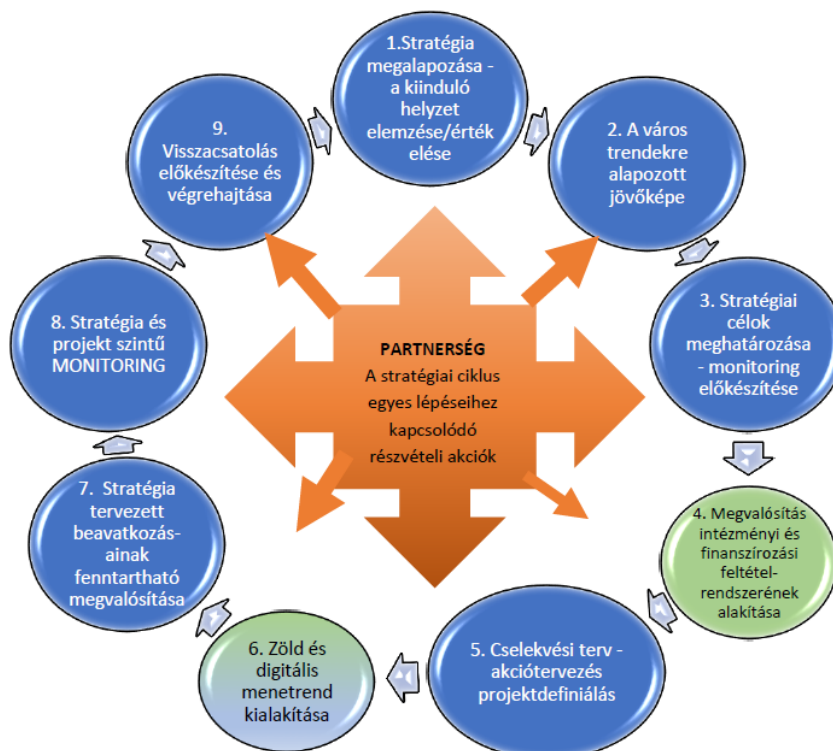
Az irányítási modellt tágabban értelmezve az önkormányzaton túli érintettek is megjelennek benne, akiket az önkormányzat a többszintű kormányzás elvének gyakorlati érvényesülése érdekében von be. A fejlesztési irányok meghatározásához a Képviselő-testület tagjai saját kapcsolati rendszerükön keresztül gyűjtik be a szükséges információkat a lakosságtól, gazdasági szereplőktől, civil szférától. A fejlesztések előkészítésébe Gyál Város Önkormányzata más szereplőket is becsatornáz, például:

- önkormányzati tulajdonú intézményeket és gazdasági társaságokat,
- közoktatási intézményeket,
- a Fegy Polgárőr és Tűzoltó Egyesületet,
- a Gyáli Ipartestületet,
- a nagyobb gyáli vállalkozásokat.

A fenti szereplők közül az önkormányzat természetesen folyamatos kapcsolatot tart fent a saját intézményeivel és szervezeteivel, de ezen felül jól bevált gyakorlat a tanévkezdés előtt lebonyolított formális egyeztetés a köznevelési intézményekkel és az évente megtartásra kerülő „legnagyobb adózók találkozója”.

Az eddig részletezettek az FVS stratégiai menedzsment ciklusába ágyazhatóak. A helyzetértékelés, jövőkép és stratégiai célok meghatározása, a megvalósítás intézményi és finanszírozási feltételrendszerének vizsgálata, a cselekvési terv kidolgozása, valamint a zöld és digitális menetrend kialakítása külső szakértelem bevonásával történik, a Hivatal közreműködésével. A jövőkép és a stratégiai célok kijelöléséről, valamint az FVS elfogadásáról a képviselő-testület dönt. A stratégia tervezett beavatkozásainak megvalósítása, a monitoring és a visszacsatolás operatív szinten, a Hivatal szakmai tevékenységének keretén belül történik. A szükséges források biztosításáról és a stratégiai ciklus újraindításáról, vagyis az FVS módosításáról, felülvizsgálatáról ismételtelen képviselő-testületi döntések születnek.

6. ábra: A városfejlesztési stratégiai ciklus



Forrás: Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Módszertani Kézikönyv 2021-27

A zöld és digitális átállással kapcsolatos kompetenciák részben egyes szervezeti elemekhez rendelve jelennek meg az irányítási modellben, például a Környezetvédelmi és Közbiztonsági Bizottság munkája révén, másrészt horizontális elvként hatják át a döntéselőkészítés és döntéshozatal folyamatát, melyek érvényesülésére fokozottan ügyelni szükséges. A zöld és digitális átállás szervezeti háttere a FVS felülvizsgálatakor kerül pontosításra.

Az irányítási modell működése az elmúlt évek tapasztalatai alapján kielégítő, biztosítja a 2021-2027-es időszakra tervezett fejlesztések eredményes és hatékony megvalósítását. Akadályozó tényezőként és megoldandó feladatként jelentkezik az önkormányzatnál, hogy nehéz megfelelő szakképzettséggel és tapasztalattal rendelkező szakembereket toborozni. Ennek oka részben általános – a köztisztviselői életpálya kevésbé vonzó a magánszférához képest –, részben település-specifikus: Gyálon fokozottan érvényesül a főváros munkaerő-elszívó hatása.

#### 2.4.2 MŰKÖDÉSI MODELL

Gyál Város Önkormányzata hat költségvetési szervet tart fenn a Hivatalon kívül az önkormányzati feladatok ellátása érdekében:

1. Bóbita Bölcsőde
2. Liliom Óvoda
3. Tátika Óvoda
4. Tulipán Óvoda
5. Városi Egészségügyi Központ
6. Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár

Szintén az önkormányzat feladatellátását, illetve a városi szolgáltatások biztosítását segíti 3 Gyál Város Önkormányzata által alapított gazdasági társaság - Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, Gyáli-Városgazda Gazdasági-Műszaki Ellátó Korlátolt Felelősségű Társaság, Gy.T.H. Gyál és Térsége Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. – és a Dél-Pest Megyei Regionális Víziközmű Zrt., melyben az önkormányzat tulajdonosi részesedéssel rendelkezik.

A Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Kft. a következő feladatokat látja el:

- Gyál város önkormányzat kezelésében lévő helyi közutak, és azok műtárgyainak és tartozékainak kezelése, fenntartása, üzemeltetése és karbantartása
- Gyál város közigazgatási területén a közparkokban, közterületeken növények, zöldterületek, utcabútorok, játszóterek fenntartása, gondozása és karbantartása
- Gyál város közigazgatási területén található köztemetők üzemeltetése, fenntartása
- Gyál város közigazgatási területén belül a közterületek, buszmegállók takarítása, illegális hulladéklerakók megszüntetése, közúti balesetek és természeti károk utáni takarítás, közterületek hulladékgyűjtő edényeinek ürítése, valamint rovar- és rágcsálóirtás
- Gyál város közigazgatási határán belül a kóbor állatok befogása és a külön jogszabályban meghatározott ideig tartása. Az állatok tartására szolgáló gyepmesteri telep működtetése, fenntartása, karbantartása
- Gyál város közterületein állati eredetű melléktermék – különösen az elhullott állat tetemének – összegyűjtése, az gyűjtésre szolgáló települési gyűjtőhely üzemeltetése, karbantartása és az állati hulladék megsemmisítéséről való gondoskodás

- Személyszállítás Gyál Város Önkormányzat működtetésében/fenntartásában lévő köznevelési intézmények és bölcsőde részére Gyál-Némediszőlő és a köznevelési intézmények között.
- Gyál Város Önkormányzat működtetésében lévő köznevelési intézmények működtetői feladatainak ellátása
- Gyál Város Önkormányzat működtetésében/fenntartásában lévő köznevelési intézmények és bölcsőde részére, továbbá a szociális étkeztetés igénybe vevők részére megrendelt adagszámú étel előállítás, szállítása.

A Gy.T.H. Gyál és Térsége Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi közszolgáltatási szerződés keretében a nem veszélyes hulladékok gyűjtését és szállítását, részben az önkormányzattól bérelt járművekkel. A Kft. az ÉTH Érd és Térsége Hulladékkezelési Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társasággal megkötött Együtműködési megállapodás alapján végzi tevékenységét. A Gyáli-Városgazda Gazdasági és Műszaki Ellátó Korlátolt Felelősségű Társaság feladata a Gyál város önkormányzat tulajdonában lévő Gyáli Sportcsarnok üzemeltetése, karbantartása és az épületből kiadásából származó bevételek kezelése, a Sportcsarnokban található edzőtermek bérbeadása és a 22 szobás szálloda üzemeltetése. A Dél-Pest Megyei Regionális Víziközmű Zrt. Gyál mellett további 10 település ivóvízellátását, szennyvízelvezetését és -tisztítását biztosítja.

Az önkormányzati szereplőkön túl több állami és piaci szereplő vesz részt a városi szolgáltatások működtetésében, a működési rendszer jelentős koordinációs feladatot jelent Gyál Város Önkormányzata számára. A városüzemeltetéssel kapcsolatos képviselő-testületi döntéseket a Pénzügyi és Gazdasági Bizottság véleményezi, az operatív munkavégzés a Hivatalnál történik.

**7. táblázat: Városi szolgáltatások**

Városi szolgáltatás	Ki biztosítja?	Milyen formában?
Köztemetők kialakítása és fenntartása	Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Kft	Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság
A közvilágításról való gondoskodás	MVM Next Energiakereskedelmi Zrt.	Szerződéses szolgáltató
Kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása	BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság	Állami szerv, közfeladatként
Helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása	Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Kft	Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság
Közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása	Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Kft	Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság
Térfigyelő kamerarendszer	Gyáli Polgármesteri Hivatal, Közterület-felügyelet Gyáli Rendőrőrs Dabasi Rendőrkapitányság	Költségvetési szerv szervezeti egysége Pest Megyei Rendőr-főkapitányság alegységei
Vízellátás biztosítása	Dél-Pest Megyei Regionális Víziközmű Zrt.	Önkormányzati társulás tulajdonában lévő gazdasági társaság
Szennyvízkezelés	Dél-Pest Megyei Regionális Víziközmű Zrt.	Önkormányzati társulás tulajdonában lévő gazdasági társaság

Városi szolgáltatás	Ki biztosítja?	Milyen formában?
Hulladékgazdálkodás	Gy.T.H. Gyál és Térsége Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.	Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság közszolgáltatási szerződés keretében
Áramszolgáltatás	MVM Next Energiakereskedelmi Zrt.	Közszolgáltatási szerződés
Gázszolgáltatás	MVM Next Energiakereskedelmi Zrt.	Közszolgáltatási szerződés
Bölcsődei ellátás	Bóbita Bölcsőde Családi bölcsődék	Költségvetési intézmény Magántulajdonú gazdasági társaság vagy alapítvány
Óvodai nevelés	Liliom Óvoda Tátika Óvoda Tulipán Óvoda Magánóvodák	Költségvetési intézmények Magántulajdonú gazdasági társaság vagy alapítvány
Általános iskolai oktatás	Monori Tankerületi Központ	A gyáli általános iskolák fenntartója
Középfokú oktatás	Érdi Szakképzési Centrum	Érdi SzC Eötvös József Technikum fenntartója
Szociális szolgáltatások	„Kertváros” Önkormányzati Társulás	Kertváros Szociális Központ fenntartója
Egészségügyi alapellátás	Városi Egészségügyi Központ Háziorvosok, gyermekorvosok, fogorvosok	Költségvetési intézmény Vállalkozási formában
Járóbeteg szakellátás	Dél-Pesti Jáhn Ferenc Kórház Magán szolgáltatók	Kihelyezett szakrendelések Vállalkozási formában
Gyógyszertári ellátás	Magán szolgáltatók	Vállalkozási formában
Kulturális, közművelődési szolgáltatások	Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár	Költségvetési intézmény
Sportcsarnok	Gyáli-Városgazda Gazdasági és Műszaki Ellátó Korlátolt Felelősségű Társaság	Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság
Közrend, közbiztonság fenntartása	Dabasi Rendőrkapitányság FEGY Polgárőr és Tűzoltó Egyesület Gyál	Pest Megyei Rendőr-főkapitányság főosztálya Civil szervezet az alapító okiratában foglalt tevékenységeként

A város működési térképe az FVS mellékletét képezi.

### 2.4.3 VÁROSTÉRSÉGI KOORDINÁCIÓ

Gyál város két olyan önkormányzati társulásnak tagja, melyek együttesen lefedik a város teljes térségét, és lehetőséget biztosítanak rendszeres településközi egyeztetésekre.

A budapesti agglomeráció települései 2011-ben hozták létre a **Fővárosi Agglomeráció Önkormányzati Társulást**, melynek célja az érintett települések közös érdekérvényesítésének

biztosítása, a tapasztalatcsere elsősorban a közlekedés, közbiztonság, turisztika, katasztrófavédelem, sport és kultúra területén, közös fejlesztési programok kidolgozása, összehangolt fejlesztések megvalósítása. Döntéshozó szerve a Társulási Tanács, melybe minden tagönkormányzat delegál képviselőt, és évente legalább kétszer ülésezik. A társulás elnöke Gyál polgármestere, további tagtelepülései: Alsónémedi, Budaörs, Csömör, Diósd, Ecsér, Halásztelek, Kistarcsa, Nagykovácsi, Pécel, Pilisborosjenő, Pomáz, Remeteszőlős, Szentendre, Szigetszentmiklós, Tárnok, Törökbálint, Vecsés.

A „Kertváros” Önkormányzati Társulást szociális feladatok ellátására, a „Kertváros” Szociális Központ fenntartására hozták létre 2004-ben az akkori Gyáli kistérség települései: Alsónémedi, Bugyi, Gyál, Ócsa. Társulási Tanácsa legalább évente négyszer ülésezik. Gyál Város Polgármestere szintén elnöki tisztséget tölt be a társulásban.

## 2.5 KOCKÁZATOK ÉS LEHETŐSÉGEK ÉRTEKELÉSE

### 2.5.1 PROSPERÁLÓ VÁROS

8. táblázat: Kockázatok és lehetőségek - prosperáló város

	Kockázatok	Lehetőségek
1	Az oktatási, képzési szerkezet nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését, vagy nehezen befolyásolható	Az oktatási, képzési szerkezet a helyi gazdaságfejlesztést szolgálja, a várost tágabb térségi vagy országos vérkeringésbe is bekapcsolja
2	A város ágazati szerkezetének egyoldalúsága	A város ágazati szerkezetének egyoldalúsága
3	A város telítődése, további iparterületek hiánya	A helyi gazdaság élénkülésének nem lesznek fizikai korlátai
4	A város nagyfoglalkoztatójának/meghatározó ágazatának esetleges kivonulása	A város nagyfoglalkoztatójához/meghatározó ágazatához kapcsolódó vállalkozások megtelepedése
5	A városi munkaerő elszívása a szomszédos munkaerő-vonzáskörzet által	Munkaerő-vonzáskörzet központ szerep kialakulása
6	A magán befektetések elmaradása, elhalasztása, másik térségbe irányulása	Vonzó befektetési célpont
7	A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) kedvezőtlenebb gazdasági környezetet teremt	A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) kedvezőbb gazdasági környezetet eredményez
8	A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen gazdasági folyamatokat indít el helyben	A globális klímaváltozás kedvező változásokat eredményez a helyi gazdaságban
9	A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok számottevő lokális negatív gazdasági hatásokat indukálnak	A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok gazdaságilag megerősítik a térséget
10	A globális gazdasági változásoknak (innovációk, új hálózatok, technológiaváltás) az élvonalhoz viszonyított eltávolító hatása érvényesül	A globális gazdasági változások (innovációk, új hálózatok, technológiaváltás) fokozzák a helyi versenyképességét

	Kockázatok	Lehetőségek
11	A globális közlekedés-földrajzi és geopolitikai helyzet változása leértékeli a térséget	A globális közlekedés-földrajzi és geopolitikai helyzet változása felértékeli a térséget
12	Nem várt geopolitikai válsághelyzet negatív hatással van a térség gazdaságára	A város jól alkalmazkodik egy esetlegesen bekövetkező geopolitikai válsághelyzethez.

## 1 AZ OKTATÁSI-KÉPZÉSI SZERKEZET ÖSSZHANGJA A GAZDASÁGGAL

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: országos

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: alacsony

A városban található egyetlen középfokú oktatási intézmény, az Érdi SZC Eötvös József Technikum képzési kínálata valamelyest illeszkedik ugyan a gazdaság ágazati szerkezetéhez, és a 21. századi igényeknek megfelelően IT és gazdálkodási képzést is tartalmaz, önmagában nem képes kielégíteni a vállalkozások munkaerő-igényét sem mennyiségben, sem minőségben. A városban nem található felsőfokú oktatási intézmény, a más városban felsőoktatásban részt vevő diákok a diplomaszerezés után gyakran nem költöznek vissza Gyálra, így a gimnáziumok, főiskolák, egyetemek hiánya hozzájárul a fiatal és képzett munkaerő elvándorlásához. A vállalkozások és a felsőoktatási intézmények együttműködése jó kiegészítője és ösztönzője lenne a most inkább eseti jelleggel történő K+F+I tevékenységnek is.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- A máshol végzett gyáli fiatalok visszaköltözésének ösztönzése (helyi identitás erősítése, ösztöndíjprogram, Gyáli Életprogram kiterjesztése, stb.)
- A meglévő oktatási intézmények és a helyi vállalkozások közötti együttműködés erősítése
- Az Érdi SZC Eötvös József Technikum képzési portfóliójának célzott bővítése érdekében a vállalkozások igényeinek felmérése és becslésének a meglévő középfokú oktatásba

## 2 A VÁROS ÁGAZATI SZERKEZETE

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: térségi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

A vállalkozások ágazat szerinti megoszlása a versenyképes ipari, szolgáltatói vállalkozások irányába tolódott el, a hagyományosan településformáló erővel bíró mezőgazdaság háttérbeszorulásával párhuzamosan. A kereskedelem és logisztika felülreprezentált a gyáli gazdaságban, ami illeszkedik a város gazdaságföldrajzi adottságaihoz, és jelzi, hogy Gyál megfelelően pozícionálta magát az agglomerációs térben.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Önkormányzati tulajdonú ipari területek infrastrukturális fejlesztése célzottan a kiemelt ágazatok szükségleteihez illeszkedve
- Célzott, jól pozícionált befektetésösztönzési tevékenység

## 3 GAZDASÁGI TERÜLETEK RENDELKEZÉSRE ÁLLÁSA

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas

Gyál város településrendezési tervében található kijelölt kereskedelmi és gazdasági területek, de azok beépítéséhez szükséges az infrastrukturális hálózat kiépítése is. A jelenleg kijelölt gazdasági területek bővítésére csak minimális lehetőség van.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Önkormányzati tulajdonú ipari területek infrastrukturális fejlesztése célzottan a kiemelt ágazatok szükségleteihez illeszkedve
- Célzott, jól pozícionált befektetésösztönzési tevékenység

#### **4 NAGYFOGLALKOZTATÓ HATÁSA A HELYI GAZDASÁGRA**

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: nemzetközi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

A városban három 250 fő feletti foglalkoztatotti létszámú vállalkozás működik, melyek beintegrálódtak a helyi gazdaságba. Az esetleges kivonulásuk munkaerőpiaci hatását rövid távon mérsékli Gyál kedvező közlekedési helyzete: a megszűnt munkahelyek helyett reális alternatíva az ingázás, mely hosszú távon azonban további munkaerő-elszíváshoz vezetne. A helyi adóbevételre gyakorolt hatás azonban mindenképpen negatív.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Minél szorosabb együttműködés a vállalkozás és a helyi önkormányzat között.

#### **5 A HELYI MUNKAERŐ ELSZÍVÁSA**

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: térségi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: alacsony

A főváros közelségéből és a magasabb szintű oktatás hiányából adódóan Gyálon erősen érvényesül a munkaerő ingázása vagy elvándorlása.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- A máshol végzett gyáli fiatalok visszaköltözésének ösztönzése (helyi identitás erősítése, ösztöndíjprogram, Gyáli Életprogram kiterjesztése, stb.)
- Célzott, jól pozícionált befektetésösztönzési tevékenység
- Helyiek vállalkozóvá válásának elősegítése
- Minőségi munkahelyek létrejöttének támogatása

#### **6 BEFEKTETÉSEK MENNYISÉGE**

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: nemzetközi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

Gyálon a vállalkozási szerkezet kétpólusú. Számosságukat tekintve túlsúlyban vannak a hazai tulajdonú, 50 főnél kisebb létszámú és alacsony tőkeerejű vállalkozások, míg a városban jelenlévő nagy foglalkoztatók külföldi tulajdonúak és nagy tőkeerővel bírnak. A gyáli vállalkozások pályázati aktivitása kiemelkedő.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Célzott befektetésösztönzés
- Helyiek vállalkozások forráshoz jutásának elősegítése

- Beszállítóvá válás ösztönzése

## 7 SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET VÁLTOZÁSA

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi, hazai, uniós

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: helyi szinten magas, afölött alacsony

A helyi jogszabályokat a képviselő-testület hagyja jóvá, így ezekkel az önkormányzatok nagyban tudják segíteni a települési gazdaság fejlődését. Az országos és uniós szintű gazdaságpolitika és jogi környezetre a településnek nincs ráhatása, a gyors és szakmailag megalapozott reakció segíti a kockázatok csökkentését és a lehetőségek kihasználását.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- A települési gazdasági ökoszisztémát támogató helyi szabályozási környezet kialakítása
- Nemzeti és uniós jogszabályi környezet nyomon követése
- A helyi szereplők érdekképviseletének biztosítása, az érdekek becsatornázása a döntéshozatalba
- A helyi vállalkozások támogatása a jogszabályi változásokhoz történő alkalmazkodásban

## 8 GLOBÁLIS KLÍMAVÁLTOZÁS

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: globális

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: helyi szinten magas, afölött alacsony

A klímaváltozás hatásai szerteágazóak, a városi élet minden területére kiterjednek. A mezőgazdaság visszaszorulásával a gyáli gazdaság klímaérzékenysége ugyan csökkent, de közvetetten itt is érezhető a hatását. A globális, illetve elsősorban az uniós klímavédelmi intézkedések várhatóan érintik majd a logisztikai ágazatot, tekintettel a szállítás jelentős karbonlábnyomára. Az önkormányzat Gyál Város Klímastratégiájának elkészítésével jelentős lépést tett a felkészülés, alkalmazkodás érdekében.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Szemléletformálás, tájékoztatás
- Innovatív, klímabarát vagy klímaadaptív technológiák, eljárások terjedésének elősegítése
- A vállalkozások forráshoz jutásának támogatása

## 9 EGÉSZSÉGÜGYI VÁLSÁGHELYZETEK, JÁRVÁNYOK

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: globális

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: helyi szinten magas, afölött alacsony

Gyált az ingázók magas aránya sebezhetőbbé teszi a pandémiás helyzettel szemben. Az önkormányzat költségvetése a közhatalmi bevételek magas részaránya megszenvedheti az egészségügyi krízist, de ez a hatás mérsékelt, figyelembe véve, hogy a kereskedelem és logisztika nem számítanak a pandémia hatásainak leginkább kitett ágazatoknak.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- A koronavírus-járvány tapasztalatainak összegzése, következtetések levonása együttműködésben a helyi intézményi és gazdasági szereplőkkel
- Önkormányzati intézkedési terv kidolgozása, a kockázat bekövetkezte esetén ennek követése
- Tartalék képzése az önkormányzati költségvetésben



- Atipikus foglalkoztatási formák térnyerésének elősegítése: távmunka, home office.

## 10 GLOBÁLIS GAZDASÁGI VÁLTOZÁSOK

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: globális

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: helyi szinten magas, afölött alacsony

A „6 Befektetések mennyisége” pontban bemutatott kétpólusú vállalkezési szerkezet miatt a globális változásokhoz történő alkalmazkodás is változó. A nagyobb vállalkozások általánosan jobban alkalmazkodnak, részben a K+F+I tevékenységükből is adódóan, míg a kisebb helyiek kevésbé.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Helyi termékek és szolgáltatások promóciója akár a vállalkozások társadalmi felelősségvállalása jegyében is
- A „jó gyakorlatok”, innovációk terjedésének elősegítése

## 11 A GLOBÁLIS KÖZLEKEDÉS-FÖLDRAJZI HELYZET VÁLTOZÁSA

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: globális

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: alacsony

Gyál fejlődése szempontjából meghatározó tényező volt földrajzi fekvése, kedvező közlekedési helyzete jelentős tényezője a gazdasági versenyképességének. A kialakult közlekedési rendszer nagymértékű változása, például a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér vagy a vasút lezárása súlyosan érintené a várost, ennek bekövetkezése azonban csekély valószínűségű.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Tervezett változások figyelemmel kísérése és a város érdekeinek becsatornázása a döntéshozatalba

## 12 GEOPOLITIKAI VÁLSÁGHELYZET

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: globális

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: helyi szinten magas, afölött alacsony

A globalizáció eredményeként a nemzetközi konfliktusok hatása messzire gyűrűzik, túlnyúlik az érintett országok határain, de még a kontinenseken is átível. Ennek eredményeként a világban bárhol előforduló, elszigetelt fegyveres konfliktus befolyásolhatja valamilyen módon Gyál gazdaságát, fejlődését. A kockázat bekövetkeztének valószínűsége, és az okozott károk mértéke valószínűsíthetően nagyobb, minél nagyobb nemzetközi válsághelyzet következik be, illetve földrajzilag minél közelebb a Kárpát-medencéhez. Ahogy az orosz-ukrán konfliktus is mutatja, a gazdasági szankciók nem csak az érintett feleket sújtják. A konfliktusok nyomán kialakuló lakossági pánik pedig tetézi a geopolitikai válsághelyzet által okozott gazdasági kárt a háborúval egyébként nem sújtott területeken is.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Geopolitikai helyzet folyamatos figyelemmel kísérése
- Vészforgatókönyv, intézkedési terv kidolgozása
- Helyi szereplők korrekt informálása a pánikkeltés elkerülése érdekében
- Az önkormányzat pénzeszközeinek megfontolt elhelyezése, akár diverzifikáltan

- Likvid tartalék rendelkezésre állásának biztosítása

## 2.5.2 ZÖLDÜLŐ VÁROS

9. táblázat: Kockázatok és lehetőségek - zöldülő város

	Kockázat	Lehetőségek
1	A zöld átállási menetrend nem tud lépést tartani a kihívásokkal és globális zöldülési folyamatokkal	A zöld átállási menetrend révén a klímavédelmi kihívásokkal és globális zöldülési folyamatokra reagálni képes keretrendszerrel bír a település
2	A megújuló energiaforrások hasznosítására rendelkezésre álló lehetőségek kiaknázatlanok maradnak	A megújuló energiaforrások hasznosítására szolgáló, kedvező kondíciójú pénzügyi források, támogatások
3	Klímaváltozás kedvezőtlen hatásait nem tudja mérsékelni a városi infrastruktúra és zöldhálózat	A zöldfelületek, zöldterületek bővítésével, fejlesztésével kapcsolatos intézkedések népszerűsége a lakosság körében
4	A klímavédelemmel kapcsolatos szabályozási környezet változása (jogsabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) egyensúlytalanságot teremt a város fejlődési potenciálja és a klímavédelem között	A szabályozási környezet változásával növekszik az igény a klímavédelmi, fenntarthatósági cselekvések megtételére, a körforgásos gazdaságra áttérésre
5	Természeti és táji környezet, élővilág sérülékenysége fokozódik az emberi tevékenység és a klímaváltozás miatt	A lakosság növekvő környezettudatossága
6	A közlekedés környezetterhelése növekszik a városban	Budapesti közlekedésfejlesztési tervekben hangsúlyos szereppel bír az elővárosi közlekedés fejlesztése
7	A klímaváltozás hatásai miatt növekszik a lakosság egészségügyi veszélyeztetettsége	A klímaváltozás hatásai miatt növekvő igény a szabadterek, a zöldfelületek, természeti környezet használatára, az egészséges életvitelre
8	Nemzetközi konfliktusok hatásai csökkentik Gyál népességmegtartó képességét.	A város jól alkalmazkodik a nemzetközi konfliktusok hatásaihoz.

### 1 ZÖLD ÁTÁLLÁS MEGVALÓSÍTÁSA

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas

A zöld átállás menetrend kidolgozása megfontolt tervezést és előkészítést igényel. A településnek lehetősége van a kidolgozáshoz szükséges háttérfeltételek megteremtésére a 2024-ig történő kidolgozás során. Ezekkel hosszú távon képes lehet a zöld átállás megvalósításának menedzselését szakmailag és technikailag megfelelő háttérrel lebonyolítani a 2029-ig tartó fejlesztési ciklusig, illetve megalapozni a forrásbevonási lehetőségek szélesebbé tételét lehetővé tevő kapcsolatrendszerek bővítését.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Átgondolt, teljesíthető monitoring mutatók definiálása a FVS-ben, ITP-ben és a zöld átállás menetrendben, a korábban elkészült fejlesztési tervekkel összhangban,

- Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv készítése,
- Nemzetközi szakmai hálózatokban való részvétel: település csatlakozása a Polgármesterek Szövetségéhez (CoM) és SECAP kidolgozása, közvetlen uniós források figyelése és pályázás,
- Zöld átállás menetrend megvalósításáért felelős menedzser/referens kijelölése.

## 2 MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK HASZNOSÍTÁSA, INGATANÁLLOMÁNY KORSZERŰSÍTÉSE

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas

A megújuló energiaforrások hasznosítására egyre szélesebb pénzügyi forrásbevonási lehetőségek állnak rendelkezésre az intézmények, gazdasági szereplők és a lakosság számára is (pl. RRF napelemes pályázatok). A termelésben a területi adottságok korlátozottan teszik lehetővé naperőművek létesítését, így elsősorban az ingatlanokon megvalósítható megújuló energiatermelési kapacitások növelése lehet alternatíva. Az ingatlanállomány felel a város energiafogyasztásának, valamint károsanyag-kibocsátásának közel ¾-éért, emellett az energiaárak és az energiapiac változásai miatt is tekintettel kell lenni az energiahatékonyság növelésére, ezzel együtt pedig a lakosság energiaszegénységi kockázatának mérséklésére.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Lakossági tanácsadás és segítségnyújtás az ingatlanok felújításának, energiahatékonyságának növelésére a lakossági pályázatok előkészítésében, benyújtásában, energiaszegénység csökkentésére,
- Energiaközösségek létesítése,
- HÉSZ és településszerkezeti terv felülvizsgálata a megújuló energiaforrások telepítésének ösztönzésére,
- Önkormányzat és intézmények energiahatékonyságának további javítása,
- Nagyfogyasztókkal közös projektek a helyi energiatermelés növelésére.

## 3 KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSA AZ INFRASTRUKTÚRÁRA, ZÖLDFELÜLETEKRE, ZÖLDTERÜLETEKRE

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas

A település infrastruktúrájának folyamatos lakosságnövekedéssel és a beépítettség növelésével kell lépést tartania, melyet többnyire – főként a közművesítettség területén – képes is tartani. A lakosságszám növekedése és a beépítettség növekedésével viszont az infrastruktúrának is nagyobb terhelést kell elviselnie, amit felerősítenek klímaváltozás hatásai (elsősorban időjárási szélsőségek). A városi zöldterületek aránya viszont továbbra is alacsony, bővítési lehetőségek korlátozottak. Összefüggő zöldhálózat létrehozására a meglévő közterületek biológiai aktivitásának növelésével lehet. Ebben a településfásítási program jó kezdeményezésként aposztrofálható. A települési és környezeti adottságok, a szélsőséges időjárási helyzetek kockázatának növekedése miatt a fásításnál komplexebb program megteremtése és lebonyolítása kívánatos, a városüzemeltetési, zöldfelület-kezelési tevékenység megújítása.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Városi zöldfelületi kataszter létrehozása, monitoring rendszer működtetése,
- Települési Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv létrehozása,
- Városüzemeltetési és zöldfelület kezelési minőségmenedzsment rendszer kialakítása,

- Helyi adottságokhoz alkalmazkodó zöldfelületek, növényzet fenntartása, biológiai aktivitás növelése,
- Összefüggő városi zöldhálózat kialakítása,
- A csapadékvíz-gazdálkodás javítása és infrastruktúrájának fejlesztése,
- Lakossági program az ingatlanok zöldítésére, klímabaráttá tételére.

#### 4 SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas

A szomszédos budapesti kerületek, az országos és megyei építési, területrendezési szabályok módosításai érintik elsődlegesen a település zöld átálláshoz kapcsolódó tevékenységét. Az országos jelentőségű közlekedési hálózatok jelenléte és a térség gazdasági erejéből, súlypontjából adódóan egyes beruházási tervek (pl. nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások) miatt felmerülhetnek olyan módosítások a helyi szabályozásban, amelyek környezeti konfliktusok kialakulását eredményezhetik. Ezek mellett a nemzetközi, uniós és hazai szabályokkal kapcsolatos jogharmonizáció, összhangban nemzeti és egyéb környezetvédelmi, fenntarthatósági területi célokkal, megkívánhatja a helyi szabályozás átvizsgálását.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- A településrendezési tervek módosításai során a zöldfelület-csökkenést, környezetterhelést eredményező beavatkozások kompenzálása,
- Lakosságot és a gazdasági szereplőket környezettudatos cselekvésekre ösztönző helyi szabályozások,
- Zöld szempontok beépítése a közbeszerzési szabályzatba,
- Jogszabályi változások nyomán követése, várható változásokra való felkészülés szervezeti és működési szinten,
- Jogszabályi változások implementációja a helyi szabályzatokba.

#### 5 POLGÁROK AKTIVITÁSA A TERMÉSZETI KÖRNYEZET, A ZÖLDFELÜLETEK ÉS AZ ÉLŐVILÁG KEZELÉSÉBEN

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas

A lakosság, a helyi polgárok, civilek aktivitása, az alulról jövő kezdeményezések révén tudja a város tovább fejleszteni azt a zöld imázsát, amelynek kialakításába belekezdett az elmúlt években. Az aktivitás esetében felmerülnek olyan cselekvések is, amelyek a környezet helytelen használatának megakadályozására irányulnak, ebben az esetben a helyi szabályozás eszközeit szükséges a lehető legkövetkezetesebben kialakítani és alkalmazni – így pl. a szemétkerítés, kerti hulladék égetése esetében. A lakosság környezettudatosságának növelésébe az önkormányzat akciókkal, kommunikációval, tájékoztatási eszközökkel is be tud lépni.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Intézményekkel, cégekkel, civilekkel közös, klímavédelmi szemléletformáló programok, mintaprojektek generálása és megvalósítása,
- Lakossági ösztönzők kialakítása a környezettudatos életvitel folytatásához,
- Környezetszennyezést szankcionáló helyi szabályzatok következetes betartatása a lakosság, az intézmények, cégek körében,

- Belső, példaértékű környezet- és energiatudatossági cselekvések a polgármesteri hivatalban, intézményekben, képviselők példamutatása,
- Illegális hulladéklerakások felszámolása, megakadályozást szolgáló tevékenységek (pl. kamerák, figyelmeztető táblák),
- Oktatási-nevelési intézmények aktív szerepvállalásának további támogatása (Zöld óvoda, zöld iskola),
- Szelektív hulladékgyűjtő szigetek számának növelése.

## 6 A KÖZLEKEDÉS KÖRNYEZETTERHELÉSE

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: agglomerációs

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

Az M0 és M5 autópálya csomópontjában fekvő, Budapesttel összeépült elővárosként a közlekedési terhelés az átlagosnál magasabb, amit fokoz, hogy a lakosságszám és a gépjárművek számának növekedése, illetve járványhelyzet miatt is növekedett a gépjármű-forgalom a településen. Ezért a közlekedés ÜHG kibocsátása is jelentős. Ennek a leszorítása városi szinten nehezebb feladat, a szomszédos településekkel, közlekedési szolgáltatókkal és az agglomerációs, illetve fővárosi közlekedés fejlesztéseket befolyásoló szervezetekkel való együttműködésekre és aktív részvételre, kezdeményező-szerepre rászorol a település saját élhelységeinek fenntartása érdekében.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Fenntartható Mobilitási Terv (SUMP) és Kerékpárforgalmi Hálózati Terv létrehozása,
- Kerékpáros, gyalogos és közösségi közlekedés használatának ösztönzése, együttműködésben helyi cégekkel, intézményekkel,
- Közlekedésbiztonság javítása,
- Elektromobilitási infrastruktúra fejlesztése (e-töltők),
- Car-sharing megoldások kiterjesztése Gyálra,
- Parkolók árnyékolása, zöldítése,
- Szoros együttműködés, összehangolt közlekedésfejlesztési tervezés a FAÖT településeivel, a Fővárosi Önkormányzattal, a Budapesti Közlekedési Központtal, a BKV Zrt.-vel, a MÁV-START Zrt.-vel és a Budapesti Fejlesztési Központtal,
- Elektromos gépjármű és elektromos kerékpárvásárlási pályázatok megírásában segítségnyújtása a lakosságnak.

## 7 POLGÁROK EGÉSZSÉGÉT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK A KLÍMAVÁLTOZÁS MIATT

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas

A klímaváltozás következtében a változékony, felmelegedéssel járó időjárási helyzetek az emberek szervezetét is megviselik, a legveszélyeztetettebb csoportnak köztük is az idősek, gyermekek, kismamák és krónikus betegségekben szenvedők vannak. A hőhullámok hatásait felerősíti város a beépítettsége, a zöldfelületek hiányosságai és a gépjármű-forgalom környezetterhelése. A szélsőséges időjárási helyzetek (pl. viharok) polgárok épségét is veszélyeztető állapotokat idézhetnek elő. A város működtetésében ezen kockázatok mérséklésére felkészültnek kell lennie a városnak, az operatív stáboknak készenlétben kell állnia ezen helyzetek kezelésére is.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Hőségriadó terv megléte,

- Hidratációs lehetőségek és a vízellátás folyamatosságának biztosítása,
- Közterületek, közintézmények hűtésének biztosítása, áramellátás folyamatosságának biztosítása bentlakásos intézményekben.
- Idősekre, ápolásra szorulóakra való fokozott figyelem az egészségügyi és szociális intézményeknél,
- Információáramlás hatékonyságának biztosítása,
- Légkondicionált tömegközlekedési eszközök biztosítása a tömegközlekedésben (szolgáltatókkal való egyeztetést igényel).

### 2.5.3 DIGITÁLIS VÁROS

10. táblázat: Kockázatok és lehetőségek - digitális város

	Kockázatok	Lehetőségek
1	Az oktatási, képzési szerkezet a saját útját járja, a digitalizációban nem, vagy nehezen befolyásolható	Az oktatási, képzési szerkezet digitalizációja a lakosság digitális felkészültségét javítja
2	A munkaerő digitális felkészültségnek elmaradása	A munkaerő digitális felkészültsége lépést tart a digitalizációval
3	A város közszolgáltatóinak digitális lemaradása	A városi közszolgáltatók digitalis átállásának pozitív hatásai
4	A helyi vállalkozások lemaradnak a digitalizációban	A vevők digitalizáció iránti igénye és a digitalizáció megoldásai a vállalkozások tevékenységében
5	A digitális infrastruktúra fejlesztése lassú ütemben tud csak haladni	A digitális infrastruktúra fejlesztése kellő ütemben halad
6	A helyi lakosok digitális felkészültségének elmaradása	A helyi lakosok digitális megoldások iránt növekvő igénye
7	A szabályozási környezet változása lassítja a digitális átállást	A szabályozási környezet változása elősegíti a térség digitális átállását
8	Digitális infrastruktúrák, szolgáltatások működési anomáliái	A válsághelyzetekben felerősödik a digitális tudás, eszközök és megoldások használata
9	A kedvezőtlen társadalmi hatások és kockázatok növekednek a digitalizáció miatt	A digitalizáció miatt nagyobb odafigyelést és figyelmet kapnak a társadalmi problémák
10	Digitális átállás menetrend és digitális akcióterv következtelenül, számszerűsíthető célok, konkrét cselekvések és integrált szemlélet nélkül indul el	A digitális átállásban való elmaradások felszámolásához rendelkezésre álló módszertanok és tervezés digitális akcióterv létrehozásával

## 1 AZ OKTATÁS ÉS KÉPZÉS DIGITALIZÁCIÓJA

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: országos (tankerületek, szakképzési centrumok)  
Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: alacsony

Az oktatásban és képzésben a digitalizáció fejlesztésének fő aktorai a tankerületek és szakképzési centrumok. Tevékenységüket az intézményekkel kapcsolatba álló partnerek, civilek tudják kiegészíteni, adott esetben más önkormányzati intézmények.

A kockázatok mérséklésében és a lehetőségek kiaknázásában szerepet játszó tényezők:

- Digitális Oktatási Stratégia hatékony megvalósítása,
- Intézményi eszközállomány korszerűsítése,
- Esélyegyenlőség diákok digitális eszközökhöz való hozzáférése (eszközök, internetelérés),
- Kiberbiztonsági képességek fejlesztése,
- A gazdasági szereplőkkel való együttműködések a digitalizáció fejlesztésében,
- Programozási ismeretek képzése,
- Az adathasznosítás előnyeinek kiaknázása a képzésszervezésben, oktatásban.

## 2 A MUNKAERŐ DIGITÁLIS FELKÉSZÜLTSGÉGE

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

A digitális felkészültséget a munkafolyamatok, azok szervezése és a szervezet humánpolitikai elvárásai, minősége határozzák meg. Ehhez kapcsolódik azon vezetői elvárások megjelenése, hogy a digitális platformokon való munkavégzés és az ott keletkező információk, adatok milyen mértékben vesznek részt a döntéshozatalban. Emellett pedig a digitalizáció a lakosokkal, ügyfelekkel való rugalmasabb kapcsolattartásban, ügyintézésben is szerepet játszik, a munkavállalóknak ismerniük és hatékonyan kell tudni használni az erre rendelkezésre álló eszközöket, mivel ez a szolgáltatásokkal való elégedettséget is javítani tudja. Ezek alapján a munkavállalók digitális felkészültségével kapcsolatos kockázatok csökkentésében és a digitalizáció által nyújtott munkavállalói készségek fejlesztésében meghatározó tényezőket következőképp foglalhatjuk össze, különös tekintettel a város hivatalaira:

- A köztisztviselők, közalkalmazottak digitális képességeinek javítására irányuló oktatások,
- Információbiztonsági, kibervédelmi oktatás és IT-biztonsági szabályzat fenntartása, IT-biztonsági felelős jelenléte,
- Digitális készségek következetes megjelenése a munkaerő kiválasztási folyamatban,
- Hivatali minőségmenedzsment-rendszer kialakítása a digitális eszközökre, megoldásokra és azok szakszerű használatára alapozva,
- Adatvezérelt döntéshozatalt elősegítő munkaszervezés és munkavégzés,
- Home office-ban történő munkavégzés elvárásainak tisztázása és az ezzel járó kölcsönös előnyök kiaknázása, eszközök biztosítása a munkavállalók számára,
- Dolgozói teljesítményértékelésben hangsúlyosan megjelenítendő digitális képességek és tudás.

## 3 KÖZSZOLGÁLTATÁSOK DIGITALIZÁCIÓJA

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

A közzolgáltatások digitális jelenléte, minősége változatos képet mutat. Azon szolgáltatások esetében, ahol hiányosságok jelennek meg, ott ennek egyik oka, hogy rendelkezésükre álló technológiákat nem használják ki. Ezáltal pedig saját feladatellátásuk válik sikertelenebbé, dolgozóik és ügyfeleik elégedettségét is negatívan befolyásolva. Egyes szolgáltatók esetében a digitalizáció szintjében elegendő a digitális kapcsolattartási formák használata az ismert platformokon (pl. e-mail, chatprogramok), mások esetében pedig elvárt már a mobiltelefonon keresztüli ügyfélszolgálat, ügyintézés, online fizetés használata is. Ezek alapján a közzolgáltatások digitalizációjával kapcsolatos kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- A meglévő online platformok lehetőségeinek, eszközeinek kiaknázása,

- Felhasználóbarát ügyintézés, interaktív, grafikus útmutatók,
- Online ügyintézési lehetőségek ösztönzése a lakosság körében, egyes ügyek intézésének teljesen online platformokra terelése, online fizetési lehetőségek rendelkezésre állása
- Ügyintézési és ügyviteli folyamatok digitalizációja, adatmenedzsment,
- IT-eszközállomány folyamatos korszerűsítése,
- Közszolgáltatások kiberbiztonságának fenntartása,
- Online szolgáltatások körének folyamatos bővítése és a felhasználói élmény fejlesztése,
- Nyilvánosság biztosítása a közadatokhoz való hozzáférésben, közadat-hasznosítás,
- Akadálymentesítés biztosítása a fogyatékkal élők számára az önkormányzati információkhoz való hozzáférésben,
- A szolgáltatásokból kapott visszajelzések beépítése a szolgáltatás-fejlesztésekbe.

#### 4 A VÁROS GAZDASÁGI SZERKEZETÉBEN A DIGITALIZÁCIÓ ÉS AZ INNOVÁCIÓ JELENLÉTE

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: alacsony

A vállalkozások megfelelő működésében és a versenyképesség növelésében jelen van a digitalizáció, a termelő eszközök és a szervezetek működése is ezen alapul. A mikro- kis és közvállalkozások fejlődésének ezért fontos eszköze a digitalizációs lehetőségek kiaknázása (pl. e-kereskedelem). A digitálisan fejlett, versenyképes helyi vállalkozások működése amiatt is lényeges a város számára, mert fejlettségükkel, versenyképességükkel és ezáltal stabil működésük, növekedésük eredményeként a városi iparüzési adó bevételek is növekednek.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Gazdasági szereplők együttműködése az önkormányzattal és intézményekkel digitális ötleteik, fejlesztéseik tesztelésében,
- Közös digitális platformok (pl. városi mobilapp, városkártya) a közszolgáltatókkal,
- Szakképzési centrumok és helyi cégek közötti kooperáció és szakmai gyakorlatok a digitalizáció kölcsönös fejlesztésére alapozva,
- Cégek és intézmények közös infrastruktúra fejlesztési projektjei,
- IoT megoldások beépítése a vállalkozások működési folyamataiba,

#### 5 DIGITÁLIS INFRASTRUKTÚRA

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

A lakosság, az intézmények és a gazdasági szereplők működésében immáron jelentős fennakadásokat képesek okozni a digitális infrastruktúrát érintő meghibásodások, leállások. Az infrastruktúra fejlettsége, szolgáltatás-ellátásának megfelelő és lehető legkevesebb hibával való működtetése a szolgáltatók és üzemeltetők mellett minden helyi szereplő közös érdeke. A városi projektek tervezése, előkészítése során is szükséges ezt figyelembe venni. A digitális infrastruktúra fejlesztésével kapcsolatos kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Köztereken megjelenő okos megoldások (pl. ingyenes wifi, okospadok, okos zebrák) növelése,
- Létesítménygazdálkodás okosmérési és üzemeltetési rendszerének működtetése, fejlesztése,
- Szerverszobák, szerverházak fejlesztése a városi intézményeknél,
- Közterületi kamerarendszer-hálózat növelése,



- A digitális infrastruktúra karbantartására, üzemelésére és fejlesztésére rendelkezésre álló pénzügyi források.

## 6 LAKOSSÁG DIGITÁLIS ÍRÁSTUDÁSA ÉS FELKÉSZÜLTSEGE

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

A lakosságnak saját életvitelének megkönnyítése miatt is érdeke fűződik ahhoz, hogy a digitális eszközöket, alkalmazásokat, szolgáltatásokat képes legyen megfelelően használni. A kérdőívezés alapján a lakosság digitális írástudása jelenleg elsősorban az internethasználatra összpontosul, így az ügyintézési folyamatokat kevesebben veszik igénybe. A digitális írástudás hiányosságai miatt a lakosságnak vannak olyan csoportjai, akik pl. egyes támogatási lehetőségeket nem tudnak igénybe venni, ügyeiket megfelelően elintézni. Ezen csoportok digitális lemaradásának csökkentésében és a lakosság digitális írástudásának növelésében a következő tényezőket vehetjük figyelembe:

- Az elektronikus ügyintézési folyamatok megismertetése a lakossággal, szemléletformálás,
- Internet-használók számának növelése az idősebb korosztályokban,
- Önkormányzat és intézményeinek példamutatása a digitális eszközök használatában,
- Ingyenes tanfolyamok diákoknak, lakosságnak (pl. 10 ujjas gépelés, táblázatkezelő, szövegszerkesztő, angol nyelv), a gazdasági szereplőkkel összefogásban,
- Civil szervezetek digitális írástudást fejlesztő akciói,
- Kiberbiztonsági készségek, tudás és információk: szemléletformálási tevékenység a digitális eszközök, alkalmazások tudatos használatban,
- ESZA projektek generálása a digitális írástudási készségek fejlesztésére.

## 7 SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET VÁLTOZÁSÁNAK HATÁSA A DIGITALIZÁCIÓRA

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

A helyi intézményeknek, cégeknek folyamatosan nyomon kell követniük a jogszabály-változásokat, azokat pedig minél hatékonyabban implementálniuk szükséges digitális tevékenységükbe. Főként az információbiztonság tekintetében kulcskérdés ez, mely alapján a kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Hazai kibervédelmi, információs és adatkezeléssel foglalkozó hatóságokkal való szoros kapcsolattartás és együttműködés, ajánlásaik adaptációja az intézmények működtetésébe,
- A digitális átállás helyi szabályozási kereteinek megalkotása, a helyi szabályok felülvizsgálata digitalizáció helyi ösztönzésének elősegítése szempontjából.
- Információbiztonsági és adatkezelési szabályok implementációja és betartása szervezeti, működési szinten,
- Akadálymentesítéssel kapcsolatos előírások teljesítése és betartása.

## 8 VÁLSÁGHELYEZETEK DIGITALIZÁCIÓRA KIFEJTETT HATÁSA

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: országos

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

A digitális kockázatok között válsághelyzetként nem csupán a járványhelyzetre kell fókuszálnunk, hiszen potenciális válsághelyzetként lehet tekinteni a kibertámadások miatt fellépő kockázatokra, emiatt bekövetkező esetleges leállásokra, adatvesztésekre, a szélsőséges időjárás helyzetek miatti

szolgáltatás leállásokra, vagy akár az infrastruktúrák sérülésére, működésének leállítására. Az egészségügyi és mobilizációt korlátozó válsághelyzetek a távoli munkavégzési módokra való gyors és rugalmas átállást kívánják meg. A válsághelyzetek során fellépő kockázatok kezelésének tényezőit ez alapján a következőképp foglalhatjuk össze:

- Rugalmas munkaszervezésre (home office) való felkészültség,
- Adatvédelem és kibertámadások elleni felkészültség,
- Szociális ellátás és egészségügyi ellátás digitalizációja révén a rászorultak segítése (pl. jelzőrendszerek)
- Katasztrófa-helyzetekben az információ megosztás hatékonysága, szervezettsége.

## 9 A DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS TÁRSADALMI HATÁSAI

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: országos

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

A digitalizáció az életvezetés egészét áthatja, a digitális kultúra új lehetőségek mellett új hatásokat is gyakorol az emberek életére. Egyes hatások kedvezőtlenül érintik a lakosság életét és eddig nem látott kockázatokkal járnak a mentális állapotra, a gyermekek és családok életére. Ezeknek a kockázatoknak a mérséklése mellett a lakosoknak lehetősége van a korábbinál szélesebb körű információszerzésre, viszont itt újabb kockázatot jelent az információk megfelelőségének és feldolgozásának a módja. Ezen kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Az internetes zaklatás megakadályozása,
- Családok és gyermekek fokozott védelme az online térben: zaklatásokkal, erőszakkal, devianciákkal és pedofiliával szemben, védelmi eszközeik és magatartásuk fejlesztése, oktatási, nevelési és egészségügyi intézmények bevonásával,
- Digitális addikciók kezelése,
- Közösségi média pszichológiai mellékhatásainak felismerése és csökkentése,
- Fake news és tudatos megtévesztésre alkalmas információk kiszűrésének hatékonysága,
- Alaposabb információszerzés és befogadás erősítése a felületes, clickbait orientált információ-igénnyel szemben,
- A társadalmilag leszakadó csoportok részére a digitális szolgáltatások igénybevételében rejlő előnyök hangsúlyozása, ösztönzése,
- ESZA projektek generálása a digitális átállás társadalmi kockázatainak mérséklésére.

## 10 A DIGITÁLIS ÁTÁLLÁSI MENETREND ÉS AKCIÓTERV

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

A digitális átállási akciótervet 2024-ig szükséges létrehozni az FVS kiegészítéseként, az azt megalapozó menetrend pedig előzetesen kijelöli a várható beavatkozási területeket. A menetrend és akcióterv esetében potenciális kockázatot jelent, ha a digitális készségeket, adottságokat nem megfelelően mérik fel, illetve az érintettek elzárkóznak az adatszolgáltatásról, részvételtől.

## 2.5.4 MEGTARTÓ VÁROS

11. táblázat: Kockázatok és lehetőségek – megtartó város

	Kockázatok	Lehetőségek
1	A városi vonzerő nem elegendő a városok versenyében	A városi vonzerő kedvező versenyképességi tényezővé válik
2	A szolgáltatási mix nem tud lépést tartani az igényekkel	A szolgáltatási mix lépést tud tartani a helyi igényekkel
3	A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére	A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvező hatásokat fejt ki a város vonzerejére
4	A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok negatívan hatnak a város vonzerejére	A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok kedvezően hatnak a város vonzerejére
5	A globális közlekedés-földrajzi és geopolitikai helyzet változása visszaveti a hely megtartóerejét	A globális közlekedés-földrajzi és geopolitikai helyzet változása felerősíti a hely megtartóerejét
6	A társadalmi modernizáció (a fogyasztói társadalom térnyerése, túlurbanizáció és zsúfoltság, elidegenedő társadalom, polarizálódó társadalom stb.) begyűrűzése kedvezőtlenül hat a város megtartóképességére	A társadalmi modernizáció (a fogyasztói társadalom térnyerése, túlurbanizáció és zsúfoltság, elidegenedő társadalom, polarizálódó társadalom stb.) begyűrűzése kedvezően hat a város megtartóképességére

### 1 VÁROSI VONZERŐ

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: lokális

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

Gyál népessége folyamatosan növekszik, köszönhetően a Budapesthez képest megfizethető ingatlanoknak, a kiépült közlekedési infrastruktúra miatti jó közlekedési viszonyoknak. Gyál méretéhez képest kiterjedt szolgáltatási kínálatot nyújt a lakosai számára, de a fővárossal ebben a tekintetben nem versenyezhet. Jelentős vonzerőt jelent viszont a város nyújtotta kertvárosi életforma, mely a koronavírus miatti korlátozások alatt még inkább felértékelődött. A városban hiány van magasan képzett munkaerőből.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- A máshol végzett gyáli fiatalok visszaköltözésének ösztönzése (helyi identitás erősítése, ösztöndíjprogram, Gyáli Életprogram kiterjesztése, stb.)
- Képzési kínálat munkaerőpiaci igényekhez történő igazításának elősegítése, az igények összegyűjtése és artikulálása

### 2 SZOLGÁLTATÁSI MIX

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: lokális

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas

Az alapvető városi szolgáltatások Gyálon biztosítottak, a lakosság ezek kapacitásával és minőségével a primer kutatás alapján többé-kevésbé elégedett. Az ingázó lakosság a szolgáltatások egy részét nem helyben, hanem a fővárosban veszi igénybe. A szolgáltatások iránti keresletet egyszerre két folyamat befolyásolja: az ingázók magas aránya csökkenti, a budapesti lakosság ingatlanár-különbségek és a koronavírus miatti fokozódó kiáramlása az agglomeráció településeire pedig növeli. A 60 év feletti

lakosok száma és részaránya folyamatosan emelkedik a városban, a szolgáltatási kínálatnak erre mielőbb reagálnia kell. Az oktatás csak részben követi a gazdaság igényeit.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Szolgáltatások iránti kereslet minél pontosabb előrejelzése
- Rekreációs lehetőségek bővítése, leginkább a fiatalok és az idősek igényire szabva
- Idősellátás és oktatási lehetőségek kiterjesztése

### 3 GLOBÁLIS KLÍMAVÁLTOZÁS

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: globális

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: helyi szinten magas, afölött alacsony

A klímaváltozás rövid távon befolyásolja a város mikroklímát, az időjárási körülmények szélsőségesé válásával megnehezíti egyes városi szolgáltatások működtetését (pl. zöldfelületek fenntartása, csapadékvíz-elvezetés). Hosszabb távon a gazdaság jövedelemtermelő képességére is hatással lehet.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Városi klímát javító, éghajlatváltozással szemben ellenálló vagy ahhoz alkalmazkodó zöld infrastruktúra hálózat kialakítása
- Felkészülés a szélsőséges időjárási körülményekből adódó káreseményekre: csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése, vizek helyben tartása, helyben hasznosítása
- Szemléletformálás, tájékoztatás
- Helyi gazdaság adaptációs képességének javítása

### 4 EGÉSZSÉGÜGYI VÁLSÁGHELYZETEK, JÁRVÁNYOK

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: globális

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: helyi szinten magas, afölött alacsony

Ahogy a prosperáló város dimenzióánál bemutatásra került, Gyál átlagosan kitett egy esetleges járványhelyzetnek. Az elmúlt években mind számosságban, mind a részaránya tekintetében bővült a 60 év feletti korcsoportja a városban, ezek a lakosok nagyobb veszélynek vannak kitéve egy egészségügyi krízis alatt. A város bevételeinek esetleges csökkenése egy bizonyos szint felett a szolgáltatási mixre is kihat.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- A koronavírus-járvány tapasztalatainak összegzése, következtetések levonása együttműködésben a helyi intézményi és gazdasági szereplőkkel
- Önkormányzati intézkedési terv kidolgozása, a kockázat bekövetkezte esetén ennek követése
- Tartalék képzése az önkormányzati költségvetésben
- Atipikus foglalkoztatási formák térnyerésének elősegítése: távmunka, home office
- Egészségügyi ellátórendszer fejlesztése

### 5 GLOBÁLIS KÖZLEKEDÉS-FÖLDRAJZI ÉS GEOPOLITIKAI HELYZET VÁLTOZÁSA

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: globális

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: helyi szinten magas, afölött alacsony

A város kiváló közlekedés-földrajzi helyzete jelentősen hozzájárul a népességmegtartó és –vonzó erejéhez: egyrészt a raktározási és logisztikai ágazat jövedelemtermelő képességét, másrészt az ingázók számára a főváros könnyű megközelítését biztosítja. A kedvező helyzet változása nem valószínű, de jelentős hatással járna.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Tervezett változások figyelemmel kísérése és a város érdekeinek becsatornázása a döntéshozatalba

## 6 A TÁRSADALMI MODERNIZÁCIÓ BEGYŰRŰZÉSE

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes

A napjainkban megfigyelhető szuburbanizációs folyamatnak, mely során a főváros lakossága az agglomeráció irányába áramlik, főbb mozgatórugói a főváros és környéke között az ingatlanárak terén jelentkező különbségek, és a koronavírus által kiváltott bezártság miatt felértékelődő kertvárosi életforma.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- A beköltözők igényeit is kielégítő városi infrastruktúra-hálózat és szolgáltatások biztosítása
- Gyáli identitástudat erősítése

## 7 NEMZETKÖZI KONFLIKTUS

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: globális

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: helyi szinten magas, afölött alacsony

A Magyarországot közvetlenül érintő geopolitikai válsághelyzet bekövetkezésének valószínűsége viszonylag alacsony. A távolság meghatározza a válság hatását: a város közvetlenül érintő katonai akciók hatása mellett inkább a más térségekben kirobbanó harcok áttételes következményeivel kell számolni. A földrajzilag közelebb eső területeken kirobbanó konfliktusok, fegyveres összecsapások jelentősen visszavetik a jólét egyik alapját, a lakosok szubjektív biztonságérzetét. A pánikhangulat, a gazdasági szankciók és visszaesés kihat a város megtartóerejére. A más térségekbe irányuló, városi szintű humanitárius összefogás a háború sújtotta területeken élők megsegítése mellett helyben is érezhető a pozitív hatását.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Geopolitikai helyzet folyamatos figyelemmel kísérése
- Vészforgatókönyv, intézkedési terv kidolgozása
- Helyi szereplők korrekt informálása a pánikkeltés elkerülése érdekében
- Városi szintű humanitárius akciók

## 2.5.5 KISZOLGÁLÓ VÁROS

12. táblázat: Kockázatok és lehetőségek - kiszolgáló város

	Kockázatok	Lehetőségek
1	A városi fizikai infrastruktúra fejlesztése lassú ütemben tud csak haladni	A városi fizikai infrastruktúra fejlesztése megfelelő ütemben tud haladni
2	A város szolgáltatói nem tudják követni az igényeket	A város szolgáltatói le tudják követni az igényeket, a szolgáltatások bővítése új munkahelyeket teremt
3	A közlekedési hálózat és tömegközlekedési szolgáltatások nem tudják követni az igényeket	A közlekedési hálózat és a tömegközlekedési szolgáltatások le tudják követni az igényeket
4	A város felfalja (beépíti) a zöld, érintetlen területeit	A város meg tudja élni és igény szerint bővíteni tudja a zöld, érintetlen területeit
5	A klímaváltozás kedvezőtlen hatásai a város kiszolgálóképességére és városi mikroklíma kedvezőtlen alakulása	A klímaváltozáshoz adaptálódik a város és a városi mikroklíma kedvező alakulása
6	A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) gátolja a város kiszolgáló/ellátóképességét	A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) erősíti a város kiszolgáló/ellátóképességét
7	Nemzetközi fegyveres konfliktusok miatt bekövetkező válságok a város kiszolgálóképességét meghaladják	A városi infrastruktúra, szolgáltatások és intézményi rendszer működése révén a város humanitárius segítségnyújtásban előremutató közösségként tud fellépni
8	A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok negatívan hatnak a város kiszolgálóképességére	

## 1 A VÁROS FIZIKAI INFRASTRUKTÚRÁJÁNAK FEJLESZTÉSI ÜTEME

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi.

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas.

A város fizikai infrastruktúrájának fenntartása elsősorban a közművek tekintetében kulcsfontosságú tényező – különösképpen a város növekedése, a szuburbanizáció fokozódása miatt. Nem megfelelő működtetésük, karbantartásuk és fejlesztésük elmaradása, különösképpen a kritikusnak számító, vízellátás, energiaellátás, közvilágítás területén jelentős negatív kockázatot rejt magában: a városlakók, településen tevékenykedők alapvető életfeltételeit korlátozzák az itt fellépő meghibásodások, elmaradó fejlesztések. Ezen körülmények miatt a városra, városkörnyékre kifejtett hatás ezért elsősorban negatív irányúként definiálható, ezért itt a kockázat megelőzésén van a nagyobb hangsúly, a fejlesztések megfelelő ütemének biztosítása alapfeltétel, mintsem lehetőség.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának módjai:

- A kritikus infrastruktúrák működőképességének folyamatos biztosítása, ezek: vízellátás, energiaellátás, közvilágítás. Utóbbi esetében a lakossági elégedetlenség számottevőnek mondható.
- A fizikai infrastruktúra működőképességének és karbantartásának folyamatos biztosítása, a karbantartási folyamatok hatékonyságának javítása.

- A fejlesztésekre rendelkezésre álló forrásoknál prioritásként szükséges kezelni a kritikus infrastruktúrák fejlesztését.
- A tervezett fejlesztések esetében ahol lehetséges, ott meglévő, előkészített tervek alapján megkezdeni a munkát.
- Amennyiben ismertek a rendelkezésre álló fejlesztési keretösszegek, a tervezés mihamarabbi megkezdését szükséges ösztönözni.
- A pályázati felhívások adta elszámolási és megvalósítási határidők megfelelő betartására figyelni szükséges, hasonlóképpen a beszerzések, közbeszerzések esetében.
- A fejlesztések során felmerülő, hatósági, engedélyezési tevékenységek esetén a hiánypótlások számának csökkentésére irányuló projektmenedzselést szükséges folytatni.
- A fejlesztésekhez szükséges képességekkel bíró humán erőforrás állomány és menedzsment biztosítását szavatolni kell.

## 2 A VÁROS SZOLGÁLTATÓINAK ALKALMAZKODÁSA, AZ IGÉNYEK LEKÖVETÉSE

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi.

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes.

A közszolgáltatások között az önkormányzat elsősorban a saját tulajdonában és üzemeltetésében lévő intézmények, szolgáltatások tekintetében tud hatással lenni az igények lekövetésére. Ezeknek a szolgáltatásoknak az esetében a belső folyamatokkal tudja befolyásolni az alkalmazkodást és mérsékelni a kockázatokat, illetve tud azokra reagálni. A külső körülményektől, intézményektől függő közszolgáltatások (pl. közművek, iskola) a lakossági igények becsatornázásával és megfelelő intézményközi információáramlás, illetve operatív együttműködések révén tud hatást kifejteni. Gyorsan növekvő agglomerációs településként a lakosoknak nő az igénye azon szolgáltatások helyben történő igénybevétele iránt, amelyeket jelenleg Budapesten kaphatnak meg. A kereskedelmi szolgáltatások területén megjelenő lakossági igények révén újabb szolgáltatókat, beruházókat lehet megalapozottan a városba vonzani, akik a szolgáltatási kínálat bővítése mellett munkahelyeket teremtenek és iparüzési adót fizetnek a város számára.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Transzparencia az önkormányzat működésében és a közszolgáltatások területén, valamint az önkormányzati intézmények, cégek működésében.
- Önkormányzati költségvetés egyensúlyának megőrzése.
- Kiegyensúlyozott önkormányzati vagyongazdálkodás fenntartása, vagyonkataszter megfelelő menedzselése, frissítése.
- Az intézmények eszközállományának megfelelő módon történő leltározása, használatuk során pedig az előírásoknak való megfelelés biztosítása, karbantartások, javítások időben történő elvégzése.
- A kornak nem megfelelő infrastrukturális és műszaki elemek fejlesztése, cseréje.
- Az ügyfél-elégedettség és a szolgáltatások használatával kapcsolatos szokások folyamatos mérése, értékelése.
- Digitális megoldások használata a szolgáltatók irányításában, adatvezérelt döntéshozatal és menedzsment, digitális megoldások használatának ösztönzése az ügyfél-kapcsolatok, szolgáltatások igénybevétele területén.
- Az önkormányzathoz befutó lakossági igények, visszajelzések továbbításának, az információáramlásnak a biztosítása a nem önkormányzati tulajdonú szolgáltatók irányába, eredményes együttműködések fenntartása.

- Kereskedelmi-szolgáltató vállalkozások településre vonzása, beruházásaikhoz szükséges területek, ingatlanok rendelkezésre bocsátása. Településrendezési terv módosítási folyamatának gyorsítása.
- Engedélyezési folyamatok gyorsítása munkahelyteremtő szolgáltató beruházások megvalósításakor (pl. diszkontláncok).

### **3 KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA ÉS A TÖMEGKÖZLEKEDÉSI SZOLGÁLTATÁSOK MŰKÖDÉSE**

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: agglomerációs.

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Strukturált közlekedésfejlesztési tervezés Fenntartható Mobilitási Terv (SUMP) és Kerékpárforgalmi Hálózati Terv elkészítésével.
- Szoros együttműködés, összehangolt közlekedésfejlesztési tervezés a FAÖT településeivel, Fővárosi Önkormányzattal, a Budapesti Közlekedési Központtal, a BKV Zrt.-vel, a MÁV-START Zrt.-vel és a Budapesti Fejlesztési Központtal,
- A kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése.
- A közlekedésszervezés felülvizsgálata és a közlekedésbiztonság növelése, akadálymentesítés.
- A közlekedésből fakadó ártalmak (légszennyezés) csökkentése.
- Utasok elégedettségének biztosítása a menetrendek kialakításában, a járművek állapotában, komfortjában (pl. légkondicionáló), szolgáltatásaiban (pl. kerékpárszállítási lehetőség).
- A közlekedési infrastruktúra terhelésének csökkentése, folyamatos fejlesztése, a fejlesztések során tartós, magas minőségű kivitelezések és burkolatok megépítésének erősítése, burkolatterhelés növelésével.

### **4 A VÁROS ZÖLD, ÉRINTETLEN TERÜLETEINEK KEZELÉSE**

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: helyi.

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas.

A település egyik jelentős környezeti problémájaként azonosítható a zöldfelületek alacsony aránya, azok kedvezőtlen eloszlása. Ezért minden olyan lehetőséget szükséges megragadnia ezen a területen a településnek, amellyel ezt a kedvezőtlen helyzetet kompenzálni képes. A zöldfelületek beépítése és önmagában a beépítés növelése negatív hatást gyakorol a helyi mikroklimatikus viszonyokra. Előbbieknél ezért törekedni szükséges azok megóvására és beépítésük mellőzésére. A területhasználat jelenlegi módjai alapján a jelenleg rendelkezésre álló, még beépítetlen területek lehetőséget teremtenek arra, hogy új zöldterületek létrehozása valósulhasson meg. Ennek kezelése helyi feladat, az önkormányzat pedig jelentős befolyással bír ezen cselekvések megtételére.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Településszerkezeti terv (TSzT) és Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ) következetes betartása.
- Települési Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv létrehozása, Városi zöldfelületi kataszter kialakítása.
- Amennyiben zöldterület kerül beépítésre, átminősítésre, a kompenzáció biztosítása a településtervezés során, szükség esetén a szomszédos településekkel kooperálva.



- Beépítetté váló zöld, érintetlen területek esetén olyan építési engedélyek megadása, amelyek kompenzálják a beépítés miatt kieső zöldterületeket a zöldfelületek számának és kiterjedésének növelésével.
- Megfelelő ingatlan és zöldkataszter fenntartása, annak folyamatos frissítése.
- Az esetleges TSzT és HÉSZ módosítások során a barnamezős területek előnybe részesítése.
- Zöld infrastruktúra-hálózat kialakítása és fásítás, szigetszerű zöldfelület-bővítések település szerte.
- A településen belüli, meglévő zöldfelületek következetes és megfelelő gondozása.
- Magánterületek zöldfelület bővítési tevékenységeinek ösztönzése.
- Vízmegtartó megoldások a zöldterület kezelésben és tájépítészetben.
- Belterületi biológiai aktivitás növelése, különös tekintettel a növényzetre, átgondolt tájépítészeti, ökológiai módszerekkel.

## 5 A VÁROSI MIKROKLÍMA ÉS KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSAI

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: térségi.

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes.

Az éghajlatváltozásra való felkészülés és ahhoz való adaptáció lokális cselekvéseként azonosítható a városi mikroklíma kezelése. Ez elsősorban a hőhullámok gyakoriságának növekedését vonja magával, amelynek a kockázatai különösen a településen élők egészségére gyakorolnak kedvezőtlen hatást. A városi mikroklíma kezelése összefügg a 3. szemponttal, a zöldterületek kezelésével is. A zöldfelületeknek ugyanis fontos szerepe van a megfelelő mikroklíma biztosításában, így a két szempontot együttesen, szimbiózisban szükséges figyelembe venni a kockázatok és lehetőségek tekintetében.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- A város zöld, érintetlen területeinek kezelésével kapcsolatos tényezők.
- A hősziget hatás miatt fellépő egészségügyi problémák.
- A közegészségügyi rendszeren keresztül lakossági információátadás, segítségnyújtás.
- Árnyékolási, hőhatás csökkentő tevékenységek, hidratációt biztosító eszközök működtetése hőségidőszakokban.
- Közintézmények hűtési feltételeinek biztosítása, a légtechnikai és klímaeszközök folyamatos és szakszerű karbantartása.
- A HÉSZ zöldfelületi előírásainak következetes betartása, szükség esetén felülvizsgálata a zöldfelületek növelése érdekében.
- A vízmegtartás érdekében csapadékvíz-gazdálkodási rendszerre való áttérés a csapadékvíz elvezetésre összpontosító várostervezésben és üzemeltetésben.
- Víztakarékosagra való ösztönzés lakossági és intézményi szinten.
- Hőségriadó terv kidolgozása és alkalmazása.
- Szomszédos településekkel való közös fellépés, lásd közvetlen uniós projektek szintjén.

## 6 A SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET VÁLTOZÁSA

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: országos.

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes.

A jogszabályi változások esetén az önkormányzat az adaptációt tudja elsősorban biztosítani. Emellett főként meglévő kapcsolatrendszerének hatékony, céltudatos ápolásával, a törvényhozásban résztvevő helyi képviselővel való szoros, eredményes kapcsolattartással tud előzetesen felkészülni a települést érintő változásokra. Az esetleges civil és lakossági konfliktusok megelőzése céljából a partnerség elvét fenn tartva szükséges a helyi szereplőkkel időben felvenni a kapcsolatot – ez különösen az épített környezet és a természeti környezetet érintő, illetve kedvezőtlenebb környezeti hatásokat eredményező beruházások, területrendezési tevékenységek esetén léphet fel kockázatként.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Törvényhozás munkájának folyamatos nyomon követése, a törvényhozói kapcsolatrendszer ápolása, információáramlásban való részvétel erősítése, folytonosságának biztosítása.
- A változások nyomon követése és hatékony adaptációjának biztosítása az önkormányzat és az intézmények, szervezetek szintjén.
- A fellépő változásokhoz szükséges erőforrások rendelkezésre bocsátásának biztosítása:
  - kiegyensúlyozott pénzügyi gazdálkodás révén tartalékok igénybevétele, átcsoportosítások megtétele, likviditás biztosítása,
  - emberi erőforrások felkészítése, képzése, hatékony alkalmazkodásának biztosítása.
- Gyált érintő országos, valamint agglomerációs szabályzatok, szabályozási változások esetén a települési döntéshozók és érintettek aktív részvétele, érdekérvényesítés.
- Lakossági és civil érdekérvényesítés megjelenése települési döntésekben, ennek érdekében a partnerség és a transzparencia fenntartása.

## **7 NEMZETKÖZI KONFLIKTUSOK KEZELÉSÉBEN NYÚJTOTT TELEPÜLÉSI KISZOLGÁLÓKÉPESSÉG**

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: országos.

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: magas.

Nemzetközi konfliktusok esetén országosan jelentkezhetnek olyan humanitárius válsághelyzetek, amelyek a település működésére, kiszolgálóképességére hatással lehetnek. A konfliktusos térségekből érkezők esetében a településnek tekintettel kell lennie arra, hogy a helyi lakosságot kellőképpen felkészítse az esetlegesen a településre érkező menekültek ellátására, segítésére. A települési infrastruktúrának készen kell lennie arra, hogy kedvezőtlenre forduló nemzetközi konfliktusok esetén a lakosság közműellátása, alapvető szolgáltatásokhoz való jutása biztosított legyen.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Konfliktusos zónákból menekülők számára szállás és ellátási helyszín biztosítása.
- Magyar Honvédséggel összhangban a település védelmének, közműellátásának biztosítása válsághelyzetekben.
- Települési szolgáltatókkal, intézményekkel közös készenléti terv az alapvető javakhoz (pl. élelmiszer, gyógyszerek, víz) való hozzáférés folyamatos biztosításában, raktárkészletek kialakítása.
- Potenciális települési óvóhelyek felmérése.
- Operatív stáb működtetése.

## 8 GLOBÁLIS EGÉSZSÉGÜGYI VÁLSÁGHELYZETEK

A kockázatok és lehetőségek kezelésének szintje: országos.

Az önkormányzat intézkedési képességének, hatásának szintje: közepes.

Az egészségügyi válsághelyzet egy olyan negatív hatású esemény, melynek kezelésében az önkormányzat egyrészt az országos intézkedések adaptációjával tud részt venni, másrészt a helyi intézményrendszer intézkedésein keresztül. Az önkormányzatnak a helyismeret révén van leginkább szerepe abban, hogy a lakosokhoz legközelebbi szervek egyikeként tudja realizálni az ilyen esetben helyben jelentkező problémákat és meglévő erőforrásaival kezelni azt.

A kockázatok kezelésének és a lehetőségek kiaknázásának tényezői:

- Gyors döntéshozatal, operatív törzs azonnali felállítása.
- Egészségügyi intézményekkel, háziorvosokkal való folyamatos kapcsolattartás.
- Intézmények működésével, látogatásával kapcsolatos intézkedések.
- Hatóságokkal, civilekkel való kooperáció.
- Kommunikációs csatornák hatékony használata, kétoldalú, lakossági-hivatali-intézményi információáramlás ösztönzése.
- Az önkormányzati humán állomány, szociális központ bevonása a helyi kezelésbe és erőforrások átcsoportosítása tevékenységük megerősítésére.

## 3 STRATÉGIAI MUNKARÉSZ

## 3.1 FORGATÓKÖNYV ELEMZÉS

13. táblázat: A külső hatások és a vizsgálandó kockázati tényezők

Forgatókönyv-elemzési kockázati területek azonosítása dimenzióként	Vizsgálandó kockázati tényezők
<b>Prosperáló város</b>	
Az oktatási, képzési szerkezet nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését, vagy nehezen befolyásolható	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ megfelelően kvalifikált munkaerő jelenléte az egyes gazdasági ágakban</li> <li>▪ együttműködési kapcsolatok az oktatási intézmények és a helyi vállalkozások között.</li> </ul>
A város ágazati szerkezetének egyoldalúsága	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Önkormányzati tulajdonú ipari területek infrastrukturális fejlesztése</li> <li>▪ célzott befektetésösztönzési tevékenység</li> </ul>
A város telítődése, további iparterületek hiánya	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Önkormányzati tulajdonú ipari területek infrastrukturális fejlesztése</li> <li>▪ célzott befektetésösztönzési tevékenység</li> </ul>
A város nagyfoglalkoztatójának/meghatározó ágazatának esetleges kivonulása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ együttműködési kapcsolatok</li> <li>▪ az önkormányzat gazdaságfejlesztési pénzeszközeinek rendelkezésre állása, tőkebevonás lehetőségei</li> </ul>
A városi munkaerő elszívása a szomszédos munkaerő-vonzáskörzet által	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ a máshol végzett gyáli fiatalok visszaköltözésének ösztönzése</li> <li>▪ célzott befektetésösztönzés</li> <li>▪ helyiek vállalkozóvá válásának elősegítése</li> <li>▪ minőségi munkahelyek létrejöttének támogatása</li> </ul>
A magán befektetések elmaradása, elhalasztása, másik térségbe irányulása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ befektetésösztönzés mértékének vizsgálata</li> <li>▪ helyiek vállalkozóvá válásának támogatásának eszközei</li> <li>▪ beszállítóvá válás ösztönzése</li> </ul>
A szabályozási környezet változása (jogsabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) kedvezőtlenebb gazdasági környezetet teremt	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ nemzeti és uniós jogszabályi környezet nyomon követése, helyi szabályozási környezet kialakítása</li> <li>▪ a helyi szereplők érdekképviselésének biztosítása</li> <li>▪ a helyi vállalkozások támogatása a jogszabályi változásokhoz történő alkalmazkodásban</li> </ul>
A globális klímaváltozás begyűrzése kedvezőtlen gazdasági folyamatokat indít el helyben	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ helyi klímastratégia és cselekvési terv megléte</li> <li>▪ a vállalkozások forráshoz jutásának támogatása</li> <li>▪ innovatív, klímabarát vagy klímaadaptív technológiák terjedésének elősegítése</li> </ul>
A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok számottevő lokális negatív gazdasági hatásokat indukálnak	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ járványügyi adatok</li> <li>▪ Önkormányzati intézkedési terv kidolgozása</li> <li>▪ hatékonysági mutatók követése távmunka, home office esetén</li> </ul>
A globális gazdasági változásoknak (innovációk, új hálózatok, technológiaváltás)	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ helyi termékek promóciója</li> <li>▪ bevált gyakorlatok, innovációk terjedésének elősegítése</li> </ul>

Forgatókönyv-elemzési kockázati területek azonosítása dimenzióként	Vizsgálandó kockázati tényezők
az élvonalhoz viszonyított eltávolító hatása érvényesül	
A globális közlekedés-földrajzi helyzet változása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ a változások figyelemmel kísérése és a város érdekeinek becsatornázása a döntéshozatalba</li> </ul>
Nem várt geopolitikai válsághelyzet negatív hatással van a térség gazdaságára	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Geopolitikai helyzet folyamatos figyelemmel kísérése</li> <li>▪ Vészforgatókönyv, intézkedési terv kidolgozása</li> <li>▪ Helyi szereplők korrekt informálása a pánikkeltés elkerülése érdekében</li> <li>▪ Az önkormányzat pénzeszközeinek megfontolt elhelyezése, akár diverzifikáltan</li> <li>▪ Likvid tartalék rendelkezésre állásának biztosítása</li> </ul>
<b>Zöldülő város</b>	
A zöld átállási menetrend nem tud lépést tartani a kihívásokkal és globális zöldülési folyamatokkal	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Polgármesterek Szövetsége (CoM)-hoz való csatlakozás előnyei</li> <li>▪ Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv készítése</li> <li>▪ Fenntartható Energia és Klímaakcióterv (SECAP) elkészítése</li> <li>▪ átgondolt, teljesíthető fenntarthatósági mutatók bemutatása az egyes projektekben összhangban a korábban elkészült fejlesztési tervekkel</li> <li>▪ zöld átállás menetrend megvalósításáért felelős szakember kijelölése</li> </ul>
A megújuló energiaforrások hasznosítására rendelkezésre álló lehetőségek kiaknázatlanok maradnak	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ beruházási terv készítése</li> <li>▪ pályázatírási segítségnyújtás a városi ingatlanok felújításának elősegítésére</li> <li>▪ energiaközösségek létesítése</li> <li>▪ HÉSZ és településszerkezeti terv felülvizsgálata a megújuló energiaforrások telepítésének ösztönzésére</li> </ul>
Klímaváltozás kedvezőtlen hatásait nem tudja mérsékelni a városi infrastruktúra és zöldhálózat	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ a városi zöldfelületi rendszer létrehozása</li> <li>▪ Települési Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv létrehozása,</li> <li>▪ Városüzemeltetési és zöldfelület kezelési minőségmenedzsment rendszer kialakítása</li> </ul>
A klímavédelemmel kapcsolatos szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) egyensúlytalanságot teremt a város fejlődési potenciálja és a klímavédelem között	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ környezeti terhelés értékei</li> <li>▪ csapadékvíz-gazdálkodás fejlesztése</li> <li>▪ fenntartható zöldfelület-gazdálkodás</li> <li>▪ jogszabályi változások nyomon követése, implementációja a helyi szabályzatokba</li> </ul>
Természeti és táji környezet, élővilág sérülékenysége fokozódik az emberi tevékenység és a klímaváltozás miatt	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ szemléletformálási akcióterv készítése</li> <li>▪ energiaszegénységet felszámoló program kidolgozása és bevezetése</li> <li>▪ szelektív hulladékgyűjtő szigetek számának növelése</li> <li>▪ közterület-felügyelet aktivitásának fokozása</li> </ul>
A közlekedés környezetterhelése növekszik a városban	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Fenntartható Mobilitási Terv (SUMP) és Kerékpárforgalmi Hálózati Terv létrehozása,</li> </ul>

Forgatókönyv-elemzési kockázati területek azonosítása dimenzióként	Vizsgálandó kockázati tényezők
	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ kerékpáros, gyalogos és közösségi közlekedés használatának ösztönzése</li> <li>▪ közlekedésbiztonság javítása</li> <li>▪ elektromobilitási infrastruktúra fejlesztése</li> </ul>
A klímaváltozás hatásai miatt növekszik a lakosság egészségügyi veszélyeztetettsége	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ kommunikációs csatornák fenntartása</li> <li>▪ helyi klímastratégia kidolgozása</li> <li>▪ hőségriadó-terv megléte</li> <li>▪ légkondicionált tömegközlekedési eszközök biztosítása a tömegközlekedésben</li> </ul>
<b>Digitális város</b>	
Az oktatási, képzési szerkezet a saját útját járja, a digitalizációban nem, vagy nehezen befolyásolható	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Digitális Oktatási Stratégia megvalósítása</li> <li>▪ informatikai eszközállomány folyamatos korszerűsítése</li> <li>▪ digitális eszközökhöz való hozzáférés</li> <li>▪ programozási ismeretek képzése</li> </ul>
A munkaerő digitális felkészültségnek elmaradása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ a dolgozók digitális képességeinek javítására irányuló oktatások</li> <li>▪ IT-biztonsági felelős foglalkoztatása</li> <li>▪ adatkezelési tudatosság erősítése</li> <li>▪ minőségmenedzsment rendszer kidolgozása a digitális eszközökre</li> <li>▪ dolgozói teljesítményértékelésben kiemelni a digitális képességeket</li> </ul>
A város közszolgáltatóinak, intézményeinek digitális lemaradása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ felhasználóbarát ügyintézés</li> <li>▪ online szolgáltatások körének bővítése</li> <li>▪ ügyintézés hatékonyságának növelése a digitalizáció által</li> <li>▪ akadálymentes városi weboldalak kialakítása</li> <li>▪ együttműködés a közmű-szolgáltatók és az Önkormányzat között</li> </ul>
A helyi vállalkozások lemaradnak a digitalizációban	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ gazdasági szereplők együttműködése az Önkormányzattal, közös digitális fejlesztések</li> <li>▪ közös digitális platformok a közszolgáltatókkal</li> <li>▪ IoT megoldások beépítése a vállalkozások működési folyamataiba</li> </ul>
A digitális infrastruktúra fejlesztése lassú ütemben tud csak haladni	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ közterületi kamerarendszer-hálózat növelése</li> <li>▪ létesítménygazdálkodás okosmérési és üzemeltetési rendszerének működtetése, fejlesztése</li> <li>▪ köztereken megjelenő okos megoldások növelése</li> <li>▪ a digitális infrastruktúra karbantartására, fejlesztésére rendelkezésre álló pénzügyi források elkülönítése</li> </ul>
A helyi lakosok digitális felkészültségének elmaradása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ ingyenes tanfolyamok biztosítása</li> <li>▪ internet-használók számának növelése az idősebb korosztályokban</li> <li>▪ ESZA projektek generálása</li> <li>▪ helyi szemléletformáló akciók és információs csatornák</li> </ul>

Forgatókönyv-elemzési kockázati területek azonosítása dimenzióként	Vizsgálandó kockázati tényezők
A szabályozási környezet változása (jogsabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) lassítja a digitális átállást	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ információbiztonsági és adatkezelési szabályok implementációja és betartása</li> <li>▪ akadálymentesítéssel kapcsolatos előírások teljesítése és betartása</li> <li>▪ a digitális átállás helyi szabályozási kereteinek megalkotása</li> </ul>
Digitális infrastruktúrák, szolgáltatások működési anomáliái	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Home office bevezetése</li> <li>▪ hatékonysági mutatók követése</li> <li>▪ jelzőrendszerek kialakítása</li> <li>▪ katasztrófa-helyzetek kezelésének hatékonysága</li> <li>▪ adatvédelem és kibertámadás elleni felkészültség</li> </ul>
A kedvezőtlen társadalmi hatások és kockázatok növekednek a digitalizáció miatt	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ az internetes zaklatás megakadályozása</li> <li>▪ digitális addikciók kezelése</li> <li>▪ alkalmazások használati statisztikája</li> <li>▪ Fake news és tudatos megtévesztésre alkalmas információk kiszűrésének hatékonysága</li> </ul>
Digitális átállás menetrend és digitális akcióterv következtlenül, számszerűsíthető célok, konkrét cselekvések és integrált szemlélet nélkül indul el	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ digitális akcióterv előkészítésének megindítása az FVS elkészítésével</li> </ul>
<b>Megtartó város</b>	
A városi vonzerő nem elegendő a városok versenyében	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ célzott befektetésösztönzés</li> <li>▪ képzési kínálat munkaerőpiaci igényekhez történő igazítása</li> <li>▪ minőségi munkahelyek létrejöttének támogatása</li> </ul>
A szolgáltatási mix nem tud lépést tartani az igényekkel	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ szolgáltatások iránti kereslet minél pontosabb előrejelzése</li> <li>▪ igényfelmérés, szolgáltatási szektor bővítése</li> <li>▪ idősellátás és oktatási lehetőségek kiterjesztése</li> </ul>
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ helyi klímastratégia és cselekvési terv meghatározása és megvalósítása</li> <li>▪ környezetvédelmi intézkedések</li> </ul>
A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok negatívan hatnak a város vonzerejére	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ járványügyi adatok</li> <li>▪ önkormányzati intézkedési terv</li> <li>▪ egészségügyi ellátórendszer fejlesztése</li> </ul>
A globális közlekedés-földrajzi és geopolitikai helyzet változása visszaveti a hely megtartóerejét	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ változások figyelemmel kísérése és a város érdekeinek becslésének a döntéshozatalba</li> <li>▪ célzott befektetésösztönzés</li> <li>▪ minőségi munkahelyek létrejöttének támogatása</li> </ul>
A társadalmi modernizáció begyűrűzése kedvezőtlenül hat a város megtartó képességére	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ a beköltözők igényeit is kielégítő városi infrastruktúra-hálózat és szolgáltatások biztosítása</li> <li>▪ Gyáli identitástudat erősítése</li> </ul>
<b>Kiszolgáló város</b>	
A városi fizikai infrastruktúra fejlesztése lassú ütemben tud csak haladni	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ közúti/közösségi/kerékpáros/gyalogos infrastruktúra állapota, kihasználtsága, elérhetőség jellemzői</li> <li>▪ karbantartási folyamatok hatékonyságának javítása</li> </ul>

Forgatókönyv-elemzési kockázati területek azonosítása dimenzióként	Vizsgálandó kockázati tényezők
A város szolgáltatói nem tudják követni a lakossági, gazdasági igényeket	<ul style="list-style-type: none"> <li>a pályázati felhívások adta elszámolási és megvalósítási határidők megfelelő betartása</li> <li>kiegyensúlyozott önkormányzati vagyongazdálkodás fenntartása</li> <li>lakossági elégedettség mérése</li> <li>hibaelhárítások gyakorisága</li> <li>digitális megoldások használata</li> <li>minőségmenedzsment rendszerek felállítása</li> </ul>
A közlekedési hálózat és tömegközlekedési szolgáltatások nem tudják követni az igényeket	<ul style="list-style-type: none"> <li>strukturált közlekedésfejlesztési tervezés Fenntartható Mobilitási Terv (SUMP) és Kerékpárforgalmi Hálózati Terv elkészítésével</li> <li>szoros együttműködés, összehangolt közlekedésfejlesztési tervezés a FAÖT településeivel, Fővárosi Önkormányzattal, a Budapesti Közlekedési Központtal, a BKV Zrt.-vel, a MÁV-START Zrt.-vel és a Budapesti Fejlesztési Központtal</li> <li>utasok elégedettségének biztosítása</li> <li>a közlekedésből fakadó ártalmak (légszennyezés) csökkentése</li> <li>akadálymentesítés, közlekedésbiztonság növelése</li> </ul>
A város felfalja (beépíti) a zöld, érintetlen területeit	<ul style="list-style-type: none"> <li>zöldfelületek megtartása</li> <li>Települési Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv létrehozása</li> <li>településrendezési és helyi építési szabályzatok betartása</li> </ul>
A klímaváltozás kedvezőtlen hatásai a város kiszolgáló képességére és városi mikroklima kedvezőtlen alakulása	<ul style="list-style-type: none"> <li>helyi klímastratégia és cselekvési terv megléte</li> <li>hőségriadó terv kidolgozása</li> <li>káreseményre való felkészülés</li> <li>a közegészségügyi rendszeren keresztül lakossági információátadás, segítségnyújtás</li> </ul>
A szabályozási környezet változása (jogsabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) gátolja a város kiszolgáló/ellátóképességét	<ul style="list-style-type: none"> <li>jogsabályi változások nyomon követése és implementációja</li> <li>az ellenőrző hatóságokkal való aktív együttműködés</li> </ul>
A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok negatívan hatnak a város kiszolgálóképességére	<ul style="list-style-type: none"> <li>egészségügyi intézményekkel való együttműködés és kapcsolattartás</li> <li>operatív törzs azonnali felállítása</li> <li>információáramlás ösztönzése</li> <li>országos intézkedések adaptációja</li> </ul>

14. táblázat: A kitéttégi mátrix szerkezete

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása?*	Milyen gyakoriságú a hatás? **	Mekkora a várható hatás mértéke? ***
Az oktatási, képzési szerkezet nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését, vagy nehezen befolyásolható	3	4	3



Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása?*	Milyen gyakoriságú a hatás?***	Mekkora a várható hatás mértéke?***
A város telítődése, további iparterületek hiánya	4	3	4
A városi munkaerő elszívása a szomszédos munkaerő-vonzáskörzet által	4	4	4
A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) kedvezőtlenebb gazdasági környezetet teremt	3	3	5
A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok számottevő lokális negatív gazdasági hatásokat indukálnak	5	5	5
Nem várt geopolitikai válsághelyzet negatív hatással van a térség gazdaságára	5	3	5
A globális közlekedés-földrajzi helyzet változása	3	3	5
A megújuló energiaforrások hasznosítására rendelkezésre álló lehetőségek kiaknázatlanok maradnak	4	3	4
Klíímaváltozás kedvezőtlen hatásait nem tudja mérsékelni a városi infrastruktúra és zöldhálózat	4	4	5
A közlekedés környezetterhelése növekszik a városban	5	5	4
Az oktatási, képzési szerkezet a saját útját járja, a digitalizációban nem, vagy nehezen befolyásolható	3	4	3
A város közszolgáltatóinak, intézményeinek digitális lemaradása	4	4	4
A helyi vállalkozások lemaradnak a digitalizációban	4	4	4
A digitális infrastruktúra fejlesztése lassú ütemben tud csak haladni	3	4	4
A helyi lakosok digitális felkészültségének elmaradása	3	5	4
A kedvezőtlen társadalmi hatások és kockázatok növekednek a digitalizáció miatt	4	4	5
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére	4	4	5
A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok negatívan hatnak a város vonzerejére	4	4	5
A globális közlekedés-földrajzi és geopolitikai helyzet változása visszaveti a hely megtartóerejét	3	3	4
A városi fizikai infrastruktúra fejlesztése lassú ütemben tud csak haladni	4	4	5
A város közszolgáltatói nem tudják követni a lakossági, gazdasági igényeket	3	3	5
A város felfalja (beépíti) a zöld, érintetlen területeit	3	3	4

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása?*	Milyen gyakoriságú a hatás?***	Mekkora a várható hatás mértéke?***
A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) gátolja a város kiszolgáló/ellátóképességét	3	3	5
A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok negatívan hatnak a város kiszolgálóképességére	5	5	5

\*5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent

\*\*5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer

\*\*\*5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; (...) 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások

15. táblázat: Városi felkészültségi mátrix szerkezete

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpció-képessége?*	Milyen a város adaptációs képessége?***	Milyen a város transzformációs képessége?***
A város telítődése, további iparterületek hiánya	3	4	4
A városi munkaerő elszívása	3	3	4
A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok számottevő lokális negatív gazdasági hatásokat indukálnak	2	3	4
Nem várt geopolitikai válsághelyzet negatív hatással van a térség gazdaságára	2	2	2
A megújuló energiaforrások hasznosítására rendelkezésre álló lehetőségek kiaknáztatlanok maradnak	4	4	4
Klímváltozás kedvezőtlen hatásait nem tudja mérsékelni a városi infrastruktúra és zöldhálózat	3	3	3
A közlekedés környezetterhelése növekszik a városban	3	3	4
A város közszolgáltatóinak, intézményeinek digitális lemaradása	4	4	4
A helyi vállalkozások lemaradnak a digitalizációban	3	3	4
A kedvezőtlen társadalmi hatások és kockázatok növekednek a digitalizáció miatt	3	3	3
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére	3	3	4
A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok negatívan hatnak a város vonzerejére	3	3	3
A városi fizikai infrastruktúra fejlesztése lassú ütemben tud csak haladni	3	3	3

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpció képessége?*	Milyen a város adaptációs képessége?***	Milyen a város transzformációs képessége?***
A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok negatívan hatnak a város kiszolgálóképességére	3	3	4
*5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; (...) 1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)			
**5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást (...) 1: egyáltalán nincs abszorpció képessége a városnak			
***5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésére.... 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)			

## 3.2 JÖVŐKÉP

Gyál város 2030-ra vonatkozó jövőképét Gyál 2013-ban készült Településfejlesztési Konceptiója (továbbiakban TFK) tartalmazza: „Gyál stabil, erősödő gazdasággal bíró, vonzó környezettel rendelkező, harmonikus, kertvárosi jellegű térségi (járás) központ”. Részletesebb, gazdasági, társadalmi, környezeti és településszerkezeti jövőképe megtalálható a koncepció I.1, a térségi szerepre vonatkozó jövőképe pedig az I.2 alfejezetében.

Az eddigiekből látható, hogy egyrészt **a 2013-ban meghatározott jövőképp még mindig megállja a helyét**, másrészt az is kijelenthető, hogy **az elmúlt 8 év átgondolt fejlesztéseinek köszönhetően Gyál elindult a jövőkép eléréséhez vezető úton**, számos előrelépés történt a lakosság és vállalkozások számára vonzó települési környezet kialakítása és a térségi funkciók kialakítása és működtetése terén.

A 2018-ban elkészült Arculati Kézikönyv rávilágít Gyál fejlődésének még egy szándékolt irányára, ami az **innovatív kertvárossá válás**. Ennek tükrében indokolt a jövőkép kiegészítése az alábbiak szerint:

**„GYÁL STABIL, EROSODO GAZDASAGGAL BIRO, VONZO KORNYEZETTEL RENDELKEZO, HARMONIKUS, INNOVATIV, KERTVAROSI JELLEGU TERSEGI KOZPONT”**

A jövőben kulcsfontosságú tényezők lesznek a Gyál fejlődése szempontjából a következők:

- Hogyan tud alkalmazkodni a népességszám növekedéséből, a társadalom idősödő korszerkezetéből adódó kihívásoknak?
- Hogyan pozicionálja magát és a városi, illetve térségi funkcióit a főváros erőterében?
- A városi Infrastruktúra a fejlesztések révén alkalmassá válik-e az agglomerációs szerepből adódó nyomás kezelésére?

## 3.3 A STRATÉGIA CÉLRENDSZERE

A helyzetfeltárás és helyzetértékelés, valamint a partnerség eredményeként feltárt fejlesztési szükségletek ismeretében Gyál stratégiai célrendszere az alábbiak szerint került felvázolásra

7. ábra: Az FVS stratégiai célrendszere



A következő táblázat a stratégiai részcélok és dimenziók közötti összefüggéseket mutatja be. Mivel a városi célok és dimenziók rendszere összetett, egyik eleme sem értelmezhető önmagában, nem feltételezhető olyan rész cél, amely ne hatna közvetlenül vagy közvetetten mindegyik dimenzióra, a kapcsolat erőssége az, ami eltérő. A rész célok és dimenziók közötti kapcsolatok részletesen bemutatásra kerülnek a 3.4 alfejezetben..

8. ábra: Gyál Város FVS javasolt stratégiai célrendszere

		1 Prosperáló város	2 Zöldülő város	3 Digitális város	4 Megtartó város	5 Kiszolgáló város
SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások	SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	☑☑	☑☑	☑☑☑	☑☑☑	☑☑
	SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése	☑	☑	☑☑☑	☑☑☑	☑
SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési környezet kialakítása	SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	☑☑	☑☑	☑☑	☑☑☑	☑☑☑
	SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal	☑☑	☑	☑☑☑	☑☑	☑☑
	SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	☑☑	☑☑☑	☑☑	☑☑	☑☑☑
	SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális hátterének korszerűsítése, bővítése	☑☑	☑☑	☑☑	☑☑☑	☑☑☑
SC 3 A helyi gazdaság élénkítése	RC 3/1 Az üzleti környezet és a piacrajutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében	☑☑☑	☑☑☑	☑☑☑	☑☑	☑☑☑
	SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	☑☑☑	☑☑	☑☑	☑☑	☑☑

Megjegyzés: ☑☑☑ - erős kapcsolódás<sup>5</sup>, ☑☑ - közepes kapcsolódás<sup>6</sup>, ☑ - alacsony szintű kapcsolódás<sup>7</sup>

<sup>5</sup> Jelentősen befolyásolja az adott cél elérését. A dimenzió célhoz kapcsolódó szempontjai, tényezői számottevő hatással vannak a reziliens várost felépítő összetevőkre, érdemben hatást gyakorolnak a városi rezilienciát fejlesztő lépésekre.

<sup>6</sup> A rész cél megvalósulásához közvetve járulnak hozzá. A reziliens várost felépítő összetevők esetében szükséges számításba venni a dimenzió hozzájárulását és annak összetevőit. Ezek az egyes forgatókönyv tényezőkre hatással lehetnek.

<sup>7</sup> A rész cél megvalósulásában közvetve alacsony mértékű szerepe lehet, viszont önmagában nincs hatással rá a tervezési dimenzió

A stratégiai célok és részcélok városrészi összefüggései az FVS egyes részei közötti szakmai és logikai kapcsolat megőrzésével, a 6.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása és a 6.3.2 Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások c. alfejezetek alapján kerülnek bemutatásra. Szintén a 6.3.2 alfejezetben kerül kifejtésre az is, hogy mely beavatkozások mely városrészekre terjedni ki. Hasonlóképpen a célok várostérségi összefüggése a 6.4 Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése c. alfejezeten alapszik.

16. táblázat: FVS területi célmátrix - városrészi és várostérségi összefüggések

Stratégiai részcélok	Stratégiai célok és részcélok	Városrészi összefüggés	Várostérségi összefüggés
SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások	SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása		X
	SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése	X	
SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési környezet kialakítása	SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	X	
	SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal		
	SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	X	
	SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális hátterének korszerűsítése, bővítése		X
SC 3 A helyi gazdaság élénkítése	RC 3/1 Az üzleti környezet és a piacrajutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében	X	
	SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések		

## 3.4 A REZILIENS VÁROS A STRATÉGIAI CÉLRENDSZERBEN

### 3.4.1 PROSPERÁLÓ VÁROS

A prosperáló város arról ismerszik meg, hogy a 21. századi kívánalmaknak megfelelő üzleti infrastruktúrával támogatja a diverzifikált, tudás- és együttműködés-alapú gazdasági szerkezet kialakítását és fenntartását. A prosperáló várost önkormányzatának felelőssége, hogy gazdaságfejlesztési tevékenységét úgy valósítsa meg, hogy az a fenntartható fejlődés társadalmi és környezeti szempontjait egyaránt szem előtt tartsa, elősegítse a gazdaság klíma-semlegesség irányába történő elmozdulását, a helyi adottságok és a kreatív tőke kiaknázását

A dimenzió célcsoportjai a gazdasági ökoszisztéma jelenlegi szereplői, a potenciális betelepülők. Áttételesen célcsoportként azonosítható Gyál aktív korú lakossága, akik megjelennek a prosperáló város dimenzióban mint munkaerő, melynek a mennyisége és minősége input-oldalról meghatározó jelentőségű. Emellett a jól működő, a kihívásokkal szemben ellenálló vagy jól alkalmazkodó városi gazdaság végső soron a lakossági jövedelmek emelkedésében is leképeződik.

17. táblázat: Prosperáló város Gyál stratégiai célrendszerében

		1 Prosperáló város
SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások	SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	☑☑
	SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése	☑
SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési környezet kialakítása	SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	☑☑
	SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal	☑☑
	SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	☑☑
	SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális háttérének korszerűsítése, bővítése	☑☑
SC 3 A helyi gazdaság élénkítése	RC 3/1 Az üzleti környezet és a piacrajutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében	☑☑☑
	SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	☑☑☑

Megjegyzés: ☑☑☑ - erős kapcsolódás<sup>8</sup>, ☑☑ - közepes kapcsolódás<sup>9</sup>, ☑ - alacsony szintű kapcsolódás<sup>10</sup>

<sup>8</sup> Jelentősen befolyásolja az adott cél elérését. A dimenzió célhoz kapcsolódó szempontjai, tényezői számottevő hatással vannak a reziliens várost felépítő összetevőkre, érdemben hatást gyakorolnak a városi rezilienciát fejlesztő lépésekre.

<sup>9</sup> A rész cél megvalósulásához közvetve járulnak hozzá. A reziliens várost felépítő összetevők esetében szükséges számításba venni a dimenzió hozzájárulását és annak összetevőit. Ezek az egyes forgatókönyv tényezőkre hatással lehetnek.

<sup>10</sup> A rész cél megvalósulásában közvetve alacsony mértékű szerepe lehet, viszont önmagában nincs hatással rá a tervezési dimenzió

A prosperáló város dimenzió szempontjából alapvető fontosságú az SC3 stratégiai célkitűzés. A **szakértelemre alapozott, endogén gazdaságfejlesztési tevékenység** a reziliencia mindhárom szintjén hat: az egészséges, sokszínű gazdasági szerkezet ellenáll a kihívásoknak, az együttműködések jól kikristályosodott rendszere, a kreativitás gyors reagálást tesznek lehetővé, míg az innovációs kapacitások lehetővé teszik a szükséges változtatások gyors bevezetését.

Gyál gazdasági szerkezete a közlekedés-földrajzi adottságaiból adódóan specializálódott, így az üzleti környezet fejlesztésekor célszerű szem előtt tartani a húzóágazatok igényeit, de nem szabad megfeledkezni az őket támogató szolgáltató háttéréről, illetve a hagyományos ipari vagy kereskedelmi tevékenységet végző helyi kisvállalkozásokról sem. A sportiparra, sportturizmusra irányuló beruházások önmagukban egyedi versenyelőnyt jelentenek a város számára, és fejlődési pályára állíthatja Gyálon a turizmust is.

Fontos említeni az SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása részéért, mely terén tapasztalható előrelépések amellet, hogy a város vonzerejét erősítik a helyiek és a betelepülők irányába, az oktatás fejlesztésével hozzájárulhatnak a képzett munkaerő rendelkezésre állásához. A rekreációs terek, a zöldfelületek, a közbiztonság és a közlekedés mind-mind olyan tényezők, melyek nagyban befolyásolják a lakhely- és telephely-választási döntéseket, így az SC 2 alcél szintén a gazdaság élénkítése irányába hat.

### 3.4.2 ZÖLDÜLŐ VÁROS

A zöldülő város rezilienciaként elsődlegesen a település ökológiai lábnyomának csökkentésében van jelen. A tervezési dimenzióknak a települési rezilienciához való hozzájárulását hat, a Taxonómia rendelet által meghatározott cél alapján vizsgáljuk meg, ezek:

- az éghajlatváltozás mérséklése;
- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás;
- a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme;
- a körforgásos gazdaságra való áttérés;
- a szennyezés megelőzése és csökkentése;
- a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása.

A reziliencia magában foglalja az Európai Zöld Megállapodásnak, továbbá a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia (NTFS) céljainak a települési szintű teljesítését, az önkormányzat zöld átállási menetrendjének megalapozását.

18. táblázat: Zöldülő város Gyál stratégiai célrendszerében

		2 Zöldülő város
SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások	SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	☑☑
	SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése	☑
SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési	SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	☑☑
	SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal	☑



környezet kialakítása	SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	☑☑☑
	SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális hátterének korszerűsítése, bővítése	☑☑
SC 3 A helyi gazdaság élénkítése	RC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében	☑☑☑
	SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	☑☑

Megjegyzés: ☑☑☑ - erős kapcsolódás<sup>11</sup>, ☑☑ - közepes kapcsolódás<sup>12</sup>, ☑ - alacsony szintű kapcsolódás<sup>13</sup>

A táblázatban foglalt, erős kapcsolódással bíró célok esetében jól elkülöníthetők azok a Zöldülő várost meghatározó tényezők és szempontok, amelyek révén a dimenzió a település fejlesztéséhez való hozzájárulása, valamint a településnek az alkalmazkodó készségében való szerepe kimutathatóvá válik.

Az egyes stratégiai célok közül a leginkább az „SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése” és az „SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében” stratégiai célok teljesítéséhez kapcsolódik a Zöldülő város dimenzió, további három dimenzió esetében közepes szintű a kapcsolódás mértékes. Ennek a négy részcélnak a rezilienciához való hozzájárulásának szempontjait és tényezőit mutatja be alábbi táblázat.

<sup>11</sup> Jelentősen befolyásolja az adott cél elérését. A dimenzió célhoz kapcsolódó szempontjai, tényezői számottevő hatással vannak a reziliens várost felépítő összetevőkre, érdemben hatást gyakorolnak a városi rezilienciát fejlesztő lépésekre.

<sup>12</sup> A rész cél megvalósulásához közvetve járulnak hozzá. A reziliens várost felépítő összetevők esetében szükséges számításba venni a dimenzió hozzájárulását és annak összetevőit. Ezek az egyes forgatókönyv tényezőkre hatással lehetnek.

<sup>13</sup> A rész cél megvalósulásában közvetve alacsony mértékű szerepe lehet, viszont önmagában nincs hatással rá a tervezési dimenzió

19. táblázat: A zöldülő város tervezési-fejlesztési dimenzió kapcsolódása és hozzájárulása az FVS stratégiai részcélokhoz

Kapcsolódó stratégiai rész cél(ok)	Stratégiai célokat meghatározó szempont a Zöldülő Város dimenzióban	Rugalmas alkalmazkodáshoz való hozzájárulás összetevői
SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	Megújuló energiatermelés	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Önkormányzat és intézményeihez tartozó ingatlanállomány energiahatékonysági fejlesztése</li> </ul>
	Polgárok egészségének védelme a környezeti kockázatokkal és hatásokkal szemben	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Hőségriadó terv megléte</li> <li>▪ Operatív törzs működése hőségriadók, időjárás vészhelyzetek esetén</li> <li>▪ Lakosság felé irányuló hatékony kommunikáció a katasztrófavédelemmel együttműködésben</li> <li>▪ Hidratációs és hőérzet csökkentő lehetőségek biztosítása</li> <li>▪ Zárt terek légkondicionálásának biztosítása, áramellátás zavartalan működésével együttesen</li> </ul>
SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	Vízgazdálkodás hatékonyságának javítása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Csapadékvíz-gazdálkodás infrastruktúrájának fejlesztése, vízmegtartó megoldásokkal</li> <li>▪ Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv készítése</li> <li>▪ Vízgazdálkodáshoz kapcsolódó szimulációs modellezés készítése, kalibrálása</li> </ul>
	Biológiai és természeti sokféleség, az ökoszisztémák védelme	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Települési Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv létrehozása, Városi zöldfelületi kataszter kialakítása.</li> <li>▪ Zöldfelületek bővítése, fejlesztése, belterületi zöldhálózat kialakítása</li> </ul>
	Hulladék keletkezésének megelőzése	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Szemléletformálási akciók, kampányok lebonyolítása, hulladékgazdálkodási szervezettel való együttműködés</li> <li>▪ Helyi termékek és csomagolásmentes vásárlás ösztönzése</li> <li>▪ Környezet- és hulladékgazdálkodási minőségmenedzsment rendszerek fejlesztése, bevezetése vállalkozásoknál</li> </ul>
	Vízszennyezés megelőzése és csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Települési Vízkárelhárítási Terv készítése, felülvizsgálata, aktualizálása</li> </ul>

Kapcsolódó stratégiai rész cél(ok)	Stratégiai célokat meghatározó szempont a Zöldülő Város dimenzióban	Rugalmas alkalmazkodáshoz való hozzájárulás összetevői
<p>SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése</p> <p>SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális hátterének korszerűsítése, bővítése</p> <p>SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében</p>	<p>Települési és ipari szennyvíz problémák kezelése</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások számának növelése, szennyvíz-tisztító kapacitás-növelése, szennyvíz-tisztító áthelyezése. Az ivóvíz-hálózat üzembiztonságának fenntartása.</li> <li>▪ Gazdaságilag kiemelt fejlesztésekhez szükséges közműhálózat fejlesztések előkészítése és megvalósítása</li> </ul>
<p>SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében</p>	<p>Hulladékok újrafelhasználása</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Hulladékgyűjtést ellátó szervezettel közös akcióterv létrehozása (zöld átállás menetrendben is)</li> <li>▪ Lakossági akciók</li> </ul>
	<p>Termékek élettartamának növelése</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Önkormányzati cégeknél: környezeti minőségmenedzsment kialakítása</li> <li>▪ Körforgásos gazdasági tevékenységekre való áttérést szolgáló beruházások helyi cégeknél</li> </ul>
	<p>Melléktermékek másodlagos felhasználása</p>	
	<p>Veszélyes anyagok helyettesítése környezetbarátabb anyagokkal</p>	
	<p>Talajszennyezés megelőzése és csökkentése</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ HÉSZ, Településrendezési terv és a jogszabályok, előírások következetes betartásának ellenőrzése</li> </ul>
	<p>Fenntartható földhasználat és területgazdálkodás</p>	
<p>Fenntartható mezőgazdálkodás és erdőgazdálkodás</p>		
<p>Gazdasági tevékenységek eszközökre és emberekre gyakorolt kedvezőtlen hatásainak mérséklése</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Veszélyforrások csökkentése, felkészülés katasztrófahelyzetekre</li> <li>▪ Vállalkozások környezetvédelmi beruházásai</li> <li>▪ Sebezhetőségi elemzés elvégzése SECAP-ban, zöld átállás menetrendben</li> </ul>	

Kapcsolódó stratégiai rész cél(ok)	Stratégiai célokat meghatározó szempont a Zöldülő Város dimenzióban	Rugalmas alkalmazkodáshoz való hozzájárulás összetevői
	Erőforrás-hatékony gazdasági tevékenység	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Humán erőforrások fejlesztése és szervezetfejlesztés, minőségmenedzsment fejlesztés a gazdálkodó szervezeteknél</li> <li>▪ Energetikai beruházások megvalósítása a vállalkozásoknál</li> <li>▪ Körforgásos gazdasági tevékenységekre való áttérést szolgáló beruházások</li> <li>▪ Hulladékkeletkezés csökkentése</li> </ul>
<p>SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében</p> <p>SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése</p>	Levegőszennyezés megelőzése és csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Közlekedés-biztonságot növelő és forgalomszervezési tevékenységek</li> <li>▪ Fenntartható Mobilitási Terv (SUMP) és Kerékpárforgalmi Hálózati Terv elkészítése és megvalósítása</li> </ul>
SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	Klímasemleges közlekedéshez való hozzájárulás	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Belterületi kerékpáros infrastruktúra és hálózat fejlesztése</li> <li>▪ Gyalogos közlekedés feltételeinek javítása, hiányzó járdák létrehozása, akadálymentesítés.</li> <li>▪ Fenntartható Mobilitási Terv (SUMP) és Kerékpárforgalmi Hálózati Terv elkészítése és megvalósítása</li> </ul>

### 3.4.3 DIGITÁLIS VÁROS

A digitalizáció horizontálisan kezelendő tényező a település fejlesztésében, a reziliencia érvényesülésének átfogó, mindenre kiható kulcseleme. Így pl. ITP-ben megfogalmazott projektek mindegyikének van valamilyen digitális aspektusa: egészen onnantól indulva, hogy az FVS és az IT dokumentumok elkészítése is digitális eszközök igénybevételével történik, a konkrét, digitalizációval összefüggő indikátorok teljesüléséig és digitális fejlesztésekig, eszközbeszerzéseikig.

A célokat meghatározó szempontokat szükséges elkülöníteni: a digitalizáció horizontális szempontjai érintenek minden célt és részcélt, átfogóan a teljes stratégiát és területi programot is, ezek a reziliencia legfőbb összetevőinek tekinthetők az egész fejlesztési stratégiában. Emellett vannak olyan digitalizációs szempontok is, amelyek kifejezetten egy adott cél és rész cél rugalmas alkalmazkodásának összetevőjeként definiálhatóak. A digitalizáció horizontális szempontjai és a stratégiai célokat meghatározó szempontokat külön táblázatban kerülnek bemutatásra az alábbiakban.

A digitalizáció horizontális szempontjai

- Teljes körű szélessávú internethozzáférés biztosítása a minden lakos, az intézmények és a vállalkozások számára
- A digitális eszközökhöz való hozzáférés biztosítása minden iskolarendszerű oktatásban résztvevő gyermek számára
- Kiberbiztonság, digitális jólét és adatok védelme
- Digitális írástudás és humán erőforrások felkészültsége
- Adatvezéreltség, adatalapú feladatszervezés és erőforrásgazdálkodás
- Műszaki, pénzügyi fenntarthatóság
- Felhasználóbarát digitális megoldások és működés
- Valós problémákra nyújtott válaszok az IT megoldások létrehozásakor, fejlesztésekor
- Rendszerszintű, integrált IKT működés a polgármesteri hivatal és a város cégei, intézményei között
- Digitális eszközök rendelkezésre állása és minősége, színvonala, használatának hatékonysága
- Minőségmenedzsment és minőségbiztosítás
- Online ügyintézés, online fizetés és e-kormányzás
- Információbiztonsági, adatkezelési szabályok betartása, változások implementációja

**20. táblázat: A digitális város tervezési-fejlesztési dimenzió kapcsolódása és hozzájárulása az FVS stratégiai részcélokhoz**

Stratégiai célokat meghatározó szempont a Digitális Város dimenzióban	Rugalmas alkalmazkodáshoz való hozzájárulás összetevői	Kapcsolódó stratégiai rész cél(ok)
Közterületi szabad wifi hozzáférés	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Köztereken ingyenes wifi kiépítése, okospadok telepítése zöldterületeknél</li> </ul>	<p>SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése</p> <p>SRC 3/2 Sportparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések</p>
Adatokhoz való szabad hozzáférés biztosítása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Önkormányzati, intézményi honlapokon megjelenő helyi statisztikák, riportok, összefoglalók</li> </ul>	

Stratégiai célokat meghatározó szempont a Digitális Város dimenzióban	Rugalmas alkalmazkodáshoz való hozzájárulás összetevői	Kapcsolódó stratégiai rész cél(ok)
Adatvezérelt városirányítás és döntéshozatal	<ul style="list-style-type: none"> <li>Az önkormányzati intézményekben működő iktatórendszerek, irodai alkalmazások hatékony működtetése, a vezetői elkötelezettség a mérési metódusok bevezetéséhez.</li> </ul>	<p>SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése</p> <p>SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése</p> <p>SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális hátterének korszerűsítése, bővítése</p>
Adatvezérelt városüzemeltetés	<ul style="list-style-type: none"> <li>Zöld- és ingatlankezelési rendszerek megléte, térinformatikai rendszerrel összekötött üzemeltetési rendszerek létrehozása</li> </ul>	
Adatvezérelt ingatlangazdálkodás és létesítménymenedzsment	<ul style="list-style-type: none"> <li>Üzemeltetésben lévő ingatlanállomány korszerűsítése okosmérőkkel, létesítménymenedzsment rendszerrel</li> </ul>	
Önkormányzati működés és adminisztráció digitalizációja	<ul style="list-style-type: none"> <li>ASP rendszer teljes körűvé tétele</li> <li>Meglévő eszközök használatának hatékonyság-növelése</li> </ul>	
Szoftverek, alkalmazások használati szokásainak, eredményességének felülvizsgálata és ezt követő fejlesztési beavatkozások	<ul style="list-style-type: none"> <li>Digitális átállás akcióterv</li> </ul>	
Katasztrófa és járványhelyzetek kezelésében a digitális eszközök és infokommunikáció hatékony használata	<ul style="list-style-type: none"> <li>Működő városi információs oldalak és aktív hivatali, intézményi részvétel az események kommunikációjában, intézkedések megtételében</li> </ul>	
Közterületi kamerarendszer	<ul style="list-style-type: none"> <li>Kamerarendszer és háttérinfrastruktúrájának bővítése</li> </ul>	SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal
Digitalizációs mellékhatások és problémák kezelése: addikció, zaklatások, gyermekek védelme	<ul style="list-style-type: none"> <li>Egészségügyi és civil szféra részvételével és ESZA forrásokból megvalósított programok</li> </ul>	SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása
Piaci szereplőkkel való együttműködés a digitális infrastruktúrák fejlesztésében, üzemeltetésében	<ul style="list-style-type: none"> <li>Közös fejlesztési projektek, pl. szerverházak létrehozása</li> </ul>	SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében
Lakosság és munkaerő digitális felkészültségének növelése képzésekkel, szemléletformálási akciókkal	<ul style="list-style-type: none"> <li>Cégekkel együttműködésben helyi program indítása</li> </ul>	
Okos megoldások a közlekedésszervezésben	<ul style="list-style-type: none"> <li>Okos zebrák, sebességmérők kihelyezése</li> <li>Digitális menetrend kijelzők elhelyezése buszmegállókban</li> </ul>	SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében

### 3.4.4 MEGTARTÓ VÁROS

A megtartó város fő ismérve, hogy a változatos igényeknek megfelelő szolgáltatásai és környezete, az itt elérhető életszínvonal és jóléti szint vonzerőt jelent mind a helyiek, mind a betelepülők számára. A megtartó városban előtérbe kerül a széles körű partnerségben, alulról jövő kezdeményezések támogatásával megvalósuló településfejlesztés, mely a társadalmi kohéziót és befogadást is szolgálja: nem hagyja figyelmen kívül az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítását, és törekszik a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatására.

A megtartó város fő kihívása, hogy egyszerre sokféle igénynek kell megfelelnie ahhoz, hogy a 21. századi társadalmi kihívásoknak megfeleljen. Amellett, hogy szakképzett munkaerőt biztosít a vállalkozásainak, meg kell küzdenie a társadalom korszerűségének az idősebb korosztály irányába történő eltolódásból adódó nehézségekkel is. Emellett nem hagyhatja figyelmen kívül a fiatal korosztály igényeit sem, az ő megtartásuk kulcskérdés a város jövője szempontjából.

21. táblázat: Megtartó város Gyál stratégiai célrendszerében

		4 Megtartó város
SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások	SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	☑☑☑
	SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése	☑☑☑
SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési környezet kialakítása	SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	☑☑☑
	SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal	☑☑
	SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	☑☑
SC 3 A helyi gazdaság élénkítése	SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális hátterének korszerűsítése, bővítése	☑☑☑
	RC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében	☑☑
	SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	☑☑

Megjegyzés: ☑☑☑ - erős kapcsolódás, ☑☑ - közepes kapcsolódás, ☑ - alacsony szintű kapcsolódás

A megtartó város dimenzió sokrétűségéből adódóan közepesen vagy erősen kapcsolódik valamennyi részcélhoz. A leghangsúlyosabb az SC1 stratégiai cél illeszkedése, két, már említett kiemelt célcsoport esetén kulcsfontosságú: a fiatalok helyben részesülhetnek a boldogulásukhoz nélkülözhetetlen oktatásban, míg az idősek számára biztosított a szociális védőháló. A helyi identitás kialakítása és megerősítése Gyálon különösen jelentős, tekintettel az ingázó lakosság és a betelepülő lakosok magas arányára.

Az ingázás a szokásosnál is jobban felértékeli a közlekedési feltételeket, gyors és kényelmes ingázás esetén csökken a hajlandóság a lakhelyváltásra. A városnak nagyobb mozgásteret természetesen a

közigazgatási területén belül van, de azon kívül is meg kell ragadni a lehetőséget a közlekedési feltételek javítására az *SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében* rész céljában. Az ingázás feltételeinek javításával a város könnyebben reagál a munkanélküliség növekedésével járó gazdasági nehézségekre, például egy nagyobb foglalkoztató kivonulására.

Az *SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése* célkitűzés elérésével a szabadidő aktív és hasznos eltöltésére alkalmas városi terek, az élhetőbb városi klíma. A megtartó városban kiemelten fontos, hogy ezek a fejlesztések az egyenlő esélyű hozzáférés elvét szem előtt tartva valósuljanak meg. A *SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal* célkitűzés által javítható a lakosság szubjektív biztonságérzete, ezáltal a nem anyagi értelemben vett jóléte. Az SC3 stratégiai cél rész céljainak teljesülése hozzájárul a lakosok életszínvonalának, jövedelmi viszonyainak javításához.

### 3.4.5 KISZOLGÁLÓ VÁROS

A kiszolgáló város, mint fejlesztési-tervezési dimenzió a következő tényezőkre vonatkozóan vázol fel alkalmazkodási irányokat a település számára:

- a fenntartható területhasználat,
- az épített és művi környezet,
- a városi zöldfelületek,
- természeti ökoszisztéma,
- városi közműrendszerek, infrastruktúrák, azok optimális területi leképződése.

Az alkalmazkodás célja jelen dimenzió esetében, hogy a felsorolt tényezők folyamatos, lehető legkevesebb zavarral történő működése szavatolva legyen már rövid távon, fejlesztésük pedig a hosszú távú, takarékos, fenntartható fejlődési célokat szolgálja a település egészére vonatkozóan. A kiszolgáló város dimenzió esetében ezeknek a tényezőknek a fő használói, ezáltal célcsoportjai a következők:

- településen élő polgárok,
- településen dolgozó munkavállalók,
- település gazdasági társaságai, intézményei,
- településre látogató emberek.

A rugalmas alkalmazkodás azt jelenti a kiszolgáló város dimenziójában, hogy a város úgy menedzseli az előzőekben felsorolt tényezők működését, hogy azokat a célcsoportok folyamatosan és megfelelően használni tudják. Ez amiatt is fontos, mert város mindennapi életvitelét, működését meghatározó eszközöket, hálózatokat jelentő tényezőkről van szó – ezek szó szerint kiszolgálják a lakosok életét és a településen tevékenykedők cselekvéseit.

22. táblázat: Kiszolgáló város Gyál stratégiai célrendszerében

		5 Kiszolgáló város
SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások	SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	<input checked="" type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/>
	SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése	<input checked="" type="checkbox"/>



SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési környezet kialakítása	SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	☑☑☑
	SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal	☑☑
	SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	☑☑☑
	SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális hátterének korszerűsítése, bővítése	☑☑☑
SC 3 A helyi gazdaság élénkítése	RC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében	☑☑☑
	SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	☑☑

Megjegyzés: ☑☑☑ - erős kapcsolódás<sup>14</sup>, ☑☑ - közepes kapcsolódás<sup>15</sup>, ☑ - alacsony szintű kapcsolódás<sup>16</sup>

A táblázatban foglalt, erős kapcsolódással bíró célok esetében jól elkülöníthetők azok a Kiszolgáló várost meghatározó tényezők és szempontok, amelyek révén a Kiszolgáló város dimenzióinak a település fejlesztéséhez való hozzájárulása, valamint a településnek az alkalmazkodó készségében való szerepe kimutathatóvá válik. Az egyes stratégiai célok közül a leginkább az „SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési környezet kialakítása” és az „SC 3 A helyi gazdaság élénkítése” stratégiai cél teljesítéséhez kapcsolódik a Kiszolgáló város dimenzió. Ezekben belüli három részcélnak a Kiszolgáló város dimenzió keretében, rezilienciához való hozzájárulás szempontjait és tényezőit mutatja be alábbi táblázat.

<sup>14</sup> Jelentősen befolyásolja az adott cél elérését. A dimenzió célhoz kapcsolódó szempontjai, tényezői számottevő hatással vannak a reziliens várost felépítő összetevőkre, érdemben hatást gyakorolnak a városi rezilienciát fejlesztő lépésekre.

<sup>15</sup> A rész cél megvalósulásához közvetve járulnak hozzá. A reziliens várost felépítő összetevők esetében szükséges számításba venni a dimenzió hozzájárulását és annak összetevőit. Ezek az egyes forgatókönyv tényezőkre hatással lehetnek.

<sup>16</sup> A rész cél megvalósulásában közvetve alacsony mértékű szerepe lehet, viszont önmagában nincs hatással rá a tervezési dimenzió

23. táblázat: A kiszolgáló város tervezési-fejlesztési dimenzió kapcsolódása és hozzájárulása az FVS stratégiai részcélokhoz

Stratégiai rész cél	Stratégiai célokat meghatározó szempont a Kiszolgáló Város dimenzióban	Rugalmas alkalmazkodáshoz való hozzájárulás összetevői
SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	Településközi közúti kapcsolatok javítása (közös fellépéssel)	4601. és 4602. sz. mellékutak, ill. a 46100. sz. bekötő út közlekedésbiztonságának fenntartása, megfelelő műszaki állapotának biztosítása.
	Településeken átívelő kerékpárút fejlesztések	OTrT-ben meghatározott térségi kerékpárútvonal létrehozása, ezek: <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ - Ecsér - Vecsés - Gyál - Alsónémedi – Dunaharaszti</li> <li>▪ - Budapest XIX. kerület - XVIII. kerület - Gyál – Ócsa</li> </ul> Belterületi kerékpározhatóság fejlesztése, amelyek kapcsolódnak a későbbi, településközi hálózatba.
	Közösségi közlekedési hálózatok városkörnyéki kiterjesztése	Budapesti Agglomerációs Vasúti Stratégia Gyált érintő fejlesztéseinek megvalósulása: 142. vasútvonal fejlesztése, 15 perces indulási sűrűség Bp-Nyugati pu. irányába. Az utasszám, a gyáli munkahelyek dolgozóinak és intézmények látogatóinak száma függvényében a megfelelő járatsűrűség és kapacitás biztosítása a BKK és a Volánbusz menetrendjének kialakításában.
	Sharing-rendszerek több települést érintő lefedettsége	Budapesti sharing-rendszerek (pl. Bubi, Car-sharing rendszerek) szolgáltatási területének Gyálig, valamint a Dél-keleti szektor Gyálhoz hasonlóan, Budapesttel összeépített településekig történő kiterjesztése. Intermodalitás megjelenése a sharing-rendszerek használatában, pl. kerékpár vagy e-roller sharing esetén a tömegközlekedési járműveken való használat engedélyezése a városközi közlekedés segítésében.
SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	Városrehabilitációval vagy városrekonstrukcióval érintett területek kijelölése, komplex beavatkozások kidolgozása, városi szintű stratégia a rehabilitációval érintett városi területekre	Településszerkezeti terv és Helyi Építési Szabályzatok alapján, azok jogszabály szerinti felülvizsgálatát figyelembe véve, különös tekintettel a partnerségre. Az önkormányzat és a polgármesteri

Stratégiai rész-cél	Stratégiai célokat meghatározó szempont a Kiszolgáló Város dimenzióban	Rugalmas alkalmazkodáshoz való hozzájárulás összetevői
SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális hátterének korszerűsítése, bővítése	Épített környezet megújulását célzó rendezési környezet kialakítása (városrészi és/vagy telektömbi nagyságrendben)	hivatal jogszabálykövető, ugyanakkor rugalmas és hatékony működése a szükséges módosítások esetén. „Újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya” indikátor reálisan teljesíthető, megfelelő eredményének meghatározása és annak teljesítése a fejlesztési ciklus végéig.
	Barnamezős és/ vagy funkcióváltó területek meghatározása, átalakulásuk megindulására beavatkozási terv	Barnamezős kataszter. A Településszerkezeti terv és Helyi Építési Szabályzatok alapján, azok jogszabály szerinti felülvizsgálatát figyelembe véve, különös tekintettel a partnerségre.
	Közterületek állapotának javítása	Rendszeres és következetes, megfelelő minőségben üzemelő, folyamatosan javuló városüzemeltetési és köztisztasági tevékenységek. A városüzemeltetés eszközparkjának előírászerű karbantartása, a használati élettartam elérését követően azok cseréje, korszerűbb, gazdaságosabb üzemeltetési költséggel bíró eszközökre. A városüzemeltetésben a menedzsment és a munkavállalók teljesítménymérése, szolgáltatási színvonal és ügyfél-elégedettség lehető legmagasabb szintjének fenntartása, folyamatos fejlesztése. Okos megoldások a területek vizsgálatára, a hibák mihamarabbi kijavítására. Újrahasznosítás az építési tevékenységekben.
	Városi közösségi helyek fejlesztései	A településszerkezeti terv alapján a kihasználatlan, funkció nélküli zöldterületek, rozsdaovezetek megújítása. A helyszínek kijelölésekor a megközelíthetőség, illetve a közösségi terek megfelelő elérhetőségének biztosítása a lehető legtöbb közlekedési eszközökkel, különösképpen a fenntartható mobilitást szolgálóakra. A helyszínek kialakításakor alacsony gondozási igényű, vízmegtartást szolgáló fejlesztése. Okos megoldások megjelenése. A karbantartással, gondozással kapcsolatos megfelelő munkafolyamatok és szervezeti feltételek megléte. A helyi éghajlati
	Városi rekreációs terek beavatkozásai	

Stratégiai rész-cél	Stratégiai célokat meghatározó szempont a Kiszolgáló Város dimenzióban	Rugalmas alkalmazkodáshoz való hozzájárulás összetevői
		<p>viszonyokhoz és a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás. A lakosok komfortérzetének növelésére fókuszáló beavatkozások.</p> <p>„Zöld- és vízfelületek arányának változása” indikátor reálisan teljesíthető, megfelelő eredményének meghatározása és annak teljesítése a fejlesztési ciklus végéig.</p>
	Közlekedési területek beavatkozásai	<p>A település fenntartható mobilitási infrastruktúrájának és szolgáltatásainak fejlesztése. A gyalogos és kerékpáros közlekedést ösztönző fejlesztések, szemléletformáló akciók, forgalomszervezési módosítások, intermodalitáshoz szükséges infrastruktúra (P+R, B+R) illetve szolgáltatások fejlesztése.</p>
	Közműhálózati fejlesztések beavatkozásai	<p>Az üzembiztonság fenntartása. A hálózat folyamatos karbantartásának biztosítása. A hálózatok szakaszos, folyamatos fejlesztése. Az igényekre való reagálás (pl. növekvő lakosságszám, újonnan beépített területek, infrastruktúra-fejlesztések, új vállalkozások, intézmények), ez alapján rugalmas és gyors hálózatfejlesztés és bővítés. Az önkormányzat, a polgármesteri hivatal és helyi intézményeknek a közműszolgáltatókkal való harmonikus együttműködése. Okosmérési rendszerek működtetése.</p>
<p>SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében</p>	<p>Városi és városkörnyéki stratégia a potenciális fejlesztési területek pozicionálása</p> <p>Településeken átívelő gazdasági övezetek, zónák kijelölése</p>	<p>Településszerkezeti terv és Helyi Építési Szabályzatok alapján, azok jogszabály szerinti felülvizsgálatát figyelembe véve, különös tekintettel a partnerségre. Az önkormányzat és a polgármesteri hivatal jogszabálykövető, ugyanakkor rugalmas és hatékony működése a szükséges módosítások esetén.</p> <p>„Újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya” indikátor reálisan teljesíthető, megfelelő eredményének meghatározása és annak teljesítése a fejlesztési ciklus végéig.</p> <p>Gazdasági övezetek kataszterének kidolgozása, piaci érvényesülés javítása</p>

Stratégiai rész cél	Stratégiai célokat meghatározó szempont a Kiszolgáló Város dimenzióban	Rugalmas alkalmazkodáshoz való hozzájárulás összetevői
		Befektetési területek portfóliójának kidolgozása, naprakészen tartása

### **3.5 A STRATÉGIA ÖSSZHANGJA MÁS STRATÉGIÁKKAL**

---

A Gyál FVS-ének és célrendszerének összehangoltságát a módszertan alapján meghatározott dokumentumok tekintetében külön-külön vizsgáljuk meg és mutatjuk be az alábbiakban. Egyes dokumentumok esetében táblázatos összefoglalást alkalmazunk a célrendszer illeszkedésének bemutatására, máshol szöveges elemzést használunk.

#### **3.5.1 PEST MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA ÉS KONCEPCIÓJA**

A megyei területfejlesztési koncepciónak és programnak a célrendszeréhez való illeszkedését alábbi táblázat mutatja be. A programon belüli egyes intézkedések és beavatkozások illeszkedését a megyei ITP-hez kapcsolódva mutatjuk be.

24. táblázat: Pest Megye Területfejlesztési Koncepciójának kapcsolódása az FVS stratégiai célokhoz

Gyál FVS célok/részcélok	Pest Megye Területfejlesztési Koncepció		
	Átfogó célok	Stratégiai célok	Területi célok
<b>SC 1 Innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások</b>			
SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	Társadalmi megújulás (TM)	TM.1. Szociális és létbiztonság megerősítése, közösségek megújítása TM.3. Egészséges társadalom, lakosság egészségi állapotának javítása TM.4. Kreatív, tudásalapú társadalom, az oktatás intézményrendszerének infrastrukturális és tartalmi megújítása	ÁTC.2. Pest Megyei Duna stratégia megvalósítása
SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése		TM.1. Szociális és létbiztonság megerősítése, közösségek megújítása TM.4. Kreatív, tudásalapú társadalom, a kultúra, kulturális értékek megőrzése, fejlesztése, térségi és helyi identitás erősítése	
<b>SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési környezet kialakítása</b>			
SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása (TF) Társadalmi megújulás (TM)	TF.1. Pest megye térségének nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése TF.2. A megye belső közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, kiemelten kezelve a térségközpontok, vonzáskörzetük közlekedését és az elővárosi közlekedést	ÁTC.2. Pest Megyei Duna stratégia megvalósítása
SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal		TM.1. Szociális és létbiztonság megerősítése, társadalmi bizalom erősítése	
SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése		TF.3. Tervezett, koordinált térségfejlesztés, policentrikus települési struktúra, fenntartható városfejlesztés, takarékos területhasználat, épített és környezeti értékek megóvása és fejlesztése TF.4. Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem a települések fenntartható fejlődésének szolgálatában TM.3. Egészséges társadalom, lakosság egészségi állapotának javítása, kiemelt hangsúlyt fektetve az egészséges életmódra és prevencióra	

Gyál FVS célok/részcélok	Pest Megye Területfejlesztési Koncepció		
	Átfogó célok	Stratégiai célok	Területi célok
SCR 2/4 Közmű- szolgáltatások infrastrukturális háttérének korszerűsítése, bővítése		TF.4. Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem a települések fenntartható fejlődésének szolgálatában	
<b>SC 3 A helyi gazdaság élénkítése</b>			
SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében	Gazdaság dinamizálása (GD)	GD.1. A gazdaság teljesítményének, hatékonyságának és stabilitásának erősítése GD.2. Gazdasági húzóterések teljesítményének, versenyképességének, exportjának növelése GD.3. Makroregionális logisztikai funkciók és rászervezhető értékteremtő képesség erősítése	ÁTC.2. Pest Megyei Duna stratégia megvalósítása
SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása (TF)	GD.1. A gazdaság teljesítményének, hatékonyságának és stabilitásának erősítése  TF.3. Tervezett, koordinált térségfejlesztés, policentrikus települési struktúra, fenntartható városfejlesztés, takarékos területhasználat, épített és környezeti értékek megóvása és fejlesztése	

25. táblázat: Pest Megye Területfejlesztési Programjának kapcsolódása a stratégiai célokhoz

Gyál FVS célok/részcélok	Pest Megye Területfejlesztési Program		
	Prioritás	Intézkedés	Program
<b>SC 1 Innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások</b>			
SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	IV: Élhető Pest megye	4.1. Policentrikus településstruktúra, fenntartható városfejlesztés 5.2. Pest megyei intézmények fejlesztése és építése	Önkormányzati szolgáltatások javítása Oktatás, nevelés alapintézményeinek (bölcsőde, óvoda, családi bölcsőde, általános iskola) fejlesztése Szociális intézmények fejlesztése
SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése	V. Emberközpontú Pest megye	4.1. Policentrikus településstruktúra, fenntartható városfejlesztés	Önkormányzati szolgáltatások javítása



Gyál FVS célok/részcélok	Pest Megye Területfejlesztési Program		
	Prioritás	Intézkedés	Program
		5.2. Pest megyei intézmények fejlesztése és építése	Kulturális intézmények szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése
		5.3. Pest megyében lévő kulturális értékek megőrzése, helyi és megyei identitástudat erősítése	Helyi és megyei identitás erősítése Közösség építése és társadalmi bizalom erősítése
		5.5. Társadalmi programok megvalósítása	
<b>SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési környezet kialakítása</b>			
SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	III. Elérhető Pest megye	3.2. Közösségi közlekedés fejlesztése	Elővárosi közlekedési rendszer fejlesztése
	IV: Élhető Pest megye	3.3. Közúthálózat fejlesztése 4.2. Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása	Közösségi közlekedés kisléptékű fejlesztése Térségi és járási központok elérhetőségének javítása Belterületi utak fejlesztése Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem
SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal	III. Elérhető Pest megye	3.3. Közúthálózat fejlesztése	Közlekedésbiztonsági beavatkozások
	IV: Élhető Pest megye	4.1. Policentrikus településstruktúra, fenntartható városfejlesztés	Önkormányzati szolgáltatások javítása
SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	IV: Élhető Pest megye	4.2. Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása	Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése Környezet-, levegőminőség-, zaj-, talaj- és földvédelem
		4.4. Vízgazdálkodás, víz visszatartás létesítményeinek fejlesztése	Felszíni csapadékvíz elvezetés, víz visszatartás, vízpótlás létesítményeinek kialakítása fejlesztése
SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastruktúrális háttérének korszerűsítése, bővítése	IV: Élhető Pest megye	4.5. Hulladékgazdálkodás fejlesztése	Közcsatorna rendszerek fejlesztése, szennyvíztisztító művek korszerűsítése Az egészséges ivóvízhez való hozzáférés javítása
<b>SC 3 A helyi gazdaság élénkítése</b>			
SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési	I. Versenyképes Pest megye	1.1. Vállalkozások versenyképességének javítása	Vállalkozások telephely feltételeinek javítása
		1.2. Pest megye gazdaságában	Üzleti környezet fejlesztése

Gyál FVS célok/részcélok	Pest Megye Területfejlesztési Program		
	Prioritás	Intézkedés	Program
lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében		meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése	Vállalkozói együttműködések ösztönzése Kiemelt jelentőségű ipari, építőipari ágazatok (járműgyártás, elektronikai, híradástechnika, gyógyszeripar, építőipar) fejlesztése Kereskedelem, logisztika fejlesztése
SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	I. Versenyképes Pest megye IV: Élhető Pest megye V. Emberközpontú Pest megye	1.2. Pest megye gazdaságában meghatározó súlyú ágazatok fejlesztése 4.2. Környezetvédelem, természeti területek és értékek megóvása, élhetőbb települési környezet kialakítása 5.6. Egészségtudatos életmód és prevenció ösztönzése	Életmód, egészségipar és alkonygazdaság fejlesztése Turizmus, mint stratégiai ágazat fejlesztése Települési környezet megújítása, a települések zöldfelületeinek növelése Sportolás, illetve az egészséges életmódra nevelés tárgyi feltételeinek megteremtése

### 3.5.2 PEST MEGYEI INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM (ITP)

A megyei ITP a területfejlesztési koncepció és program célrendszerére és struktúrájára alapozva definiálja a forrásfelhasználási módokat a megyei településekre, előkészítve a TOP Pluszból 2021-2027 között rendelkezésre álló támogatások elosztását. Az ITP a fejlesztési célterületek és forrásfelhasználási módok alapján Gyált a következőképpen definiálja:

- A település ERFA 11. cikk alapján kiemelt fenntartható városfejlesztési körbe kijelölt járásközpont település,
- Keleti-Agglomeráció földrajzi fejlesztési célterület része,
- Üzleti infrastruktúra fejlesztésére alkalmas területbe sorolt, ipari park fejlesztésre javasolt település 2021-2027 között,
- Bölcsőde fejlesztési célterület, férőhelybővítő beruházás támogatására javasolt,
- Óvoda fejlesztési célterület, felújítás támogatására javasolt.

### 3.5.3 PEST MEGYEI KLIMASTRATÉGIA

Gyál FVS-ének megvalósítása során a megyei klímastratégia beavatkozási területeinek és intézkedéseinek a teljesüléséhez is hozzájárul az alábbiak szerint:

**26. táblázat: Pest Megyei Klímastratégia kapcsolódása a stratégiai célokhoz**

Gyál FVS célok/részcélok:	Kapcsolódó mitigációs intézkedések	Kapcsolódó adaptációs intézkedések
<b>SC 1 Innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások</b>		
SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	Mi-3 Energiahatékonyság növelése a pest megyei középületekben Mi-5 Épületek megújuló energiával való ellátása Mi-9 Távmunka lehetőségek ösztönzése	Ai-2 Oktatási, egészségügyi intézmények számára ajánlás készítése hőszigetelő esetén intézkedési terv összeállítására
SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése	Mi-9 Távmunka lehetőségek ösztönzése	Ai-21 Megyei értékek felmérése és kapcsolódó hasznosítási jó gyakorlatok megosztása
<b>SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési környezet kialakítása</b>		
SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	Mi-10 Közúti közösségi és fenntartható városi közlekedés fejlesztése a megyében	-
SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal	-	-
SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	-	Ai-1 Együttműködés kezdeményezése a települési önkormányzatokkal a zöldfelületek csökkentésének megakadályozása érdekében Ai-13 Fenntartható zöldfelület gazdálkodás a megyében

Gyál FVS célok/részcélok:	Kapcsolódó mitigációs intézkedések	Kapcsolódó adaptációs intézkedések			
		Ai-15	Nem lakott	épületek	tulajdonosainak azonosítása
SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális hátterének korszerűsítése, bővítése	Mi-16: A megyei szennyvíztisztítás fejlesztése	Ai-17: A biztonságos ivóvízellátás hosszú távú fenntartása a sérülékeny vízbázisok megóvásával			
<b>SC 3 A helyi gazdaság élénkítése</b>					
SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében	-				-
SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	-				-

### 3.5.4 GYÁL KLÍMASTRATÉGIÁJA

A város klímastratégiája és az FVS célrendszere közötti összefüggéseket alábbi táblázat mutatja be:

**27. táblázat: Gyál Klímastratégiájának kapcsolódása az FVS célokhoz**

Gyál FVS célok/részcélok	Kapcsolódó dekarbonizációs és mitigációs intézkedések			Kapcsolódó adaptációs és felkészülési intézkedések			
<b>SC 1 Innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások</b>							
SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	DI1	Önkormányzati épületek, közintézmények karbantartása	épületek, épületenergetikai	AI4	A tartós hőség közterületeken történő kiterjesztése	hatásainak enyhítése, hűtésének	
SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése	-						-
<b>SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési környezet kialakítása</b>							
SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében		DI4 Parkok, gyalogátkelők kialakítása, fejlesztése során a napelemes lámpák alkalmazása					
		DI5 Közösségi közlekedés feltételeinek javítása, az igénybevétel ösztönzése					
		DI6 A belterületi forgalomnövekedés enyhítése					-
		DI7 Alternatív, környezetbarát motorizált közlekedési, szállítási módok használatának ösztönzése, közúti elektrifikáció; az elektromos töltőállomások számának növelése					
		DI8 Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése					

Gyál FVS célok/részcélok	Kapcsolódó dekarbonizációs és mitigációs intézkedések	Kapcsolódó adaptációs és felkészülési intézkedések
	DI9 A gyalogos közlekedés feltételeinek fejlesztése	
SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal	DI4 Parkok, gyalogátkelők világításának kialakítása, fejlesztése során a napelemes lámpák alkalmazása	
SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	DI4 Parkok, gyalogátkelők világításának kialakítása, fejlesztése során a napelemes lámpák alkalmazása	AI2 A hőhullámok idejére vízkiosztó helyek kialakítása AI3 Játsszóterek árnyékolása AI4 A tartós hőség hatásainak közterületeken történő enyhítése, közintézmények hűtésének kiterjesztése AI6 A városi zöldterületek, fasorok karbantartása, bővítése AI7 Magánterületen a zöldfelületek bővítésének ösztönzése AI8 Allergén növények elterjedésének monitorozása AI9 A csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése a hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék (villámárvizek) okozta elöntések megelőzése érdekében
SCR 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális hátterének korszerűsítése, bővítése	-	AI9 A csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése a hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék (villámárvizek) okozta elöntések megelőzése érdekében
<b>SC 3 A helyi gazdaság élénkítése</b>		
SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében	-	AI7 Magánterületen a zöldfelületek bővítésének ösztönzése
SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	-	-

### 3.5.5 GYÁL INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 2014-2020

Az előző hét éves ciklus településfejlesztési dokumentumában megfogalmazott célok és az FVS közötti összefüggések megléte a stratégia és a fejlesztések strukturált folytonosságának megteremtése, a település hosszú távú fejlesztési elképzeléseinek operatív megvalósítása miatt lényeges. Az ITS célstruktúrája négy általános céllal és négy fejlesztési céllal került meghatározásra. Az átfogó célok közt megjelent humánerőforrás-fejlesztés, a városi funkciók erősítése, gazdasági környezet javítása és városi környezet megújítása az FVS-ben is jelen van. A fejlesztési célok ezeket az átfogó célokat fedik

le, a részcélokkal való párhuzamosságuk viszont kevésbé mutatkozik meg az FVS-ben, ami specifikáltabban határozza meg ezt a részcélok révén megjelenő ún. második, prioritási célszintet.

### 3.5.6 HAZAI ÁGAZATI STRATÉGIÁK

A hazai ágazati stratégiák közül települési fejlesztéseket megcélzó, illetve a településekre, mint potenciális fejlesztendő célterületekre vonatkozó intézkedésekkel, célokkal rendelkező ágazati dokumentumként két stratégiát azonosítottunk. Ezek teljesülése esetében megfelelő átfedéssel lehet kimutatni, hogyan segítheti elő teljesülésüket helyi szereplőként Gyál és az önkormányzat, mint az FVS fejlesztési gesztora. További ágazati stratégiák esetében azért nem számoltunk, mivel azoknál a települések nem tartoznak a stratégiák célcsoportok közé. A két azonosított stratégia a környezetvédelmi, zöld gazdaság fejlesztési ágazatba tartozik.

### NEMZETI TISZTA FEJLŐDÉSI STRATÉGIA 2020-2050

A stratégia a településeket egy széleskörű lehetőségekkel rendelkező szereplőként azonosítja a hazai klímaváltozáshoz való alkalmazkodásban és Magyarország fenntartható fejlődésének kialakításában. Gyálnak ebben a szerepe a következő stratégiai intézkedések érvényesítésében merül fel:

- klímastratégiák kidolgozása: azzal, hogy a település ezt már kidolgozta és a klímastratégia illeszkedése az FVS-hez kimutatható a célrendszerben, ezért eme tevékenység már megvalósult és jelzi a település elkötelezettségét,
- kapcsolódó helyi szemléletformálási tevékenységek
- alkalmazkodás és a fenntarthatóság szempontjainak az agglomerációs, településfejlesztési és településrendezési tervekbe való következetes beépítése és megjelenítése,
- építési és területhasználati előírások klímaváltozási szempontú felülvizsgálata, szigorítása és következetes betartatása.
- a települési zöldfelületi- rendszer tervezési, létesítési feltételeinek, valamint a megszüntetést és fakivágást érintő szabályrendszernek a részletes felülvizsgálta.
- a zöldfelületek kataszterezése, tervszerű bővítése és minőségi fejlesztése az alkalmazkodóképesség javítása és a nyelőkapacitások helyi erősítése érdekében
- a csapadék biztonságos összegyűjtése, visszatartása és hasznosításának ösztönzése, a települési csapadékvíz-gazdálkodás rendszerek klímabiztos ki- vagy átalakítása
- a klímaváltozás emberi egészséget károsító hatásainak kivédése érdekében az intézményrendszer és az abban dolgozók, továbbá a lakosság felkészítése az éghajlatváltozás következtében felerősödő hatásokra és a védekezés lehetőségeire. Intézményi és települési szinten is szükséges intézkedési tervek összeállítása, továbbá a veszélyeztetett csoportokat ellátó intézményekben (pl. kórházak, szociális intézmények) a hűtés lehetőségének megteremtése. Fontos az állati hordozók elterjedtségének kontrollálása, a fertőzőtség monitorozása. Fel kell készülni a klímaváltozással kapcsolatos vészhelyzetekre és a gyors közegészségügyi válaszadásra.
- a klímakockázatokból fakadó potenciális települési következményekre való felkészülés az az élelmiszer-biztonság, árvízveszély, ivóvízvédelem, kritikus infrastruktúra védelem, ipari biztonság terén. Települési szinten további feladat a felszínmozgásokra érzékeny területek felmérése.

### NEMZETI TÁJSTRATÉGIA 2017-2026

A stratégia Gyál szempontjából a fenntartható területhasználat, továbbá a zöldterületek kezelése, bővítése miatt lényeges irányadó dokumentum. Elsősorban a „SRC 2/3 A közterületek városképet

javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése”, illetve az „SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében”, továbbá közvetve a „SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése” és az „SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések” stratégiai részcélok megvalósítása során szükséges figyelembe vennie a stratégia alábbi szakpolitikai célkitűzéseit, beavatkozási területeit, eszközeit:

- I.1. alcél: Táj adottságokon alapuló tájhasznosítás kereteinek meghatározása: A kompakt települési modellt és a klímabarát települési modellt tovább kell fejleszteni, közérthetővé kell tenni.
- II.1. alcél: Kompakt, klímabarát, értékőrző települések: A települések fejlesztése során a terület, különösen a termőföld bölcs és takarékos használatát, a városklíma kedvezőtlen hatásainak mérséklését, az éghajlathoz való alkalmazkodást együttesen, integrált szemlélettel kell érvényesíteni. Felül kell vizsgálni a települések szerkezetét, és a tervezése során a bölcs és takarékos területhasznosítást, a felhagyott területek új funkcióval történő ellátását és a klímabarát települési modellt együttesen kell alkalmazni. A helyi települési tájkarakter alakításában teret kell, hogy kapjon a helyi lakosság igénye, percepciója. Fontos, hogy a települések a hagyományok és az új funkciók esztétikus összehangolásával maguk határozassák meg arculatukat, és ez a cél egyben a tájidentitás növeléséhez is hozzájárul.
- II.2. alcél: Tájba illesztett infrastruktúrák: Tájba illesztés első alternatívája a takarékoság és megelőzés elvén a már meglévő elemek igénybevétele. Az új infrastruktúrákat bölcs területhasználati modell alkalmazásával, a táji és ökológiai fragmentáltságot lehetőleg nem fokozó módon kell tervezni és kialakítani.
- II.4. alcél: Táj adottságokon alapuló rekreációs funkciók: A rekreációs hasznosítások helyének, módjának, intenzitásának, szezonálisának tervezése során a gazdasági potenciálon túlmenően a táji adottságokhoz való alkalmazkodás és a terhelhetőség figyelembevétele kiemelt feladat.
- II.5. alcél: Jobban működő szabályozási és védelmi funkciók Az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése érdekében is az ökoszisztémák szabályozó, csillapító hatásait nem elég csak megtartani, beavatkozásként kevés a természetközeli élőhelyek megmaradását célul tűzni, a csillapító hatás hiányait a szabályozó funkciók helyreállításával, a biológiailag aktív felületek növelésével kell csökkenteni. Ezt többek között új települési zöldfelületek kialakításával lehet elérni.

### **3.5.7 A VÁROSTÉRSÉG TELEPÜLÉSEINEK FEJLESZTÉSI PROGRAMJAI**

Városterységként az FVS-el való összehangoltság kimutatásához a Gyállal szomszédos településeket, valamint a gyáli járáshoz tartozó településeket szükséges megvizsgálni. Az egyes települések FVS-hez való kapcsolódása alábbiakban olvasható.

#### **ALSÓNÉMEDI GAZDASÁGI PROGRAMJA 2019-2024**

A település jelenleg elérhető, hatályos fejlesztési dokumentuma nem tesz említést Gyálról, nem jelenik meg benne olyan fejlesztés, amely érdemben hatással lenne, vagy összefüggene a stratégia céljaival.

#### **BUDAPEST XVIII. KERÜLET TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA**

A térségi együttműködést kiemelt jelentőségű fejlesztési célként kezeli a kerület fejlesztési koncepciója. Ennek okaként azonosítja, hogy a gazdasági területek, a szolgáltatások, illetve a beáramló forgalom miatt is sokrétű a szomszédos településekkel való kapcsolódás. Azonban kritikaként fogalmazza meg

az intézményesített együttműködések alacsony hatásfokát, a fejlesztések összehangoltságának hiányát, amit versenyképesség-visszafogó tényezőként azonosít. Az egyik – Gyálra vonatkozóan is figyelmet érdemlő - térségi beavatkozási eszköz egyikeként került megemlítésre a térségi kerékpározás támogatása, fejlesztése, továbbá a tömegközlekedési hálózatok összehangolt fejlesztése a szomszédos településekkel. Utóbbi összhangban van az SRC 2/1. részcéllal.

### **BUDAPEST XXIII. KERÜLET TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA**

A koncepció a kerület Péteri-major kapcsán megfogalmazott területi fejlesztési irányok között említi meg, hogy a kerületnek a városrész fejlődésének segítése érdekében figyelemmel kell lennie M5-Gyál közigazgatási határa melletti gazdasági terület fejlesztésének elősegítésében. Utóbbi az SRC 3/1. részcéllal van összhangban. További, Gyált érintő célként fogalmazza meg a Gyáli-patak völgyének rehabilitációját, sportolásra, idegenforgalmi és szabadidős tevékenységre alkalmassá tételét. Itt kapcsolódik az SRC 3/2. részcéllal mutatkozik.

### **FELSŐPAKONY TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA**

A település jövőképében megjelenik az erősebb térségi kapcsolatok kialakítása, a helyi fejlesztések összehangolása a térségi elképzelésekkel, különösen a gazdasági fejlesztések kapcsán. Új gazdasági területek kialakítására vonatkozó tervek Gyál déli terület érinthetik: a település céljai közt szerepel az alulhasznosított területek rehabilitációja és gazdasági célú fejlesztése újabb mg.-i területek bevonásával.

### **ÓCSA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ**

A térségben betöltött szerepe kapcsán Ócsa célja, hogy erősítse kulturális és oktatási szerepkörét. Ebben szerepe van a településen található Gimnáziumnak, amely oktatási intézmény hiányzik Gyálról. Funkcionálisa, az FVS szempontjából az 1. stratégiai cél megvalósítását egészíti ki Ócsa fejlesztési célja.

### **VECSÉS HOSSZÚTÁVÚ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA**

A dokumentumban említettek alapján Gyál FVS céljaival való összehangoltság aa két település közötti gazdasági kapcsolódások által jelenik meg. Gyálhoz hasonlóan Vecsés is a település és a térség KAPU-térségi szerepét emeli ki: gazdaságstratégiaileg a Monori és a Gyáli járást, valamint a Ráckevei járás északi részét országos jelentőségű területként azonosítja, ami lehetőséget teremt a térség településeinek gazdasági fejlődésére. Viszont megállapítja azt is, hogy ennek jelenlegi működésében nem jelenik meg a gazdasági növekedéssel és társadalom átlagot meghaladó fejlődése. Mindkét települést érintő fejlesztésként kerül említésre a Gyáli-csatorna rehabilitációja.

### **BUDAPESTI AGGLOMERÁCIÓS VASÚTI STRATÉGIA (BAVS)**

A vasúti stratégia magába foglalja a 142. sz. Budapest – Gyál – Lajosmizse – Kecskemét vonal korszerűsítését, a járatok számának sűrítését.

### **KERÉKPÁROS KERTVÁROS FEJLESZTÉSI STRATÉGIA**

A BAVS-hez kapcsolódóan jövőben létrehozni kívánt stratégia célja, hogy „az agglomerációban javuljanak a kerékpározás feltételei: az agglomerációs településen élők kerékpárral biztonságosan meg



tudják közelíteni a legközelebbi vasút, hév-, vagy buszállomást”. A stratégia célja, hogy a stratégiának fontos feladata, hogy az agglomerációs kerékpárút-hálózat is összefüggő rendszert alkosson, és szervesen kapcsolódjon a fővárosi hálózathoz is.

## 4 MONITORING, KONTROLLING, INDIKÁTOROK

### 4.1 FVS MONITORING RENDSZERE, NYOMON KÖVETÉS A TERVEZÉS ÉS VÉGREHAJTÁS SORÁN

Gyál város rendelkezik integrált városfejlesztési stratégiával, a középtávú fejlesztési irányok, eszközrendszereinek meghatározása nem új számára. A rendszeres (éves gyakoriságú) nyomon követés nem valósult, azonban az FVS készítésekor az abban foglalt projekt elképzelések felülvizsgálata megtörtént és alapot biztosítottak az új tervezési ciklus meghatározásához.

Fontos része a stratégia alkotásnak, megvalósításnak a monitoring rendszer.

A városfejlesztési tartalmú stratégiai ciklus-stratégiai menedzsment ciklus 9 lépése:

1. stratégia megalapozása- a kiinduló helyzet elemzése/értékelése
2. a város trendekre alapozott jövőképe
3. stratégiai célok meghatározása-monitoring előkészítése
4. megvalósítás intézményi és finanszírozási feltételrendszerének alakítása
5. cselekvési terv-akciótervezés projektdefiniálás
6. zöld és digitális menetrend kialakítása
7. stratégia tervezett beavatkozásainak fenntartható megvalósítása
8. stratégia és projekt szintű monitoring
9. visszacsatolás előkészítése és végrehajtás.

A fentiek ciklikus egymásra épüléséből kitűnik, a 8. pontban említett stratégia és projekt szintű monitoring viszonya az egyes lépésekhez az FVS tervezése és megvalósítása során.

A monitoring segítségével:

- megállapítható a város jövőképe és céljai,
- vizsgálhatók a kockázatok,
- számszerűsíthetők az eredmények,
- mérhetők a teljesítések,
- megállapítható a kitűzött célok elérésének realitása,
- kiértékelhetők az elért eredmények és az oda vezető út.

Tekintettel arra, hogy a korábban készült integrált városfejlesztési stratégiában meghatározott célok megvalósításának nyomon követésére nem került sor, fontosnak tartottunk egy ún. „leltár” elkészítését, hogy mely fejlesztési elképzelések megvalósítására kerülhetett sor, melyekre nem és ez utóbbinak mi volt az akadálya.

A nyomon követésnek szükséges feltétele, hogy „legyen mit” nyomon követni. Ezt a banális kijelentést, úgy kell érteni, hogy míg korábban jellemzően egy adott projekt megvalósításához, majd később jogszabályi kötelezettségen alapulóan készült a stratégia, és a városfejlesztési elképzelések megvalósítására nem, vagy csak európai uniós/hazai támogatás biztosításával állt rendelkezésre forrás, a stratégia nyomon követése a ciklikus stratégiai menedzsmentben kisebb szereppel bírt. Jelen esetben azonban Gyál, mint fenntartható város forrásallokációval érintett település számára 4,5 milliárd forint forrás tervezett a 2021-2027-es időszakban a fejlesztési elképzeléseinek megvalósítására. A nyomon

követésre és a kontrollingra jóval nagyobb hangsúlyt szükséges fordítani. Az FVS 2024-ben történő felülvizsgálatához is szolgálhat megfelelő adattal az indikátormérés. Az indikátorral szemben támasztott minimum követelmény, hogy az mérhető, objektív és összehasonlítható legyen más időpont adatával.

## 4.2 AZ FVS-HEZ KAPCSOLÓDÓ INDIKÁTOROK ÉS AZOK MÉRÉSI MÓDSZERTANA

indikátor	Mértékegység	Bázisérték 2021	Célérték 2029	Mérés módszere	
<b>SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások</b>					
<b>SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása</b>	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: házi orvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-, egészségügyi ellátás) és oktatási intézmények száma	db	0	2	Összesítés a fejlesztéssel érintett egységek működési engedélyéről, a fejlesztéssel érintett közfinanszírozott kapacitásokról (Működési engedély, NEAK finanszírozás igazolására)
<b>SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése</b>	Helyi identitási akcióban résztvevők száma	fő	0	500	A 2021-2027-as időszak során megvalósult társadalmi akciókon, programokon részt vett lakosság száma jelenléti ívek alapján
<b>SC 2 Vonzóbb és TÖBB GENERÁCIÓT KISZOLGÁLÓ települési környezet kialakítása</b>					
<b>SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében</b>	Közlekedésfejlesztésével érintett alapinfrastruktúra hossza	km	0	3	Projekt megvalósítását követően műszaki ellenőri nyilatkozat, átnézeti helyszínrajz

	indikátor	Mértékegység	Bázisérték 2021	Célérték 2029	Mérés módszere	
<b>SRC 2/2</b>	<b>Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal</b>	Okos megoldások alkalmazása a közlekedésbiztonság javítása érdekében	db	0	1	Projekt megvalósítás során létrehozott okos megoldás műszaki ellenőri nyilatkozat és átnézeti helyszínrajz
<b>SRC 2/3</b>	<b>A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése</b>	Újonnan épített vagy korszerűsített zöldinfrastruktúra az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében	ha	0	1	A projekt keretében építéssel, felújítással, revitalizációval, növénytelepítéssel, növényvédelemmel érintett zöldterületek és zöldfelületek nagysága műszaki ellenőr nyilatkozat, valamint léptékhelyes helyszínrajz alapján
<b>SRC 2/4</b>	<b>Közmű-szolgáltatások infrastrukturális háttérének korszerűsítése, bővítése</b>	Fejlesztéssel érintett infrastruktúra száma	db	0	1	Az intézkedés keretében létrejövő infrastruktúra
<b>SC 3 A helyi gazdaság élénkítése</b>						
<b>SRC 3/1</b>	<b>Az üzleti környezet és a piacrajutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság</b>	Befektetésösztönzési akcióban résztvevők száma	fő	0	100	A 2021-2027-as időszak során megvalósult konferenciákon, programokon részt vett lakosság száma jelenléti ívek alapján

GYÁL FVS 2021-2027 II. KÖTET

indikátor	Mértékegység	Bázisérték 2021	Célérték 2029	Mérés módszere	
<b>diverzifikálása érdekében</b>					
<b>SRC 3/2 Sportparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések</b>	Komplex fejlesztésre irányuló megvalósíthatósági tanulmány elkészítése	db	0	1	Elkészült tanulmányok száma

Indikátor	Mértékegység	Bázisérték 2021	Célérték 2029	Mérés módszere	
Reziliencia: a gazdaság több lábbon állása	helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke	%	15,35	14,7	a legtöbb iparüzési adót befizető ágazat által befizetett iparüzési adó nagysága (Ft)/a város teljes iparüzési adó bevétele (Ft)  (2021 évben összesen: 2.379.867.279.- Ft, ebből a legnagyobb összegű befizetés 365.488.548.- Ft)
Reziliencia: energiafüggettség alternatív energiaforrásokkal való oldása	megújuló energia termelés arányának növekedése	%	x	x+0,05	a város területén az adott évben megtermelt megújuló energia összmenyisége (MW GJ)/ a város területén az adott évben felhasznált energia összmenyisége (MW GJ)

GYÁL FVS 2021-2027 II. KÖTET

Reziliencia: digitális város	digitális ügymenetek aránya	%	x	x+2	a digitálisan elindított / lefolytatott hivatali ügyek száma (db/év)/az összes adott évben elindított ügy száma (db)
Reziliencia: megtartó város	az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	%	24,59	15	Az IH által biztosított elégedettséget mérő kérdőív lehető legnagyobb mintán történő lekérdezést követően az elégedettségi arány kiszámítása (%) a megadott módszertan szerint. <i>(Lakossági kérdőív kiértékelésében az Egészségügyi járóbeteg szakellátás-minősége)</i>
Reziliencia: zöldfelületek	zöld- és vízfelületek arányának változása	%	100	100,01	települési zöld- és vízfelületek nagysága (ha) (aktuális év)/a települési zöld- és vízfelületek nagysága (ha) (bázisév)
Prosperáló város	fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya	%	0	73,29	(befektetett eszközök FVS (Ft) bázis év/ önkormányzati TOP Plusz forráskeret (Ft) aránya a (tervezett befektetett eszközök FVS (Ft)/ önkormányzati

					TOP Plusz forráskeret (Ft)
Zöldülő város	éves ÜHG kibocsátás egyenérték (CO <sub>2</sub> /t)	CO <sub>2</sub> egyenérték	x	x-10%	[városi ÜHG kibocsátás tonna CO <sub>2</sub> egyenérték (bázis év)]-[városi ÜHG megkötés tonna CO <sub>2</sub> egyenérték (bázis év)]
Digitális város	digitálisan mért adattípusok száma	db	0	1	A településen digitálisan mért adattípusok száma (db).
Megtartó város	vándorlási egyenleg	fő	24.837	24.850	Önkormányzati adatszolgáltatás alapján az adott év vándorlási egyenlege
Kiszolgáló város	újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya	%	0	0	újonnan belterületbe vont területek nagysága (ha) (aktuális év)/ a kihasználatlan városi területek nagysága (ha) (aktuális év)



### **4.3 A BEAVATKOZÁSOKRA VONATKOZÓ ADATOK GYŰJTÉSÉNEK ÉS KEZELÉSÉNEK HELYI MÓDSZERTANA**

---

Az FVS-ben meghatározott célok, beavatkozások megvalósítása, eredményességének mérése a nyomon követés által teljesül.

Az FVS-ben, valamint a TVP-ben meghatározott beavatkozások, projektek eredménymutóinak pontos meghatározása az adott fejlesztéshez kapcsolódó projektmenedzsmenti feladatokhoz tartozik. Az egyes eredménymutatók rendszerben történő gyűjtése, feldolgozása, értékelés Gyál Város Önkormányzatának feladata, hiszen mint projektgazda neki van a legnagyobb ráhatása a vállalt indikátorok teljesítésére.

A nyomon követés során a tervezett és tényleges állapot, előrehaladás közötti eltérések okainak feltárása az eredménymutatók ismeretében történik.

Az FVS 2024-ben történő felülvizsgálatakor érdemes köztes adatot vizsgálni az eredménymutatók változási trendjeinek megfigyelésére.

2029-re várhatóan az egyes projektek keretében megvalósult fejlesztések már fenntartási időszakba lépnek.

Az adatok kezelése a hatályos informatikai szabályzat és a vonatkozó adatvédelmi előírások maradéktalan betartásával történhet.

## 5 AZ IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELL

### 5.1 A VÁROSIRÁNYÍTÁSI MODELL INDOKOLT MÓDOSÍTÁSAI

#### 5.1.1 AZ ÁTFOGÓ VÁROSIRÁNYÍTÁSI RENDSZER VÁLTOZÁSAI

A 2.4.1 Irányítási modell c. alfejezetben részletesen bemutatásra került a fejlesztésekkel kapcsolatos döntéshozatali mechanizmus, annak működése, szereplői. Az elmúlt évek tapasztalatai, Gyál agglomerációs térben betöltött szerepe, az eredményesen és hatékonyan megvalósított fejlesztések jelzik **a városirányítási rendszer megfelelő működését**. A városvezetés nem tervezi az irányítási rendszer átfogóbb jellegű átalakítását, tekintettel arra, hogy eddig is sikerrel vette az akadályokat. A következő jelenlegi és jövőben várható kihívások, nehézségek kezelése a jelenlegi szervezetrendszeren belül tervezett.

Általános probléma, a hogy a települési önkormányzatok szakemberhiánnyal küzdenek, a köztisztviselői életpálya nem elég vonzó a munkaerőpiac más szegmenseivel szemben. Ennek kezelése a köztisztviselői illetmények rendezése mellett más beavatkozásokkal is lehetséges, például gyakornoki program, illetve ösztöndíj-program bevezetésével, vagy a lakhatás támogatásával. Ehhez a Gyáli Életprogram jó alapot teremthet.

Az elmúlt két évben, és valószínűleg a jövőben is fennálló kihívásként kell szembenéznie az önkormányzati irányítási modellnek a pandémiával, mely amellet, hogy új területeken igényli a települések helytállását, az eddig kiforrott folyamatosat is befolyásolja. Nehézségként jelentkezik a betegség miatt időlegesen kieső személyek irányítási modellben betöltött feladatköreinek ellátása, de jelentős változás az is, hogy a személyes jelenléte és kapcsolatokat részben vagy egészben az online térben történő munkavégzés váltja fel. A döntéshozatali és operatív folyamatok zavartalanságának biztosítása érdekében javasolt a digitalizáció irányába történő minél nagyobb elmozdulás – melyben egyébként Gyál élen jár –, a rugalmas munkavégzés lehetőségeinek bővítése. Az online irányítással kapcsolatos változásokat a digitális menetrenddel összhangban szükséges megvalósítani, és szervesen beépíteni az önkormányzat működési rendjébe, például a Szervezeti és Működési Szabályzatába.

Amennyiben a zöld- és digitális átállás végleges menetrendje érinti Gyál irányítási modelljét, az FVS 2024-ig esedékes felülvizsgálatokor szükséges ezen módosításokat is megjeleníteni az városirányítási rendszerében.

#### 5.1.2 A TÉRSÉGI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAINAK VÁLTOZÁSAI

Mivel az FVS Gyálra Városban önmagában, és nem a várostérségre vonatkozik, így a térségi koordinációs mechanizmus szerepe visszafogottabb, bár nem lebecsülendő. **A települések közötti koordinációt igénylő kérdések megvitatásának és a szükséges döntéshozatalnak megfelelő keretet biztosítanak a jól működő önkormányzati társulások**, melyek a 2.4.3 Várostérségi koordináció c. alfejezetben bemutatásra kerültek.

### 5.1.3 RÉSZVÉTELI AKCIÓK A STRATÉGIAI CIKLUS VÉGREHAJTÁSI SZAKASZÁBAN

Míg a tervezési fázisban a partnerség átfogó jellegű, célja, hogy minél többféle érdek csatornázódjon be az FVS elkészítésének folyamatába, addig a stratégia megvalósítási szakaszában a partnerség akkor hatékony és eredményes, ha a konkrét beavatkozásokhoz igazodik. A partnerek köre nem szükségképpen tér el a tervezési fázistól, viszont javasolt annak célirányos szűkítése. Az érintettek széles köre határozható meg, közülük az adott fejlesztés vonatkozásában, egyedileg jelölhetők ki a releváns partnerek, például:

- Gyál lakosságának azon része, akik az adott beavatkozás potenciális felhasználói, hasznélvezői lehetnek (demográfia, földrajzi, vagy más ismerv alapján történő szegmentálás);
- az önkormányzat intézményei és gazdasági társaságai közül a beavatkozás megvalósításában vagy fenntartásában érdekeltek;
- a működési térképen szereplő, érintett szervezetek;
- az adott beavatkozáshoz illeszkedő tevékenységi körű gyáli civil szervezetek, egyházi személyek;
- helyi vállalkozások, érdekképviselőik, Gyáli Ipartestület.

A végrehajtás során Gyál Város Önkormányzata számos eszközt alkalmazhat a partnerek tájékoztatására, bevonására. Ezek között vannak, melyek kötelezően alkalmazandók, ezeket a városvezetés önként vállalt akciói egészítik ki. Az eszköztár egy része alkalmas arra, hogy az önkormányzat és partnerei kétirányú kommunikációt folytassanak, de kifejezett jelentősége van azoknak a módszereknek is, melyek az érintettek figyelmének felkeltését vagy a beavatkozás eredménykommunikációját szolgálják.

A végrehajtási szakasz partnerségének eszköztára:

- Évente egy közmeghallgatás
- Szükség esetén lakosság fórum lebonyolítása
- Tanévkezdő egyeztetések az oktatási intézményekkel
- „Legnagyobb adózók találkozója”
- Folyamatos média-megjelenések az önkormányzat saját lapjában, a Gyáli Mi Újságban, és a saját weboldalán (<http://gyal.hu/>)
- Közösségi média megjelenések, például Gyál a 10 ezer követővel rendelkező Facebook-oldalán és az 1.700 követővel rendelkező Instagram-profilján
- Pályázati forrásból megvalósuló fejlesztések esetén azon partnerségi akciók, melyet a felhívás kötelezővé vagy lehetővé tesz

A TOP Plusz operatív program lesz az FVS-ben foglalt beavatkozások egyik legjelentősebb finanszírozási forrása. A már megjelent felhívások alapján várhatók lesznek kötelező vagy választható lakossági szemléletformáló akciók (például a kék infrastruktúrafejlesztést, fenntartható közlekedésfejlesztést, okos település fejlesztést, energetikai korszerűsítést tartalmazó projektek esetén), kötelező képzés a végfelhasználók részére (energetika).

Némely beavatkozás maga után vonhatja az ITS módosításának vagy településfejlesztési terv készítésének a szükségességét. Ebben az esetben a fejlesztési dokumentum partnerségi eljárása párhuzamosan fut majd az FVS végrehajtási partnerségi akcióival.

A koronavírus-járvány eddigi tapasztalatai azt mutatják, hogy az önkormányzatnak a korábbinál rugalmasabban szükséges a partnerségi akcióit tervezni. Programok előkészítése esetén törekedni kell arra, hogy azok szükség esetén online módon is lebonyolíthatók legyenek. A papír alapú kiadványok készítése a pandémia mellett környezetvédelmi szempontból sem preferált.

28. táblázat: Partnerség a stratégia megvalósítása alatt - GANTT diagram

Partnerségi akció	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Közmeghallgatás	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Lakossági fórum	Eseti jelleggel							
Tanévkezdő egyeztetések az oktatási intézményekkel	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
„Legnagyobb adózók találkozója”	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Média-megjelenések	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Közösségi média	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
TOP Plusz partnerségi akciók	A TOP Plusz Városfejlesztési Programtervben (TVP) szereplő ütemezésnek megfelelően							

Forrás: saját szerkesztés

## 5.2 A VÁROSI MŰKÖDÉSI MODELLT ÉRINTŐ TERVEZETT VÁLTOZTATÁSOK

A 2.4.2 alfejezetben bemutatásra került Gyál városi szolgáltatásainak működési modellje, mely nagyszámú szereplő – legyenek azok az önkormányzati, az állami, civil vagy a magánszektor részei – összehangolt tevékenységével valósul meg. A közöttük megvalósuló koordináció fő letéteményese Gyál Város Önkormányzata.

Komoly kihívás elé állítja a működési modellt az elmúlt évtizedekben tapasztalható lakosságszám-növekedés, melyhez a város által nyújtott szolgáltatások kínálati oldalának is igazodnia kell, ellenkező esetben Gyál elveszítené a vonzerejét, ami ez a tendenciát fenntartja. Ehhez elengedhetetlen az önkormányzat és a működési térkép egyéb szereplői közötti kapcsolattartás, információáramlás erősítése, hiszen az önkormányzat rendelkezik a legtöbb információval a városi szolgáltatásokkal szemben támasztott lakossági és gazdasági igényekről. A működési modell működése inkább másodlagos szempont a szolgáltatások iránti bővülő kereslet kielégítése szempontjából, döntő tényező a pénzügyi háttér megteremtése. Az FVS finanszírozási lehetőségei és kötöttségei a 7. fejezetben kerülnek részletes bemutatásra.

A működési modellben szervezeti változtatás egy kivételtől tekintve nem tervezett: vizsgálatra kerül annak lehetősége, hogy az önkormányzat saját hatáskörben hatékonyabban, eredményesebben működtethetné-e a Gyálon elérhető járóbeteg-szakellátásokat (ezeket jelenleg a Dél-Pesti Jáhn Ferenc Kórház kihelyezett szakrendelések keretében biztosítja).

A működési modellel szemben támasztanak majd új követelményeket a jelen stratégiába foglalt digitális- és zöld átállás lépései is, melyek módosítják az egyes városi szolgáltatások működését, adott esetben akár új szolgáltatások bevezetését teszik szükségessé. A két menetrend véglegesítését követően – mely várhatóan az FVS 2024-ig történő felülvizsgálata során esedékes – szükséges áttekinteni a működési modellben esetlegesen végrehajtandó változtatásokat, esetleges kiegészítéseket is.

## 6 CSELEKVÉSI TERV

**6.1 INTÉZKEDÉSEK ÉS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK RENDSZEREZÉSE**

Az FVS stratégiai célrendszerében meghatározott három stratégiai cél (intézkedés), valamint a tematikus alábontása szerint meghatározott nyolc rész cél (beavatkozási terület) határozza meg a fejlesztési tevékenységeket. Egyes esetekben a beavatkozási terület szintje és a beavatkozás/projekt szint nem válik el egymástól, mivel ezek olyan kulcsfontosságú megalapozott fejlesztési elképzelések, melyek két szinten történő megbontása nem eredményesek. Egy beavatkozási terület/beavatkozás több intézkedéshez is kapcsolódhat, melyek főleg komplex projektötleteknél merülnek fel. A cselekvési tervben megfogalmazott beavatkozások szükségességét az igényfelmérések eredményei támasszák alá.

**29. táblázat: Az intézkedések és a beavatkozási területek rendszerezése – 1. intézkedés**

Intézkedés → Beavatkozási terület ↓	SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán- szolgáltatások		
SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	Közétkeztetés fejlesztése	Többfunkciós idősgondozás kialakítása	Egészségügy fejlesztése
SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése	Közösségi terek kialakítása	Helyi identitás erősítése	
SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	Parkolási infrastruktúrafejlesztés		
SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal	Közvilágítás fejlesztés		
SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	Zöldinfrastruktúra hálózat kiépítése	Ifjúsági - és sport komplex szabadidő központ létrehozása	
SRC 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális háttérének korszerűsítése, bővítése	Közműhálózat rekonstrukciója		
SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében			
SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	Ifjúsági - és sport komplex szabadidő központ létrehozása		

**30. táblázat: Az intézkedések és a beavatkozási területek rendszerezése – 2. intézkedés**

Intézkedés → Beavatkozási terület ↓	SC 2 Vonzóbb és több generációt kiszolgáló települési környezet kialakítása			
SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése	Egészségügy fejlesztése		
SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése				
SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	Belterületi utak és járdák fejlesztése	Parkolási infrastruktúrafejlesztés	Kerékpárhálózat fejlesztése	
SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal	Kerékpárhálózat fejlesztése			
SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	Közösségi terek kialakítása	Parkolási infrastruktúrafejlesztés	Kerékpárhálózat fejlesztése	Zöldinfrastruktúra hálózat kiépítése
SRC 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális háttérének korszerűsítése, bővítése	Közvilágítás fejlesztés	Közműhálózat rekonstrukciója		
SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacra jutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében				
SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	Ifjúsági - és sport komplex szabadidő központ létrehozása			

**31. táblázat: Az intézkedések és a beavatkozási területek rendszerezése – 3. intézkedés**

Intézkedés → Beavatkozási terület ↓	SC 3 A helyi gazdaság élénkítése
---	----------------------------------

SRC 1/1 Modern és hatékony egészségügyi, oktatási és szociális városi funkciók biztosítása	Egészségügy fejlesztése		
SRC 1/2 A kulturális és közigazgatási szolgáltatások helyi identitást erősítő fejlesztése	Közösségi terek kialakítása	Helyi identitás erősítése	Befektetésösztönzés, településmarketing
SRC 2/1 A közlekedés fejlesztése a használat biztonsága és komfortja érdekében	Parkolási infrastruktúrafejlesztés	Belterületi utak és járdák fejlesztése	
SRC 2/2 Közbiztonság javítása 21. századi technológiákkal	Belterületi utak és járdák fejlesztése		
SRC 2/3 A közterületek városképet javító, fenntartható megújítása, zöldinfrastruktúra bővítése	Közösségi terek kialakítása	Parkolási infrastruktúrafejlesztés	
SRC 2/4 Közmű-szolgáltatások infrastrukturális hátterének korszerűsítése, bővítése	Közműhálózat rekonstrukciója	Közvilágítás fejlesztés	
SRC 3/1 Az üzleti környezet és a piacrajutási, értékesítési lehetőségek fejlesztése a gazdaság diverzifikálása érdekében	Befektetésösztönzés, településmarketing		
SRC 3/2 Sportiparra és sportturizmusra épülő komplex fejlesztések	Ifjúsági - és sport komplex szabadidő központ létrehozása		

## 6.2 AZ AKCIÓTERÜLETEK KIJELELÉSE, A KIJELELÉS ÉS A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA

Tekintettel arra, hogy a 2011. évi népszámlálási adatoknál frissebb adatok nem állnak rendelkezésre az egyes lakótömbökre, városrészekre, valamint az FVS készítésének időpontjában hatályos integrált településfejlesztési stratégiában meghatározott akcióterületek fejlesztési szükségletei továbbra is relevánsak, ezért azokra épülve határozzuk meg az akcióterületeket. Az FVS 2024. évi felülvizsgálata esetén javasolt a friss népszámlálási adatok ismeretében az akcióterületek újradefiniálása.

32. táblázat: Az akcióterületek összefoglaló táblázata

Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
Városközpont akcióterület (AT1)	Kolozsvári utca – Bajcsy-Zsilinszky Endre utca – Hunyadi János utca – Toldi Miklós utca – Vasút utca – Kisfaludy utca – Zrínyi Miklós utca – Szent István utca – Károlyi Mihály utca - Széchenyi István utca - Pesti utca – Liliom utca – Tavasz utca – Piroska utca – Tulipán utca – Kőrösi út által határolt terület, ami érinti a Gyálszőlő és Gyálliget településrészeket, kiterjedése 109,72 ha. Az akcióterület a város központi területe.	Hatályos ITS szerinti akcióterület. A város rendelkezik a főbb településközponti funkciókat magába foglaló településközponttal, de továbbfejlesztésre szorul. A további intézményfejlesztési lehetőségek kielégítése a mai intézményterületeken és azok környezetében megoldható.
Rekreációs területek akcióterület (AT2)	a Külterületi gazdasági-turisztikai-lakó terület és Gyálliget-Gyálszőlő városrészekben helyezkedik el. Az akcióterület lehatárolása: Jálics holdas – Puskás utca – Szélső utca - Könyves Kálmán utca – Bartók Béla utca - Kodály Zoltán utca – Babits Mihály utca – Móricz Zsigmond utca - Fácános dűlő – Bem József utca – M5 autópálya – Budapest közigazgatási határa, a Gyáli-patak menti terület a Kőrösi útig (városhatárig), összes kiterjedése 184,25 ha. Az Önkormányzat a területen a rekreációhoz kapcsolódó funkciókat kívánja erősíteni.	Hatályos ITS szerinti akcióterület. A területhasználat legjelentősebb elemei a vízfelületek: Morfeusz-tó, Peremvárosi Horgásztó és Pihenőpark, illetve a Gyáli-patak. A külterületen továbbá mezőgazdasági területeket és erdőterületeket találunk.



Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
Kisvállalkozói park akcióterület (AT3)	Erdősor utca – Bem József utca – Fácános dűlő -- Kisfaludy utca közterületek által határolt terület, kiterjedése 31,58 ha. A területen elsődlegesen cél a településen működő, illetve a településre letelepedni szándékozó kis- és középvállalkozások részére telephely biztosítása.	Hatályos ITS szerinti akcióterület. Az akcióterületet változatos területhasználat övezi. Északnyugatról kertvárosias lakótömbök, délnyugatról a városi temető, délkeletről logisztikai központok, északról szintén kertvárosias lakóterületek határolják.

### 6.3 VÁROSI SZINTŰ BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK RÉSZLETEZÉSE

Városi szintű beavatkozási területek:

- egyedi beavatkozások:
  1. Ifjúsági - és sport komplex szabadidő központ létrehozása
  2. Többfunkciós idősgondozás kialakítása
  3. Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése
- akcióterületi beavatkozások:
  1. Közösségi terek kialakítása
  2. Parkolási infrastruktúrafejlesztés
  3. Befektetésösztönzés, településmarketing
- hálózatos, vonalas fejlesztések:
  1. Közétkeztetés fejlesztése
  2. Belterületi utak és járdák fejlesztése
  3. Közvilágítás fejlesztés
  4. Helyi identitás erősítése
  5. Kerékpárhálózat fejlesztése
  6. Zöldinfrastruktúra hálózat kiépítése

#### 6.3.1 STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEKET TÁMOGATÓ EGYEDI BEAVATKOZÁSOK

33. táblázat: Városi stratégiai beavatkozási területek I.

	Kérdés	Kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhöz	▪ prosperáló város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Ifjúsági - és sport komplex szabadidő központ létrehozása
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások SC 2 Vonzóbb és TÖBB GENERÁCIÓT KISZOLGÁLÓ települési környezet kialakítása

SC 3 A helyi gazdaság élénkítése		
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Komplex fejlesztés által jelentősen javul a város gazdasági- és társadalmi ereje. Hatással van a város szűkebb és tágabb környezetére. Olyan attrakció, szolgáltatás biztosítása a cél, mely országos szinten egyedül álló, tőke- és látogató vonzóképesége erős.
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Zárt- és nyitott terek kialakításával nagyberuházás valósulna meg. Első lépésként szükséges egy megvalósíthatósági terv elkészítése a szükséges finanszírozási terv biztosításával. Funkciók között található többek között: műjégpálya, curling pálya. A fejlesztés PPP keretében valósulhat meg.
6.	városrészi leképeződése	MO-M5 közelében a Motocross pálya környezetében

**34. táblázat: Városi stratégiai beavatkozási területek II.**

Kérdés		Kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	▪ megtartó város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Többfunkciós idősgondozás kialakítása
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások
4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Az ötfunkciós, magas színvonalú idősgondozásra országos szinten igény jelentkezik, melyre a kínálat nem tud elegendő szabadkapacitást biztosítani.
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Nagyberuházás tervezett, komplex fejlesztés által, mely az idősgondozás magas szintű kiszolgálását célozza meg. A többfunkciós idősgondozás térségi jelentőségű hatással bír, mely nemcsak a helyiek számára biztosítana magas színvonalon ellátást.
6.	városrészi leképeződése	Projektelőkészítési szakaszban kerül kijelölésre.

**35. táblázat: Városi stratégiai beavatkozási területek III.**

Kérdés		Kifejtés
1.	beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	▪ zöldülő város
2.	beavatkozás/projekt munkacíme	Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése
3.	beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	SC 2 Vonzóbb és TÖBB GENERÁCIÓT KISZOLGÁLÓ települési környezet kialakítása

4.	miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A város energetikai megújulása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására épít a fenntartható és hatékony városüzemeltetési feladatok ellátása érdekében.
5.	a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Önkormányzati tulajdonú épületek energetikai célú fejlesztése keretében fűtőkorszerűsítés, nyílászáró csere, homlokzati hőszigetelés tervezett.
6.	városrészi leképeződése	A város több pontján.

### 6.3.2 STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEKET TÁMOGATÓ NAGYOBB VÁROSI TERÜLETEKRE KITERJEDŐ BEAVATKOZÁSOK

36. táblázat: Városi akcióterületi fejlesztés I.

Kérdés		Kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ zöldülő város,</li> <li>▪ digitális város,</li> <li>▪ kiszolgáló város</li> </ul>
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	Közösségi terek kialakítása
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	<p>SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások</p> <p>SC 2 Vonzóbb és TÖBB GENERÁCIÓT KISZOLGÁLÓ települési környezet kialakítása</p> <p>SC 3 A helyi gazdaság élénkítése</p>
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	A COVID-19 egyik hatása, hogy a lakosság részéről nagyobb igény jelent meg a szabadterei aktív rekreációs tevékenységek iránt. Továbbá városkép szempontjából egyes alulhasznosított területek minőségi javulása szükséges.
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés által a város népességmegtartó ereje javul. Olyan alulhasznosított, elsődlegesen önkormányzati tulajdonban lévő területek környezetrendezési, aktív rekreációhoz kapcsolódó fejlesztési beavatkozásai, melyek által a lakossági igények teljesülnek.
6.	városrészi leképeződése	Elsődlegesen Bartók park és Víztorony park

37. táblázat: Városi akcióterületi fejlesztés II.

Kérdés		Kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ kiszolgáló város</li> </ul>
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	Parkolási infrastruktúrafejlesztés
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	<p>SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások</p> <p>SC 2 Vonzóbb és TÖBB GENERÁCIÓT KISZOLGÁLÓ települési környezet kialakítása</p> <p>SC 3 A helyi gazdaság élénkítése</p>

	Kérdés	Kifejtés
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Élhető város biztosítása érdekében szükséges a felszíni parkolási gondok megoldása komplex módon.
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Komplex közlekedésbiztonsági intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása a cél, mely jelentős hatással bír a városközpontban elérhető szolgáltatások minőségére.
6.	városrészi leképeződése	Városközpont akcióterület (AT1)

**38. táblázat: Városi akcióterületi fejlesztés III.**

	Kérdés	Kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ prosperáló város,</li> <li>▪ digitális város</li> </ul>
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	Befektetésösztönzés, településmarketing
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	SC 3 A helyi gazdaság élénkítése
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Gyál gazdasági ereje erős és stabil. Hosszú távú fenntartása érdekében szükséges egy fejlesztési konstrukció összeállítása, a felmerülő komplex fejlesztés városi szintű hatásának vizsgálata és a társadalmi elvárásoknak megfelelő élhető környezet megtartása érdekében.
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Térségi szintű együttműködés kialakítása, működtetése, mely biztosítja az érintett települések számára a közös befektetésösztönzési tevékenységet, első lépésként egy közös konszenzuson alapuló stratégia elkészítése mentén.
6.	városrészi leképeződése	Kisvállalkozói park akcióterület (AT3)

### **6.3.3 STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEKET TÁMOGATÓ, ÁTFOGÓ SZERVEZETI RENDSZERKÉNT MŰKÖDŐ STRATÉGIAI KERETRENDSZEREK (HÁLÓZATOS, VONALAS FEJLESZTÉSEK)**

**39. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás I.**

	Kérdés	Kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ megtartó város</li> </ul>
2.	beavatkozás munkacíme	Közétkeztetés fejlesztése
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A fejlesztés érinti a város lakóit és a város szűkebben vett környezetét.

5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	A meglévő közétkeztetést biztosító konyha fejlesztését követően, kiegészítő jelleggel létrehozandó forprofit típusú konyha lehetővé teszi a helyi gazdaság élénkítését.
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város egész területére kiható fejlesztés.

**40. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás II.**

Kérdés		Kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	▪ kiszolgáló város
2.	beavatkozás munkacíme	Belterületi utak és járdák fejlesztése
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	SC 2 Vonzóbb és TÖBB GENERÁCIÓT KISZOLGÁLÓ települési környezet kialakítása SC 3 A helyi gazdaság élénkítése
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A város egészét behálózó vonalas infrastruktúra fejlesztése.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	A városban leromlott állapotú, rossz minőségű önkormányzati utak minőségi javítása a cél, a fenntartható közlekedésfejlesztés kialakításával.
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város teljes területe.

**41. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás III.**

Kérdés		Kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	▪ kiszolgáló város
2.	beavatkozás munkacíme	Közvilágítás fejlesztés
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások SC 2 Vonzóbb és TÖBB GENERÁCIÓT KISZOLGÁLÓ települési környezet kialakítása SC 3 A helyi gazdaság élénkítése
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozási pontok egy együttműködő rendszer elemeit képezik.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	Az energiatudatosság és a zöld menetrend figyelembevételével a korszerűtlen és energiapazarló közvilágítási rendszer teljes megújítása szükséges.
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város teljes területe.

**42. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás IV.**

Kérdés		Kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ megtartó város</li> <li>▪ digitális város</li> </ul>
2.	beavatkozás munkacíme	Helyi identitás erősítése
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Több egymáshoz kapcsolódó, egymásra épülő szoft tevékenység.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	A helyi identitás erősítésében olyan közösségi akciók, tervezések, események, programok szervezése a cél, melyek mélyítik a gyálik városi kötődését.
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város egészére teljed ki.

**43. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás V.**

Kérdés		Kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ kiszolgáló város</li> </ul>
2.	beavatkozás munkacíme	Kerékpárhálózat fejlesztése
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	SC 2 Vonzóbb és TÖBB GENERÁCIÓT KISZOLGÁLÓ települési környezet kialakítása
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Kerékpárútfejlesztés hálózatban történő megvalósítása indokolt a lehető legmagasabb bekapcsolódási pont létrehozásával.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	Cél Gyál belterületi kerékpáros infrastruktúrafejlesztése, mely elsődlegesen hivatásforgalmi céllal készülne el. A térség belső kohézióját elősegíti a fejlesztés.
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város belterületére teljed ki.

**44. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás VI.**

Kérdés		Kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ zöldülő város</li> </ul>
2.	beavatkozás munkacíme	Zöldinfrastruktúra hálózat kiépítése
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások SC 2 Vonzóbb és TÖBB GENERÁCIÓT KISZOLGÁLÓ települési környezet kialakítása

4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A város egészét behálózó vonalas infrastruktúra fejlesztése. Hiánypótló a város zöldinfrastruktúrájának hálózatos kialakítása.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	A települési zöldfelületek fenntartható fejlesztése miatt szükséges a városi szintű zöldfelületi kataszter kidolgozása és hálózatos fejlesztése a jelenlegi szigetszerű kialakítás ellensúlyozására.
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város egészére terjed ki.

## 6.4 VÁROSTÉRSÉGI SZINTŰ BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK RÉSZLETEZÉSE

### 6.4.1 STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEKKEL RENDELKEZŐ TÉRSÉGI BEVONÁSSAL MEGVALÓSÍTHATÓ EGYEDI PROJEKTEK

45. táblázat: Térségi stratégiai beavatkozás I.

	Kérdés	Kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	▪ megtartó város
2.	beavatkozás munkacíme	Egészségügy fejlesztése
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	Társadalmi megújulás (TM) testben és lélekben egészséges, együttműködő egyén és közösségek TM.3. Egészséges társadalom, a megye lakossága egészségi állapotának javítása, kiemelt hangsúlyt fektetve az egészséges életmódra és a prevencióra
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások SC 2 Vonzóbb és TÖBB GENERÁCIÓT KISZOLGÁLÓ települési környezet kialakítása SC 3 A helyi gazdaság élénkítése
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	Gyál az egészségügyi alapellátás tekintetében térségi szereppel bír. A fejlesztés célja, olyan szakorvosi ellátás fejlesztés, mely hiányzik a legközelebbi szakorvosi ellátásból (Vecsés, Pestszentimre).
6.	tevékenységek	Szakorvosi ellátás fejlesztése, kiemelten egy napos sebészet, CT-, MRI-, ultrahang vizsgálatok biztosítása
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	Elsődlegesen Gyáli kistérség ellátás oldalról, továbbá Vecsés és Pestszentimre feladatmegosztás tekintetében.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	Javul a térség egészségügyi ellátása.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Koordináció a járásközpont városának feladata, mint projektgazdáié.

## 6.4.2 ÁTFOGÓ STRATÉGIAI MEGALAPOZOTTSÁGÚ TÉRSÉGI KERETRENDSZEREK (TÉRSÉGI HÁLÓZATOS, VONALAS FEJLESZTÉSEK, NEM MATERIÁLIS HÁLÓZATOS FEJLESZTÉSEK)

46. táblázat: Térségi hálózatos beavatkozás I.

Kérdés		Kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	kiszolgáló város
2.	beavatkozás munkacíme	Közműhálózat rekonstrukciója
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	Térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása (TF) a lokális- és makrotérségi érdekeket kiszolgálni tudó, fenntartható környezet TF.4 Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem a térségek és települések fenntartható fejlődésének szolgálatában.
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	SC 1 innovatív és térségi jelentőségű humán-szolgáltatások SC 2 Vonzóbb és TÖBB GENERÁCIÓT KISZOLGÁLÓ települési környezet kialakítása SC 3 A helyi gazdaság élénkítése
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	Meglévő elavult ivóvízhálózat (eternit) cseréje, rekonstrukciója, mely hálózat jelenleg több település ivóvíz ellátását biztosítja.
6.	minden érintett településen elvégzett fejlesztési tevékenységek	Ivóvíz-hálózat komplex rekonstrukciója
7.	egyedi tevékenységek és azok gazdái (település, konkrét szereplő)	Projektfejlesztési szakaszban kerül kidolgozásra.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés hozzájárul a megyei ITP-ben meghatározott célok eléréséhez, az érintett települések biztonságosabb ivóvíz ellátása csökkenti a műszaki havaria eseteket.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Koordináció a járásközpont városának feladata, mint projektgazdái, többi település, mint konzorcium partner vesz részt a projektben. Pontos feladatmeghatározás projektgenerálás követően történhet meg.

## 6.5 STRATÉGIA EGYÜTTMŰKÖDÉSI MENETRENDEK (ZÖLD ÉS DIGITÁLIS ÁTÁLLÁST ELŐSEGÍTŐ CÉLOK ÉS INTÉZKEDÉSEK, OPCIONÁLISAN INNOVÁCIÓS MENETREND)

### 6.5.1 ZÖLD ÁTÁLLÁS MENETREND

A városi zöld átállás megtervezése, céljainak, stratégiájának és a megvalósítást szolgáló projekteknek az azonosítása részvételi tervezésen alapuló, hosszú folyamat. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia elkészítésénél hosszabb időtávot igényel a kidolgozása, így az FVS keretében a menetrend



elkészítése, a város zöld finanszírozási keretrendszerének kialakítása **2024. december 31-ig történik meg.**

A menetrend előkészítési szakasza elindult a lakossági és intézményi kérdőívezés lebonyolításával, valamint a zöldülő város tervezési-fejlesztési dimenzióhoz tartozó kockázat- és lehetőségértékeléssel, valamint a reziliencia vizsgálatával.

## 6.5.2 DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS MENETREND

A digitális menetrend a digitális átállás akcióterv előkészítő szakaszát jelenti. A digitális átállási akcióterv célja, hogy a város egy átfogó akciótervvel rendelkezzen az informatikai, információs és technológiai eszközök, megoldások használatára, a digitalizációs és digitalizáció fejlesztését elősegítő cselekvések megtételére. A digitális átállás három szakpolitikai területet fog át, melyek a következők:

- a digitális áruk és szolgáltatások elérhetőbbé tétele az interneten,
- a digitális hálózatok és szolgáltatások térnyerését elősegítő feltételek megteremtése,
- a digitalizációban rejlő növekedési lehetőségek kiaknázása.

Jelen digitális átállási menetrend **röviden összefoglalja azokat az alapokat, melyekre tekintettel egy részletesebb digitális átállási akcióterv 2024-re készül el.**

### 6.5.2.1 ELŐKÉSZÍTÉSI TEVÉKENYSÉGEK ÉS TAPASZTALATOK

A város hírközlési alpinfrastruktúrája biztosítja a szélessávú internet-elérést, a település egyes helyein pedig már 5G mobiltelefon hálózatok is működnek. Az önkormányzat esetében az adatmenedzsment gyakorlat főként az ASP rendszer használata, az Információ Biztonsági Szabályzat betartása és a CAF minőségügyi módszertan használata révén van jelen. Az adatalapú döntéshozatal bizonyos esetekben jelen van, automatizált rendszerek használata még kevésbé jellemző. Egyes intézmények esetében már vannak korszerűbb IT eszközök is használatban, az önkormányzatnál vannak olyan munkakörök, ahol tabletek használata is jelen van a munkavégzésben. A meglévő eszközállomány korlátozott keretek között, de lehetővé teszi a távoli munkavégzést (home office). A lakossági digitális képességek – a kérdőíves felmérés alapján – átlagosak. Ügyintézés, kapcsolattartás és tanulási célok számítanak a legjellemzőbb internet-használati szokásnak, a felmérések alapján a digitális eszközök használata szervesen mindennapok része a gyáli lakosok életében és számos különböző digitális szolgáltatást vesznek igénybe azokon keresztül.

### 6.5.2.2 CÉLOK

A digitális átállás fő célja, hogy a település működése és a lakosság számára igénybe vehető szolgáltatások színvonala a lehető legnagyobb mértékben legyen képes igényeik kiszolgálására, biztosítsa a rugalmasságot életvitelük lehető legszélesebb területén, a város pedig komfortosabb, korszerűbb lakóhely legyen számukra. A **digitalizáció horizontális szempont, része minden FVS-en belüli stratégiai részcélnak**, hiszen nincs olyan fejlesztési projekt vagy feladat, munkakör, amelyben nem lenne jelen valamilyen formában a digitalizáció. Ezért a digitális átállás akciótervet megalapozandó célokat rendszerezni szükséges: a Lechner Tudásközpont által publikált módszertani útmutatót

figyelembe véve öt tematikus terület köré, amelyek mindegyike magában foglalja a következő szempontokat:

- a szolgáltatói (intézményi szervezeti HR) és a (fel)használói (lakossági célcsoportok) oldal felkészültsége, kompetenciáinak fejlesztése,
- IT háttérfeltételek (alpinfrastruktúra, eszközök),
- a kiterjeszhetőség vizsgálata a várostérség településeire.

## 1. DIGITÁLIS FEJLESZTÉSI CÉL: OKOS KORMÁNYZÁS

Szolgáltatói-felhasználói szempontok: A jelenleg elérhető e-ügyintézési lehetőségek további körének bővítését, azok felhasználóbaráttá tételét, igénybevételének ösztönzését kell szem előtt tartani. Az okostelefonon elérhető platformokat még fejleszteni szükséges. A városlakóknak helyi döntések előkészítésében, egyeztetésében való aktív bevonására alkalmasak lehetnek a meglévő közösségi oldalak, a városi honlap. Azok használatában az elérhető plugin-ek, bővítmények használatában még vannak tartalékok, amelyeket az önkormányzat és a hivatal ki tud aknázni. A dolgozók digitális képességeit megfontolt programok mentén szükséges fejleszteni. Az ügyintézés során a „papíralapú” ügyintézési módokat a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni kell. Ilyen pl. az elektronikus fizetési lehetőségek szélesítése, amivel a lakossági, vállalkozói terhek csökkentését lehetséges elérni. Az okos kormányzás egyik meghatározó része a közadatokhoz és információk nyilvánosságának biztosítása: ebbe beletartozik a beszerzések elektronikus benyújtásának lehetővé tétele, valamint az önkormányzatnál, hivatalban keletkező adatok nyilvánossá tétele. Hiányzó kompetenciák és szemlélet pótlására ezen a területen külső szupport bevonásával szükség mutatkozhat.

IT háttérfeltételek: A meglévő eszközök folyamatos korszerűsítését, különösképpen a szoftverek frissítését, karbantartását folyamatosan biztosítani szükséges. Az adatok mennyiségének növekedésére kell majd számítani, ami az infrastruktúra és az igénybe vett szolgáltatások (pl. tárhely) újragondolását fogja igényelni.

Kiterjeszhetőség várostérségre: A településnek a Budapesttel való összekapcsoltsága és a járásközponti funkciók révén van relevanciája a szomszédos kerületekkel való összekapcsoltság megteremtésében. Előbbi esetében egyes fejlesztések partnerségi egyeztetésébe való bevonásnál a célcsoportok szomszédos kerülettel való kiterjesztése során lehet releváns, míg a járásközponti funkciók során az illetékes hivatal a többnyire országos irányítású intézkedésekhez alkalmazkodik.

## 2. DIGITÁLIS FEJLESZTÉSI CÉL: OKOS MOBILITÁS

Szolgáltatói-felhasználói szempontok: Kardinális kérdés a város növekvő lélekszáma, beépítettsége, útjainak állapota és a növekvő forgalom miatt a közlekedés fejlesztése, amelynek fő eszköze a digitális megoldások használatának kiterjesztése és azokon keresztül a közlekedés egészének biztonságosabbá, szervezettebbé való fejlesztése. Beletartoznak ebbe a jelzőlámpás kereszteződések, a gyalogátkelőhelyek, közlekedési táblák, digitális sebességmérő táblák és egyéb digitális tájékoztató eszközök (pl. tömegközlekedési utastájékoztató), vagy a közvilágítás rendszere. A közlekedés biztonságosabbá, kiszámíthatóbbá tételére már alacsony beruházási igényű megoldások (pl. okos zebra) rendelkezésre állnak. Az okos mobilitás része a fenntartható közlekedés eszközök (pl. gyalogos, kerékpár, roller) preferálását segítő megoldások. Mivel a cél minden mobilitásban résztvevő

IT háttérfeltételek: A közlekedésszervezés okosabbá tétele IT-centrikus fejlesztéseket foglal magába, a háttérét adó irányítási-vezérlési rendszerek, ahhoz kapcsolódó szoftverek, hardverek (pl. lámpás

kereszteződéseknél, kamerarendszer) frissítését, fejlesztését magába foglalja. Ehhez kapcsolódhatnak még a digitális forgalomszámláló berendezések. További fejlődési lehetőséget jelent az e-mobilitás és az ehhez kapcsolódó infrastruktúra (pl. e-töltő rendszer) fejlesztése.

Kiterjeszethezőség várostérségre: A település ezen a területen be van csatornázva a Budapest körüli agglomerációs közlekedésbe, valamint a BKK hálózatába is. Így a budapesti és agglomerációs tömegközlekedést érintő okos fejlesztések megjelennek a városban (pl. mobilalkkációk, e-jegy). A települést leginkább a budapesti közlekedési megoldások Gyálra való kiterjesztésével lehet érdemes fejleszteni (pl. car sharing). A helyi megállókbán a digitális utastájékozttatás nincs jelen, legalább a forgalmasabb megállókbán szükség lehet azok kiépítésére. További várostérségi szempontként lehet figyelembe venni a szomszédos településekkel való tömegközlekedési összeköttetés összehangolását. „Kertváros” Önkormányzati Társulás tevékenysége katalizátorként működhet ezeknek a céloknak, tevékenységeknek a kezdeményezésében, elérésében.

### 3. DIGITÁLIS FEJLESZTTÉSI CÉL: OKOS EMBEREK

Szolgáltatói-felhasználói szempontok: A lakosság digitális írástudása az átlagosnál némileg jobbnak számít. A digitális megoldások és lehetőségek használata egyszerre jelent előnyt és okozhat zavarokat is. Ezért tudatos használat, különösen a funkcionális, hatékony munkavégzést lehetővé tevő digitális tudás elengedhetetlen, ilyen irányú programok, kampányok, oktatásban való megjelenésük segítheti a lakosságot értékesebb és tudatosabb eszköz és szolgáltatáshasználatot eredményezni. A digitális tudatosság fejlesztésével a település hatékonyabb működtetést képes fenntartani, ehhez kapcsolódnak pl. a kiberbiztonság, idegennyelv tudás, táblázatkezelők, szövegszerkesztők vagy programozási készségek. Az önkormányzat szerepe elsősorban szoft programokon, akciókon, valamint a civil szervezetek, kulturális és oktatási intézmények bevonásának ösztönzésében mutatkozhat meg. Emellett a munkáltatók képzési programjai révén tud a lakosság digitális tudása fejlődni, magasabb színvonalúvá válni.

Kiterjeszethezőség várostérségre: Szomszédos településekkel, vagy járási megyei programokként a lakosság digitális írástudásának fejlesztésére irányuló akciók szélesebb kört tudnak elérni a településen belül is. „Kertváros” Önkormányzati Társulás tevékenysége katalizátorként működhet ezeknek a céloknak, tevékenységeknek a kezdeményezésében, elérésében.

### 4. DIGITÁLIS FEJLESZTTÉSI CÉL: OKOS GAZDASÁG

Szolgáltatói-felhasználói szempontok: A fő célcsoportnak számító vállalkozások esetében a digitalizáció a versenyképesség és innováció alapfeltétele. A város szolgáltatási környezetével, az ügyintézési és adminisztrációs feladatok, engedélyek kiadásának digitalizációjával tud versenyelőnyt prezentálni a vállalkozások részére. Gyál földrajzi helyzete alapján kedvező helyzetben van a vállalkozások telephely-választásában, jelenleg ezeknek a megtartása és további bővülése lesz a fő szempont, ehhez pedig a város működtetésében, a vállalkozók által igénybe vett szolgáltatások digitalizáció általi egyszerűbbé tételében tudja támogatni a helyi gazdaság digitalizációjának további fejlődését. A vállalkozói aktivitás és innováció további megjelenési formájaként lehet tekinteni a közintézményekkel, különösképpen az oktatási intézményekkel való együttműködésekre: a vállalkozások innovatív megoldásait, gyártási-szolgáltatási folyamatait az oktatási intézményekben a képzési rendszerbe beépítve segíti a leendő munkavállalók, tehetséges diákok érdeklődésének, fejlődésének ösztönzését. Hasonlóképpen az induló vállalkozások, mikrovállalkozások esetében a digitalizáció a versenyképesség fejlődését és a piacszerzés bővítését segítheti, a nemzetközi hálózatok építésével pedig az exporttevékenység

dinamizálható. Ebben a város a nemzetközi kapcsolatrendszerét, valamint a település külföldi tulajdonú vállalkozásokkal való kapcsolatépítéssel segítheti a helyi mkkv-kat.

IT háttérfeltételek: Az IT háttérfeltételek közé tartoznak a vállalkozások vagyonszükségletét szolgáló fejlesztések (pl. kamerarendszer), a közműellátással kapcsolatos mérőeszközök, berendezések és megoldások létesítése.

Kiterjeszthetőség várostérségre: A vállalkozások tematikus klaszterekbe való tömörülése térségi szintű gazdaságdynamizálódást produkálhat a digitalizáció használatán keresztül. A megyei fejlesztési tervben megjelölt „Pest megyei logisztikai fejlesztési zóna, technológiai pólus és fejlesztési térségek” településeinek összehangolt fejlesztési tevékenységével a helyi gazdasági szereplők digitalizációját kölcsönösen előnyös fejlesztések irányába terelhet (pl. beszállítói láncok, tudás-transzfer).

## 5. DIGITÁLIS FEJLESZTÉSI CÉL: OKOS KÖRNYEZET ÉS OKOS ÉLETKÖRÜLMÉNYEK

Szolgáltatói-felhasználói szempontok: A városlakók komfortjának és elégedettségének meghatározó faktora a zöldterületek, közterületek megfelelő állapotának biztosítása. A digitális megoldások ebben az esetben a zöldterületek, zöldfelületek, közművek és egyéb közterületi elemek (pl. utcabútorok) elemeinek nyilvántartására, üzemeltetésük, karbantartásuk digitális nyomon követésére, valamint a városüzemeltetési munkaszervezés hatékonyságának fejlesztésére szolgálhatnak. Beletartoznak ebbe azok a megoldások is, amelyek révén a településen élők könnyebben hozzáférnek egyes digitális szolgáltatásokhoz (pl. ingyenes wifi köztereken). Ehhez kapcsolódhatnak az okos kormányzással, mobilitással összefüggő hibabejelentési alkalmazások, szolgáltatások szervezése (pl. digitális hibabejelentők), valamint az ehhez illeszkedő munkaszervezés, a hibaelhárítási szolgáltatás minőségének fejlesztése. A környezet védelmének része a megfelelő közbiztonság fenntartása is, amelyekben a rendezett környezet következetes fenntartása mellett közbiztonsági eszközök üzemeltetését – pl. kamerarendszer – is magában foglalja.

IT háttérfeltételek: A köztéri wifi, okospadok, okos zebrák, zöldfelületi kataszterek fejlesztése igényli a meglévő IT infrastruktúra fejlesztését is, hasonlóképpen a közbiztonságot szolgáló kamerarendszerek üzemeltetésére.

### 6.5.2.3 BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK

A digitális fejlesztések több beavatkozás esetében megjelennek. Ezekben szükség lesz várhatóan olyan eszközök és megoldások beszerzésére, bevezetésére, ami a digitális átálláshoz képes lesz hozzájárulni. Ezek:

Digitális fejlesztésekkel érintett beavatkozások
Közétkeztetés fejlesztés keretében főzőkonyha és irodahelyiségek kialakítása
Ifjúsági - és sport komplex szabadidő központ létrehozása
idősek nappali ellátásának fejlesztése
Bartók park aktív rekreációs célú funkcióbővítése
Víztorony környezetrendezése, új funkcióval való megtöltése
Közvilágítás fejlesztés
Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése

Szakorvosi ellátás fejlesztése

Helyi identitás erősítése

Befektetésösztönzés, befektetésbarát környezet kialakítása

## 7 FINANSZÍROZÁSI TERV

A finanszírozási terv célja, hogy megvizsgálja és összefoglalja a 6. Cselekvési tervben szereplő beavatkozási területek és beavatkozások megvalósításának pénzügyi lehetőségeit, korlátait. A finanszírozási terv több lépcsőben kerül elkészítése, ez az elkészítésének időigényére és a következő tényezőkre vezethető vissza:

- Az FVS a „teljes tervezés” alapelveinek figyelembevételével készül, azaz Gyál gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődését integráltan vizsgálja, mind az öt tervezési dimenzió mentén.
- Egy másik alapelv, mely mentén a finanszírozási terv készül, hogy Gyál Város Önkormányzata a forrásaival és vagyonával felelősen gazdálkodó szervezetként, a korlátozott költségvetési mozgástere tudatában, a lehető legtöbb beavatkozás megvalósítását támogatásból tervezi.
- A 2021-2027-es uniós támogatásokhoz kapcsolódóan Magyarország Partnerségi Megállapodása, az ágazati és területi operatív programok, valamint a Helyreállítási és Ellenállóképeségi Eszköz (RRF) még nem kerültek elfogadásra, ezek véglegesítése az optimális forrás-mix kidolgozásának alapfeltétele.
- A cselekvési tervben szereplő beavatkozási területeknek csak egy része fedhető le projekkel - A TOP Plusz OP-ból megvalósítani tervezett projektek részletes adatai ismertek -, sok esetben jövőbeli projektgenerálás eredményeként rendelkezhető konkrét beavatkozások a beavatkozási területekhez.

A következő táblázat tartalmazza az egyes alfejezetek készültségi szintjét és a befejezés várható ütemezését:

**47. táblázat: A 7. Finanszírozási terv c. fejezet készültsége és ütemezése**

Alfejezet	Készültség	Feladatok
7.1. Elérhető és bevonható források számbavétele	A rendelkezésre álló információk, az ismert projektek alapján elkészült.	Amennyiben szükséges, aktualizálás 2024.12.31 <sup>17</sup> -ig
7.2. Az üzleti modell bemutatása	A beavatkozási területekre eső költségek becsült költségek, mivel nem minden esetben rendelkezhető hozzájuk konkrét projektek. A 8.3 mellékletben található finanszírozási tervtábla előzetes információkat tartalmaz, mert a beavatkozások még nem fedhetők le projekkel.	Projektgenerálás, ötletek szelektálása 2023.12.31-ig A finanszírozási tervtábla kiegészítése, frissítése folyamatosan, 2024.12.31-ig, ez előkészítés és megvalósítás alatt álló, valamint befejezett projektek adataival. A teljes projektlista ismeretében beavatkozási területenkénti becsült költségek felülvizsgálata 2024.12.31-ig A projektek ismeretében 7.2.1 alfejezet dimenziókénti táblázatainak aktualizálása 2024.12.31-ig
7.3. Fenntartható üzemeltetés	A 7.3 alfejezet a rendelkezésre álló információk, az ismert projektek alapján készült el.	A finanszírozási tervtábla fenntartásra vonatkozó adatainak pontosítása folyamatosan, legkésőbb 2024.12.31-ig.

<sup>17</sup> 2024.12.31-ig kell, hogy megtörténjen a felülvizsgált, véglegesített, képviselő-testület által is jóváhagyott FVS megküldése az irányító hatóság részére.

7.4. Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése	A rendelkezésre álló információk, az ismert projektek alapján elkészült	Amennyiben szükséges, 2024.12.31-ig	aktualizálás
--	---	-------------------------------------	--------------

## 7.1 ELÉRHETŐ ÉS BEVONHATÓ FORRÁSOK SZÁMBAVÉTELE

### 7.1.1 AKTOROK, MEGHATÁROZÓ SZEREPLŐK

A finanszírozásban résztvevő szereplők több csoportját különíthetjük el. A helyi szereplők tevékenysége többnyire Gyál Város Önkormányzatához kapcsolódik:

- Képviselő-testület mint a fő döntéshozó
- A projektek operatív megvalósítói: a Hivatal, adott esetben külső szakértők
- Az önkormányzat költségvetési intézményei és gazdasági társaságai
- A működési térképen megjelenő városi „szolgáltatók”
- Magántőke bevonása esetén gazdasági társaságok, magánszemélyek
- Pénzügyi eszközök alkalmazása esetén pénzügyi intézmények

Fontos szót ejteni azokról a szervezetektől is, akik meghatározó szereplői az uniós források elosztását lebonyolító intézményrendszernek: az operatív programok előkészítői, irányító hatóságai és közreműködő szervezetei. Az önkormányzatok számára legjelentősebb TOP Plusz operatív program irányító hatósága a Pénzügyminisztérium, a közreműködő szervezeti feladatokat pedig a Magyar Államkincstár illetékes megyei igazgatósága, Gyál vonatkozásában a Magyar Államkincstár Pest Megyei Igazgatósága látja el. A 2021-2027-es időszak felhívásainak előkészítése szintén a Pénzügyminisztérium szervezetén belül történik. A forrásallokáció egyik legjelentősebb aktora a Pest Megye Önkormányzata meghatározza megyén belül a TOP Plusz források elosztásának alapelveit, időbeli és térbeli elosztását, kijelöli a fenntartható városfejlesztéssel mint speciális forrásfelhasználási móddal érintett városokat.

### 7.1.2 KITEKINTÉS

Gyál város TOP Plusz OP-ból történő forráshoz jutását alapvetően határozza meg Pest megye előkészítő és koordinációs tevékenysége. A 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 29. §-a értelmében:

„(1) A területi szereplő

- a) az általa elfogadott területfejlesztési koncepció és program alapján, az abban megfogalmazott célokkal összhangban kidolgozza és végrehajtja az integrált területi programot,
- b) kidolgozza az integrált területi programszintű kiválasztási kritériumokat, figyelembe véve a programban és az e rendeletben meghatározott horizontális követelményeket,
- c) véleményezi a területi kiválasztási eljárásrendben meghirdetésre kerülő felhívás tervezetét, és meghatározza a területi értékelési szempontokat,
- d) részt vesz a döntés-előkészítő bizottság ülésén, vagy az e rendeletben meghatározott esetben a területi jellegű értékelési szempontokat értékeli és az irányító hatóság elé terjeszti,
- e) adatot szolgáltat az irányító hatóság részére az éves fejlesztési keret összeállításához,

f) végrehajtja az integrált területi programot, amelynek keretében a monitoring feladatainak ellátása céljából a kedvezményezettől és az irányító hatóságtól a támogatott projektekkel összefüggésben adatszolgáltatást kérhet, részt vehet a projektfejlesztésben.

(2) A területi szereplő a fővárosi önkormányzat és a megyei önkormányzat.”

A „Pest Megyei Területfejlesztési Konceptió (2030) felülvizsgált változat” és a „Pest Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027” c. dokumentumokhoz történő illeszkedés bemutatásra került a 3.5 A stratégia összhangja más stratégiákkal c. alfejezetben, valamint ugyanitt bemutatásra kerültek a 48/2021. (09.24.) PMÖ határozattal elfogadott **Pest Megye Előzetes Integrált Területi Programja 2021-2027** c. dokumentum (EITP) egyes gyáli vonatkozásai is.

A 2021-2027-es időszak újdonsága, hogy a megyei önkormányzat a városi jogállású települései részére allokálhat stratégiai forráskeretet az új ERFA rendelet<sup>18</sup> 11. és az új CPR rendelet<sup>19</sup> 23. cikkelyével összhangban. A megye számára kulcskérdés a policentrikus városhálózat kialakítása, ebben a törekvésben pedig kiemelt szerepet játszik a járasszékhelyek funkcióinak megerősítése. A 25 ezer fő alatti járásközpontok városi funkciói részben hiányosak, a népességnövekedés miatt növekvő infrastrukturális igényekkel nem tudnak lépést tartani, vagy az infrastruktúrájuk a korábban rendelkezésre álló szűkebb EU-s fejlesztési források miatt elavultabb, gazdaságszervező erejük pedig gyengébb, mint azt a településhálózatban betöltött szerepük indokolná. Emiatt Érd Megyei Jogú Város mellett központi funkciót betöltő, 25 ezer fő alatti lakosságszámú járásközpontok kerültek kijelölésre, mint **fenntartható városfejlesztéssel érintett települések**.

---

<sup>18</sup> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2021. június 24-i (EU) 2021/1058 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról

<sup>19</sup> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról



9. ábra: Fenntartható városfejlesztéssel érintett városok Pest megyében



Forrás: EITP

A kijelölt városok számára biztosított forráskeret a települések népessége alapján sávosan került szétosztásra, 1,5 milliárd forint minimális keret rögzítése mellett. **Gyál teljes keretösszege 4,5 Mrd Ft, melyből 3,72 Mrd Ft ERFA-, 0,78 Mrd Ft pedig ESZA-forrás.**

Bár Gyál saját közigazgatási területével, és nem a várostéségével jogosult fenntartható városfejlesztési források lehívására, a város és térsége fejlesztése csak összehangoltan vezet eredményre. A Gyáli járásból a járásközpont Gyál mellett Alsónémedi is a **Keleti-Agglomeráció** földrajzi célterület része a Dunakeszi, Vecsési, Szigetszentmiklósi járásokkal, kiegészülve a Gödöllői járás egyes településével. A térséget az EITP a megye egyik legdinamikusabb térségeként azonosítja, melynek kihívása, hogy a települések infrastruktúrájukkal, szolgáltatásaikkal, a településszerkezetük alakításával hogyan alkalmazkodnak a növekvő népességszámhoz és a városiasodás trendjéhez. Az EITP-ben a célterületre allokált forrás 26 832 751 578 Ft.

A járás két kevésbé fejlett települése, Ócsa és Felsőpakony a **Délnyugat-Pest megye** földrajzi célterületbe tartozik (a Ráckevei, a Dabasi és Monori járásokkal). A térséget kiváló közlekedés-földrajzi adottságok, az ipari ágazat magas gazdasági súlya, alacsonyabb népsűrűség és a képzett munkaerő hiánya jellemzi. Az EITP 10 800 572 58 Ft-ot rendelt a területre.

Az EITP településdifferenciálásában szereplő szempontok, melyek a Gyáli járást vagy annak egy részét érintik:

- Ipari park fejlesztésre alkalmas települések (mind a négy település)
- Bölcsődei férőhelybővítésre javasolt települések (Gyál, Ócsa és Alsónémedi)
- Óvodai férőhelybővítésre (Alsónémedi és Felsőpakony) vagy –felújításra (Gyál és Ócsa) javasolt

### 7.1.3 EGYÉB KÖTÖTTSEGEK ÉS LEHETŐSÉGEK

A 2021-2027-es időszak operatív programjai közül a legnagyobb mozgásteret Gyál Város Önkormányzata számára várhatóan a TOP Plusz biztosít. Az **ágazati OP-k** a TOP Pluszhoz hasonlóan még nem kerültek elfogadásra az Európai Bizottság által, de nagy részüknél feltételezhető az elérhető, társadalmi egyeztetésre bocsátott tervezetek alapján, hogy a helyi önkormányzatok is megjelenhetnek potenciális támogatást igénylőnél:

- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)

A 2021-2027-es időszak újdonsága a **Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF)**, melynek célja, hogy a forrásai igénybevételével a tagállamok enyhítsék a koronavírus okozta járvány következményeit, újra a gazdasági növekedési pályájára állhassanak. A program lehetőséget biztosít például 3.000 főnél népesebb településeken új bölcsődei férőhelyek kialakítására.

Pest megye határon átnyúló kezdeményezésekben is érdekelt lehet az INTERREG V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Programnak köszönhetően, de Gyál földrajzi elhelyezkedéséből adódóan a város jelentős részvétele nem valószínű.

A megfontolt városi költségvetés politikának köszönhetően Gyál évről évre rendelkezik költségvetési maradvánnyal, mely tekintettel a közhatalmi tevékenységből származó magas bevételeknek, jelentős beavatkozások finanszírozását teszi lehetővé.

További forráshoz jutási lehetőségek:

- Magántőke bevonása
- Piaci forrás, hitelfelvétel a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezéseinek figyelembevételével mellett
- Közvetlen uniós források felhasználása
- Egyéb pályázati források, például a hazai költségvetés terhére meghirdetett pályázatok, Norvég Alap, stb.

## 7.2 AZ ÜZLETI MODELL BEMUTATÁSA

### 7.2.1 BEAVATKOZÁSOK ADATAINAK GYŰJTÉSE ÉS ISMERTETÉSE DIMENZIÓNKÉNT ÖSSZEGEZVE

Az FVS-sel együtt a tervezett beavatkozások is széles körű partnerségben kerültek kidolgozásra az 1. A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan c. fejezetben foglaltak szerint. A partnerségi egyeztetés eredményeként körvonalazódó fejlesztési igényeket az alábbiakkal összevetve, kiegészítve alakultak ki a célok, beavatkozási területek és projektek:

- A 2.1 Helyzetfeltárás c. alfejezet adatai és a 2.3 Helyzetértékelés, szintézis alfejezetekben levont következtetések
- A lakossági, intézményi és vállalozási igényekkel, melyek a Képviselő-testület tagjain keresztül került becsatornázásra a városfejlesztés irányítási rendszerébe a politikai ciklus elejétől kezdve
- A 2.5 Kockázatok és lehetőségek c. alfejezeten feltárt tényezők
- 7.1 Elérhető és bevonható források számbavétele c. alfejezet szerinti finanszírozási források és kööttségek

A következő táblázatok dimenzióként mutatják be a rendelkezésre álló információkat. Az eredmények, kockázatok meghatározásakor a projektek megvalósítása és fenntartása kapcsán felmerülő általánosságok helyett azon tényezők kerülnek kiemelésre, melyek kifejezetten az adott dimenzióra jellemzőek. A „Tervezetten megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek” pontban azok a beavatkozási területek kerültek feltüntetésre, melyek esetében valamilyen – akár minimális – szintű megtérülés, azaz bevétel keletkezése várható.

48. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése – Prosperáló város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	3.750.000.000 Ft
Tervezetten megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ifjúsági - és sport komplex szabadidő központ létrehozása</li> </ul>
Lehetséges források	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Ágazati OP-k, leginkább GINOP Plusz, Vidékfejlesztési Program</li> <li>▪ Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz</li> <li>▪ Hazai támogatások</li> <li>▪ Saját forrás</li> <li>▪ Magántőke, vállalkozások hozzájárulásai</li> </ul>
Finanszírozás elemek aránya	Kidolgozás alatt
Várható vagy elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Befektetők térségbe áramlása fokozódik.</li> <li>▪ Helyi vállalkozások megerősödnek.</li> <li>▪ Az önkormányzat bevételei emelkednek.</li> <li>▪ Új munkahelyek jönnek létre, a meglévők minősége javul.</li> <li>▪ A lakosság életszínvonala emelkedik.</li> <li>▪ A településen elérhető szolgáltatások bővülnek.</li> </ul>
Kockázatok	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Az elérhető külső források nehezen előrejelezhetők.</li> <li>▪ Nehézségekbe ütközhet a megfelelő üzemeltető kiválasztása az újonnan kialakított infrastruktúra elemek esetén.</li> <li>▪ Az építőipari áremelkedés és a koronavírus és más válsághelyzetek megnehezíti a fejlesztések megtérülési idejének és mértékének becslését.</li> <li>▪ Kulcskérdés, hogy az önkormányzat rendelkezik-e a megfelelő szakmai kompetenciákkal, szemlélettel a profitorientált fejlesztések megvalósításához és fenntartásához.</li> <li>▪ Az új létesítmények vagy betelepülők kizorító hatást generálnak.</li> </ul>
Érdekeltek	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gyál Város Önkormányzata, intézményei és gazdasági társaságai</li> <li>▪ A város gazdasági szervezetei</li> <li>▪ Munkaképes korú lakosság, mint potenciális munkavállalók</li> <li>▪ Leendő üzemeltetők</li> <li>▪ Potenciális betelepülők</li> <li>▪ Lakosság, különösen a fiatalok</li> </ul>

49. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése – Zöldülő város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	1.533.000.000 Ft
Tervezetten megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Önkormányzati épületek energetikai célú fejlesztése</li> </ul>
Lehetséges források	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ TOP Plusz OP</li> <li>▪ Hazai támogatások</li> <li>▪ Saját forrás</li> </ul>
Finanszírozás elemek aránya	Kidolgozás alatt
Várható vagy elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Minőségében és mennyiségében fejlődik Gyál zöldinfrastruktúra-hálózata.</li> <li>▪ A városi közterületek jobban alkalmazkodnak a klímaváltozás hatásaihoz.</li> <li>▪ Javul a városi klíma a zöldfelületek, vízfelületek fejlesztésével.</li> <li>▪ A városi létesítmények ökolábnnyoma csökken, üzemeltetési hatékonysága javul.</li> <li>▪ A vizek helyben tartásával és helyben történő hasznosításával fenntartható irányba mozdul el a város vízgazdálkodása.</li> <li>▪ Az energiafelhasználás összességében csökken, emelkedik a megújuló energiaforrások részaránya a fosszilizsek rovására.</li> <li>▪ Az önkormányzat által képviselt környezettudatos szemlélet továbbgyűrűzik a lakosság, vállalkozások és intézmények irányába.</li> </ul>
Kockázatok	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Az energetikai korszerűsítésre vonatkozó pályázati felhívásban elvárt, széndioxid kibocsátás csökkenésére vonatkozó fajlagos követelmény megghiúsítja a fejlesztéseket.</li> <li>▪ A zöld átállással kapcsolatos jogszabályi környezet változása állandó készenléletet igényel.</li> <li>▪ A közterület-fejlesztések adott esetben lakossági ellenállást, társadalmi feszültséget generálhatnak.</li> </ul>
Érdekeltek	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gyál Város Önkormányzata, intézményei és gazdasági társaságai</li> <li>▪ A település lakossága</li> <li>▪ A korszerűsített épületek, infrastruktúra-elemek üzemeltetői és használói</li> <li>▪ Az új elemek lehetséges üzemeltetői és használói</li> </ul>

50. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése – Digitális város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	330.000.000 Ft
Tervezetten megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Befektetésösztönzés, befektetésbarát környezet kialakítása</li> </ul>
Lehetséges források	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ TOP Plusz OP</li> <li>▪ Ágazati OP-k, leginkább GINOP Plusz</li> <li>▪ Hazai támogatások, például a Digitális Jólét Program keretében</li> <li>▪ Saját forrás</li> <li>▪ Magántőke, vállalkozások hozzájárulásai</li> </ul>
Finanszírozás elemek aránya	Kidolgozás alatt
Várható vagy elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ A városi szolgáltatások minősége és azok szervezésének hatékonysága javul.</li> <li>▪ A város vonzereje nő, a lakosok életminősége javul.</li> <li>▪ Az önkormányzati feladatok ellátásának hatékonyabbá válásával az önkormányzat kiadásai csökkenthetők.</li> <li>▪ A digitalizáció előtérbe helyezésével vonzóbb munkahellyé válik az önkormányzati szféra.</li> <li>▪ Az okos megoldások alkalmazásával javul a település közbiztonsága, ezáltal a lakosok szubjektív biztonságérzete is.</li> <li>▪ A közterületeken kialakított funkciók a digitalizáció révén növelik azok kihasználtságát is, főként a fiatalok körében.</li> </ul>
Kockázatok	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ A digitalizáció a humán-kapacitás igényt csökkentheti, az így kieső munkahelyeket pótolni szükséges.</li> <li>▪ Az okos és IKT megoldások lakossági ellenállást válhatnak ki, különösen az idősebb korosztály körében.</li> <li>▪ Az önkormányzat és szervezetei szakmai kompetenciáit is fejleszteni szükséges a digitalizáció, smart city megoldások előnyeinek kihasználásához.</li> <li>▪ A hard típusú fejlesztésekre történő fókuszálás mellett hátrébe szorulnak a felhasználói kompetenciák fejlesztését célzó szoft elemek.</li> <li>▪ Az okos és digitális fejlesztések eredményeihez történő hozzáférés esélye markánsan eltérő lesz a helyi társadalom szegmenseiben, legrosszabb esetben a társadalmi különbségek növekedéshez vezetnek.</li> </ul>
Érdekeltek	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gyál Város Önkormányzata, intézményei és gazdasági társaságai</li> <li>▪ A digitalizációval, okos elemekkel érintett városi szolgáltatások lakossági, intézményi vagy vállalkozói felhasználói</li> <li>▪ A korszerűsítéssel érintett infrastruktúra-elemek üzemeltetői</li> <li>▪ Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft.</li> <li>▪ Digitális Jólét Nonprofit Kft.</li> </ul>

51. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése – Megtartó város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	3.950.000.000 Ft
Tervezetten megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Közétkeztetés fejlesztése</li> </ul>
Lehetséges források	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ TOP Plusz OP</li> <li>▪ Ágazati OP-k, leginkább EFOP Plusz, GINOP Plusz</li> <li>▪ Hazai támogatások, például a Bethlen Gábor Alap keretében</li> <li>▪ Saját forrás</li> </ul>
Finanszírozás elemek aránya	Kidolgozás alatt
Várható vagy elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gyál szolgáltatási-mixe minőségben és mennyiségben egyaránt bővül.</li> <li>▪ A lakosok életminősége javul.</li> <li>▪ A város vonzereje mind a betelepülni kívánó személyek, mint a befektetők számára fokozódik.</li> <li>▪ A helyi identitás erősítésével, a helyi értékek tudatosításával elérhető a lakosok helyben maradása, az elszármazott gyáliek visszatérése.</li> <li>▪ Az aktív szabadidő-eltöltés feltételei bővülnek emelve a lakosság szubjektív jóléti szintjét.</li> <li>▪ Javul a városkép a közterületek megújítása által.</li> <li>▪ Csökkennek a társadalmi különbségek.</li> <li>▪ Hatékonyabbá válik a városüzemeltetés és városfejlesztés, ezáltal az önkormányzat optimalizálhatja az erőforrás-felhasználását.</li> <li>▪ Megvalósul a lakosság és helyi szervezetek fokozottab bevonása a városfejlesztésbe.</li> </ul>
Kockázatok	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ A társadalmi felzárkóztatást célzó intézkedések lakossági megítélése nem mindig kedvező.</li> <li>▪ A dimenzióhoz kapcsoló új szolgáltatások biztosítása, üzemeltetése jelentős erőforrásokat igényel, pénzügyi terhet ró az önkormányzatra.</li> </ul>
Érdekeltek	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gyál Város Önkormányzata, intézményei és gazdasági társaságai</li> <li>▪ A fejlesztett és kialakított szolgáltatások fenntartói és igénybevevői</li> <li>▪ Potenciális betelepülők</li> </ul>

52. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése – Kiszolgáló város

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	7.287.000.000 Ft
Tervezetten megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Nem releváns
Lehetséges források	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ TOP Plusz OP</li> <li>▪ Ágazati OP-k, leginkább IKOP Plusz, KEHOP Plusz, esetleg Vidékfejlesztési Program</li> <li>▪ Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz</li> <li>▪ Hazai támogatások</li> <li>▪ Saját forrás</li> </ul>
Finanszírozás elemek aránya	Kidolgozás alatt
Várható vagy elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gyál szolgáltatási-mixe minőségben és mennyiségben egyaránt bővül.</li> <li>▪ A lakosok életminősége és szubjektív jóléti szintje emelkedik.</li> <li>▪ A város megközelíthetőbbé válásának köszönhetően a betelepülők, turisták és a potenciális befektetők számára is vonzóbbá válik.</li> <li>▪ A fenntartható közlekedési módok használata előtérbe kerül a gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása által.</li> <li>▪ Az ingázás komfortosabbá válásával a munkához jutási lehetőségek bővülnek.</li> <li>▪ A városi közbiztonság javul.</li> <li>▪ A társadalmi különbségek csökkennek.</li> <li>▪ A városban a szolgáltatásokkal történő lefedettség térben egyenletesebbé válik.</li> <li>▪ A köz- és közösségi szolgáltatások elérhetősége, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok hozzáférési esélye javul.</li> </ul>
Kockázatok	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ A dimenzió fejlesztései megvalósításában jelentős szerep jut nem helyi szintű szereplőknek, például közmű-szolgáltatóknak, országos döntéshozóknak.</li> <li>▪ Az önkormányzat feladata annak biztosítása, hogy a fejlesztésekbe bekapcsolja a város peremterületeit is, ellenkező esetben azok leszakadása prognosztizálható.</li> </ul>
Érdekeltek	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Gyál Város Önkormányzata, intézményei és gazdasági társaságai</li> <li>▪ A fejlesztett és kialakított infrastruktúra-hálózat fenntartói és igénybevevői</li> <li>▪ Potenciális betelepülők, befektetők</li> <li>▪ Közmű-szolgáltatók</li> <li>▪ Magyar Közút Nonprofit Zrt.</li> </ul>

53. táblázat: Összesítő pénzügyi tábla

Megvizsgálandó szempontok	Tervezett beruházási költség (Ft)
Prosperáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	3.750.000.000 Ft
Zöldülő dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	1.533.000.000 Ft
Digitális dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	330.000.000 Ft
Megtartó dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	3.950.000.000 Ft



Megvizsgálandó szempontok	Tervezett beruházási költség (Ft)
Kiszolgáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	7.287.000.000 Ft
<b>FVS összesített tervezett beruházási költsége</b>	<b>16.850.000.000 Ft</b>

## **7.2.2 A FINANSZÍROZÁSI TERV ÖSSZEFOGLALÓJA**

54. táblázat: Városi stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások finanszírozási terve

	Beavatkozás 1	Beavatkozás 2	Beavatkozás 3
<b>A beavatkozás alapadatai</b>			
A beavatkozás megnevezése	Ifjúsági - és sport komplex szabadidő központ létrehozása	idősek nappali ellátásának fejlesztése	Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése
Beavatkozás gazda	Gyál Város Önkormányzata	Gyál Város Önkormányzata	Gyál Város Önkormányzata
Potenciális megvalósító partnerek	<b>Leendő üzemeltető</b>	<b>idősek nappali ellátásának fejlesztése</b>	<b>Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése</b>
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	Projektötlet	Projektötlet	Projektötlet
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)		2022-2027	
<b>Finanszírozási információk</b>			
A beavatkozás tervezett beruházási költsége (millió Ft)	3.000	1.500	600
Bevélteltermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás, kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	Igen	Nem	Nem
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő, magánfinanszírozás	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő	Vissza nem térítendő támogatás
Finanszírozás elemek aránya		Még nem ismert	

GYÁL FVS 2021-2027 II. KÖTET

	Beavatkozás 1	Beavatkozás 2	Beavatkozás 3
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	Az eredmények pontos előrejelzése még nem történt meg, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett. A részletes kockázat-értékelés csak a projektek ismeretében készíthető el 2024.12.31-ig.		
Kockázatok nevesítése	A részletes kockázat-értékelés csak a projektek ismeretében készíthető el 2024.12.31-ig.		
<b>Fenntartási információk</b>			
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	Részletesebb értékelés a fenntartás kapcsán még nem történt, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett.		
Milyen bevételek/kiadások merülhetnek fel a fenntartás során	Bérleti díj	Ingatlan fenntartásából és a szolgáltatás működtetéséből eredő költségek	Működési költség megtakarítás
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztf finanszírozás stb.)	Saját erő, magánfinanszírozás	Saját erő	Saját erő
Externáliák (pozitív, negatív)	Az externáliák vizsgálata a fenntartásról szóló részletesebb értékelés részeként, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett.		

55. táblázat: Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások finanszírozási terve

	Beavatkozás 1	Beavatkozás 2	Beavatkozás 3	Beavatkozás 4
<b>A beavatkozás alapadatai</b>				
A beavatkozás megnevezése	<b>Bartók park aktív rekreációs célú funkcióbővítése</b>	<b>Víztorony környezetrendezése, új funkcióval való megtöltése</b>	<b>Parkolási infrastruktúrafejlesztés a városközpontban</b>	<b>Befektetésösztönzés, befektetésbarát környezet kialakítása</b>
Beavatkozás gazda	Gyál Város Önkormányzata	Gyál Város Önkormányzata	Gyál Város Önkormányzata	Gyál Város Önkormányzata
Potenciális megvalósító partnerek	Nem releváns	Nem releváns	Parkolófejlesztésben érintett vállalkozások	Potenciális betelepülők
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	Tervek rendelkezésre állnak	Tervek rendelkezésre állnak	Projektötlet	Projektötlet
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022-2027			
<b>Finanszírozási információk</b>				
A beavatkozás tervezett beruházási költsége (millió Ft)	950	750	900	1.000
Bevételtermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmazhat a beavatkozás, kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	Nem	Nem	Nem	Igen
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő, magánfinanszírozás	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő, magánfinanszírozás
Finanszírozás elemek aránya	Még nem ismert			

GYÁL FVS 2021-2027 II. KÖTET

	Beavatkozás 1	Beavatkozás 2	Beavatkozás 3	Beavatkozás 4
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	Az eredmények pontos előrejelzése még nem történt meg, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett. A részletes kockázat-értékelés csak a projektek ismeretében készíthető el 2024.12.31-ig.			
Kockázatok nevesítése	A részletes kockázat-értékelés csak a projektek ismeretében készíthető el 2024.12.31-ig.			
<b>Fenntartási információk</b>				
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	Részletesebb értékelés a fenntartás kapcsán még nem történt, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett.			
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Közterület, zöldfelület fenntartási költségei	Közterület, zöldfelület fenntartási költségei	Közterület, zöldfelület fenntartási költségei	Bérleti díj, ingatlan értékesítés bevétele Üzleti infrastruktúra fenntartási költsége
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztf finanszírozás stb.)	Saját erő	Saját erő	Saját erő, magánfinanszírozás	Saját erő, magánfinanszírozás
Externáliák (pozitív, negatív)	Az externáliák vizsgálata a fenntartásról szóló részletesebb értékelés részeként, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett.			

**56. táblázat: Városi stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések) finanszírozási terve**

	Beavatkozás 1	Beavatkozás 2	Beavatkozás 3	Beavatkozás 4	Beavatkozás 5	Beavatkozás 6
<b>A beavatkozás alapadatai</b>						
A beavatkozás megnevezése	<b>Közétkeztetés fejlesztés keretében főzőkonyha és irodahelyiségek kialakítása</b>	<b>Újvilág utca és további belterületi utak burkolatainak felújítása</b>	<b>Közvilágítás fejlesztés</b>	<b>Helyi identitás erősítése</b>	<b>Kerékpárút fejlesztése</b>	<b>Fasorok létesítése</b>
Beavatkozás gazda	Gyál Város Önkormányzata	Gyál Város Önkormányzata	Gyál Város Önkormányzata	Gyál Város Önkormányzata	Gyál Város Önkormányzata	Gyál Város Önkormányzata
Potenciális megvalósító partnerek	Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Kft	Nem releváns	MVM Next Zrt.	Civil szervezetek Helyi vállalkozások Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár	Nem releváns	Civil szervezetek Helyi vállalkozások Lakosság
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	Tervek elkészültek	Tervek elkészültek	Tervezés folyamatban	Projektötlet (tervezés nem releváns)	Projektötlet	Projektötlet
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022-2027					
<b>Finanszírozási információk</b>						
A beavatkozás tervezett beruházási költsége (millió Ft)	800	2.000	600	700	900	150

GYÁL FVS 2021-2027 II. KÖTET

	Beavatkozás 1	Beavatkozás 2	Beavatkozás 3	Beavatkozás 4	Beavatkozás 5	Beavatkozás 6
Bevételtermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmazhat a beavatkozás, kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	Igen	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő, magán-finanszírozás	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő, magán-finanszírozás
Finanszírozás elemek aránya	Még nem ismert					
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	Az eredmények pontos előrejelzése még nem történt meg, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett. A részletes kockázat-értékelés csak a projektek ismeretében készíthető el 2024.12.31-ig.					
Kockázatok nevesítése	A részletes kockázat-értékelés csak a projektek ismeretében készíthető el 2024.12.31-ig.					
<b>Fenntartási információk</b>						
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	Részletesebb értékelés a fenntartás kapcsán még nem történt, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett.					

GYÁL FVS 2021-2027 II. KÖTET

	Beavatkozás 1	Beavatkozás 2	Beavatkozás 3	Beavatkozás 4	Beavatkozás 5	Beavatkozás 6
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Étel értékesítéséből vagy bérbeadásból eredő bevétel Ingatlan fenntartásából és a szolgáltatás működtetéséből eredő költségek	Közterület fenntartás költségei	Szokásos fenntartási költségek: javítás, pótlás, karbantartás	Nem releváns (szoft programok)	Szokásos fenntartási költségek: javítás, pótlás, karbantartás	Közterület, zöldterület fenntartás költségei
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztfinanszírozás stb.)	Saját erő	Saját erő	Saját erő	Nem releváns (szoft programok)	Saját erő	Saját erő, magán-finanszírozás
Externáliák (pozitív, negatív)	Az externáliák vizsgálata a fenntartásról szóló részletesebb értékelés részeként, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett.					



57. táblázat: Városterületi szintű beavatkozások finanszírozási terve

	Beavatkozás 1	Beavatkozás 2
<b>A beavatkozás alapadatai</b>		
A beavatkozás megnevezése	<b>Szakorvosi ellátás fejlesztése</b>	<b>Ivóvízhálózat rekonstrukciója</b>
Beavatkozás gazda	Gyál Város Önkormányzata	Gyál Város Önkormányzata
Potenciális megvalósító partnerek	Dél-Pesti Jáhn Ferenc Kórház Magán egészségügyi szolgáltatók	Közmű-szolgáltatók
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	Projektötlet	Projektötlet
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022-2027	
<b>Finanszírozási információk</b>		
A beavatkozás tervezett beruházási költsége (millió Ft)	1.000	2.000
Bevélettermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmazhat a beavatkozás, kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	Igen	Nem
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő, magánfinanszírozás	Vissza nem térítendő támogatás, saját erő
Finanszírozás elemek aránya	Még nem ismert	
Eredményérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	Az eredmények pontos előrejelzése még nem történt meg, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett. A részletes kockázat-értékelés csak a projektek ismeretében készíthető el 2024.12.31-ig.	
Kockázatok nevesítése	A részletes kockázat-értékelés csak a projektek ismeretében készíthető el 2024.12.31-ig.	
<b>Fenntartási információk</b>		
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	Részletesebb értékelés a fenntartás kapcsán még nem történt, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett	
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Ingatlanok és eszközök fenntartási költségei, szolgáltatások működtetésének költségei Szolgáltatásnyújtásból származó bevétel	Szokásos fenntartás költségek: javítás, pótlás, karbantartás

	Beavatkozás 1	Beavatkozás 2
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztfinszírozás stb.)	OEP-finanszírozás, saját erő, magánfinanszírozás	Saját erő
Externáliák (pozitív, negatív)	Az externáliák vizsgálata a fenntartásról szóló részletesebb értékelés részeként, a 2024.12.31-ig esedékes felülvizsgálatra tervezett.	

### 7.3 FENNTARTHATÓ ÜZEMELTETÉS

A TOP PLUSZ keretében Gyál számára elkülönített indikatív keret felhasználása által létrejövő javak üzemeltetési kérdései, az adott fejlesztéshez tartozó projektelőkészítő tanulmányokban részletesen bemutatásra kerülnek. Kiemelendő, hogy a TOP Pluszban megvalósuló fejlesztések esetén a támogatási jogcímtől függ a beruházást követő öt éves fenntartási időszakban tartó üzemeltetési feladat kérdése. Egyes állami támogatási jogcímmel kapcsolódó üzemeltetési kérdéseket az Irányító Hatósággal előzetesen jóvá kell hagyatni. A fenntartható üzemeltetés a fenntartási időszakon jelentősen átnyúlik. Gazdaságfejlesztési célú projekteknél az üzleti terv az adott fejlesztés amortizációs idejével számol.

Cél, hogy a létrejövő javak tekintetében az üzemeltetés során energiatudatos felhasználás valósuljon meg, az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó rezilienciavizsgálatban foglalt szempontok maradéktalan betartása mellett.

A TOP Pluszban látható forrás által a fejlesztési csúcs 2024-re várható, az infrastrukturális fejlesztések 24-36 hónap megvalósítási idővel, a szoft típusú tevékenységek 36-60 hónappal vehetők számításban.

Az üzemeltetés során felmerülő költségek mértéke jelen pillanatban nem állapíthatók meg. Azonban összességében elmondható, hogy a fejlesztések által az üzemeltetési költségek csökkentése és az esetleges bevételek növekedése várhatóak.

A tervezett infrastrukturális beavatkozások egyikénél sem merül fel a rövid- vagy középtávon történő értékesítés.

### 7.4 PROJEKTCSATORNA FEJLESZTÉS INTÉZMÉNYESÍTÉSE

#### 7.4.1 ELLÁTANDÓ FUNKCIÓK

Ahhoz, hogy az FVS intézkedései és beavatkozási konkrét projekteknél képeződjenek le, melyek eredményes megvalósítása hozzájárul a stratégiai célok és –részcélok teljesítéséhez, számos tevékenység összehangolt és gördülékeny megvalósítása szükséges.

A **projektgyűjtés** fázisában különbséget kell tenni a beavatkozások között abból a szempontból, hogy rendelkezésre állnak-e már konkrét projektötletek. Amennyiben igen, a feladat a projektötletéről rendelkezésre álló információk összegyűjtése, rendszerezése és aktualizálása. Ha a beavatkozáshoz még nem rendelhető konkrét fejlesztés, akkor a már ismertetett partnerségi csatornák segítségével feltárhatók a helyi szereplők által preferált projekt-elképzelések. A tervezett hálózatos infrastruktúra fejlesztéseknél – út- és járdafejlesztés, csapadékvízvezető-rendszer korszerűsítése – meg kell vizsgálni a hálózat szűk keresztmetszeteit, gócpontjait. Érdemes kiemelt figyelmet fordítani az önkormányzat tulajdonában álló felhagyott ingatlanok, közterületek elhelyezkedésére és műszaki állapotára, és meghatározni azok felhasználási lehetőségeit és módjait. Az így összeállt projektlistából a megvalósíthatóság, hatékonyság és finanszírozhatóság előzetes értékelésével és összehasonlításával választhatók ki azok az ötletek, melyek továbbléptethetők a projekt-előkészítés fázisába. Mivel jelentős részben támogatásból tervezett a projektek megvalósítása, elengedhetetlen a folyamatos forrásfigyelés.

A TOP Plusz Operatív Programból megvalósítani tervezett fejlesztések esetén a **projekt-előkészítés** első lépése egy speciális feladat: a TVP-k elkészítése. A fejlesztések műszaki előkészítése során készül el a műszaki tervdokumentáció és kerülnek beszerzése a szükséges hatósági engedélyek. A pénzügyi előkészítés során kerülnek feltárára a finanszírozás lehetséges forrásai, azok alkalmazásának feltételei, de ez önmagában kevés. Felelősen gazdálkodó szervezeteknél elengedhetetlen a projekt pénzügyi fenntarthatóságának vizsgálata, a fejlesztés eredményeként realizálható hasznok és költségek összevetése. Erre egy jó módszer lehet a költség-haszon elemzés készítése, kiegészítve a pénzben nem kifejezhető hatások vizsgálatával. A pályázati forrásból megvalósítani tervezett projektek esetében az kidolgozásra és benyújtásra kerül a pályázat, szükség esetén előkészítő tanulmánnyal együtt, ennek eredményességétől függően megkötésre kerül a támogatási szerződés/kiállításra kerül a támogatói okirat. A forrás rendelkezésre állásáról nem támogatásból megvalósuló fejlesztés vagy pályázati forrás önerővel történő kiegészítése esetén is gondoskodni szükséges: a költségvetésből a szükséges összeg rendelkezésre állásának biztosításával. A projekt-előkészítés fázisának zárásaként nagy gondossággal kell, hogy kiválasztásra kerüljenek a projekt-tevékenységek megvalósítói, adott esetben közbeszerzési vagy beszerzési eljárás lefolytatásával.

A **projektmegvalósítás** is több szálon fut a projekt műszaki/szakmai lebonyolítását, vagyis a konkrét kivitelezés, szolgáltatás megvalósítását kíséri a pénzügyi lebonyolítás (források rendelkezésre állásának és szabályos felhasználásának biztosítása). A kettő között a kapcsolatot a projektmenedzsment teremti meg, mely során folyamatosan monitorozásra, visszacsatolásra, szükség szerint kiigazításra kerül a projekt előrehaladása, a tevékenységek és költségek időbeli ütemezése, az elvárt eredmények teljesülése, a kockázatok megelőzése és kezelése. Támogatásból megvalósuló projekt esetén elvárt a megvalósítás során ezek folyamatos jelentése, a költségek elszámolása a támogató felé.

A támogatásból megvalósuló projektek esetén a **projekt-fenntartás** időszaka formalizált, de ennek hiányában is célszerű figyelmet fordítani a projekt eredményeinek nyomon követésére, a tapasztalatok összegzésére és beépítésére a jövő városfejlesztésébe. Kulcsfontosságú emellett a pénzügyi megtérülés folyamatos vizsgálata.

A partnerségnek horizontálisan át kell hatnia a projekt-előkészítés, –megvalósítás és -fenntartás minden lépését.

### 7.4.2 KULCSSZEREPLŐK NEVESITÉSE

Szűk értelmezésben véve az FVS projektek megvalósításának kulcsszereplői **a projektgazdák, többnyire Gyál Város Önkormányzata a Hivatalával, valamint a projektek műszaki/szakmai megvalósítói**, tágabb értelemben azonban ide tartozik minden olyan érintett, aki bevonásra kerül a projekt lebonyolításába.

Egy projekt eredményes lebonyolításához számos szakmai szolgáltatás (pl. tervezés, műszaki ellenőrzés, stb.) kapcsolódik, ezen szolgáltatók a rendszer szereplői. Mivel a Gyál Város Önkormányzata és a Hivatal humán-kapacitásai szűkösek az FVS projektek előkészítéséhez és lebonyolításához, megfelelő referenciákkal rendelkező, tapasztalt **külső szolgáltató** bevonásával látja el a projekt-előkészítéssel és –menedzsmenttel kapcsolatos feladatokat. A döntéshozatal mellett a fejlesztési igények projektgyűjtésbe történő becsatornázásában kiemelt szereppel bír **Gyál Város Önkormányzat Képviselő-testülete**.

A lakosság, helyi intézmények, gazdasági társaságok, civil és egyházi szervezetek tágran értelmezve, a **partnerség révén kapcsolódnak** a projekthez. Fontos szót ejteni azokról a hatóságokról vagy szervezetekről is, akik a fejlesztés jogszabályi vagy pályázati vonatkozásai miatt kapcsolódnak be a folyamatba, például az engedélyező hatóságok,

Fontos szereplői továbbá a rendszernek **a fejlesztett infrastruktúra elemek megvalósítást követő üzemeltetői, használói**. Az előző alfejezetben taglalt lehető legtöbb fázisban velük történő együttműködés, egyeztetés javítja a projektek eredményességét és hatékonyságát mind a megvalósítás, mind a fenntartás idejére nézve.

### 7.4.3 INTÉZMÉNYI MODELL BEMUTATÁSA

58. táblázat: Projekt-előkészítés és -lebonyolítás intézményi modellje

Fázis	Ellátandó feladat	Felelős szereplő
I. Projektgyűjtés	Projektek generálása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Polgármesteri Hivatal</li> <li>▪ Képviselő-testület tagjai</li> </ul>
	Az FVS készítésekor már ismert projekt-elképzelések esetén a rendelkezésre álló információk összegyűjtése és rendszerezése	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Polgármesteri Hivatal</li> </ul>
	A projektötletek szelektálása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Polgármesteri Hivatal</li> <li>▪ Képviselő-testület</li> </ul>
	TOP Pluszból megvalósítani tervezett projektek esetén a TVP elkészítése	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Külső szolgáltató</li> </ul>
	Projekt pénzügyi előkészítése, finanszírozási modell kidolgozása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Polgármesteri Hivatal</li> <li>▪ Külső projekt-előkészítő szervezet</li> </ul>
II. Projekt-előkészítés	Műszaki tervdokumentáció elkészítése és engedélyeztetés	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Külső szolgáltató – műszaki tervező</li> </ul>
	Előkészítő tanulmány elkészítése	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Külső projekt-előkészítő szervezet</li> </ul>
	Pályázat benyújtása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Külső projekt-előkészítő szervezet</li> </ul>
	Forrás rendelkezésre állásának biztosítása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Képviselő-testület</li> <li>▪ Polgármesteri Hivatal</li> </ul>
	Közbeszerzések, beszerzések lebonyolítása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Polgármesteri Hivatal</li> <li>▪ Külső szolgáltató – közbeszerzési szakértő</li> </ul>
III. Projekt-megvalósítás	Projekt műszaki/szakmai lebonyolítása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Külső szolgáltató</li> <li>▪ Gyál Város Önkormányzata (saját teljesítés)</li> </ul>
	Pénzügyi lebonyolítás	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Polgármesteri Hivatal</li> </ul>
	Projektmenedzsment	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Külső projektmenedzsment szervezet</li> </ul>
IV. Fenntartás	Eredmények nyomon követése, jelentéstétel	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Polgármesteri Hivatal</li> <li>▪ Külső projektmenedzsment szervezet</li> <li>▪ A fejlesztett ingatlan üzemeltetője, fenntartója, használói</li> </ul>
	Pénzügyi megtérülés monitorozása	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Polgármesteri Hivatal</li> </ul>

**PARTNERSÉG, NYILVÁNOSSÁG  
BIZTOSÍTÁSA**

Felelős szereplők:

- Polgármesteri Hivatal
- Külső projektmenedzsment szervezet

## 8 MELLÉKLETEK

**8.1 ANTISZEGREGÁCIÓS TERV**

A fejezet célja, hogy megismerjük a szegregáció feltárt horizontális (társadalmi, gazdasági, környezeti) és térbeli jelenségeit (szegregátumok), és megoldást találjunk ezek felszámolására. Az antiszegregációs terv megállapítja, hogy olyan városi jövőkép létrehozására van szükség, mely egységes koordináció révén elősegíti, hogy a városok térségi és gazdasági szempontoknak is megfelelő integrált stratégiai szemléletet képviselhessenek, melyekben a térségalkotó, hasonló adottságokkal rendelkező települések egymás fejlesztési intézkedéseit nem gátolva, hanem összehangolt tervezésük és fejlesztéseik révén hatékonyabb rendszereket alakítanak ki, egyeztetve a helyi társadalom képviselőivel, a települést használó csoportok érdekeivel.

Ezen célokat és beavatkozásokat ismertetjük a 2021-2027-es programozási időszakra vonatkozóan, összhangban az Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjával.

**8.1.1.1 A SZEGREGÁCIÓ TÁRSADALMI JELENSÉGEINEK HORIZONTÁLIS ELEMZÉSE – A VÁLTOZÁSOK ÉRTÉKELÉSE****A MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK ÉS A ROMÁK HELYZETE**

A mélyszegénység azt jelenti, hogy valaki, vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjenek.

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján általánosságban elmondható, hogy az egyik legsúlyosabb probléma a mélyszegénységben élők között a roma népesség helyzete. A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (pl.: megváltozott munkaképességűek, romák, stb.) azzal, hogy kiszorulnak a munkaerőpiacról, kikerülnek a munkaügyi regisztrációból, elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Gyál Városának Önkormányzata feladatának tekinti a roma célcsoport élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, oktatási, nevelési és munkaerőpiaci integrációjának elősegítését. A roma származású munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek és foglalkoztatásának növelését a munkaügyi kirendeltség számos eszközzel és munkaerőpiaci programmal igyekszik elősegíteni. Az Önkormányzat a közfoglalkoztatás maximális kihasználtságával erősíti munkavállalási esélyeiket.

A városában élő roma származásúak számának és arányának tekintetében a valóságot pontosan tükröző adatok nem állnak rendelkezésre, de a roma lakosság száma alacsony és integrálódott a helyi közösségbe. 2020 júniusában szüntette meg működését a Gyáli Roma Nemzetiségi Önkormányzat. A településen Gyáli Román Nemzetiségi Önkormányzat működik.

**GYERMEKEK**

Az oktatás és a nevelés fejlesztésének, illetve az élethosszig tartó tanulás elősegítésének kiemelt szerepe van az esélyegyenlőség, illetve a társadalmi felzárkózás lehetőségének biztosításában. Gyál Város minden óvodája felújításra került. A kor kihívásainak megfelelő, modern épületekben oktatják a gyerekeket.

Viszont pedagógushiány van a Városban, a korábban, a Helyi Esélyegyenlőségi Tervben leírtakhoz képest tovább emelkedett a betöltetlen óvónői állások száma.

- Gyáli Liliom Óvoda – 6 fő óvodapedagógus állás betöltetlen
- Gyáli Tátika Óvoda – 3 fő óvodapedagógus állás betöltetlen
- Gyáli Tulipán Óvoda – 4 fő óvodapedagógus és 1 fő logopédusi állás betöltetlen

Gyál Város Önkormányzata egy gyógypedagógiai óvodai csoportot indít autista gyermekek számára. A gyógypedagógiai csoport maximális létszámmal (8 fő) működik azóta is és 2021 volt az első év, amikor az oda járó gyerekek elérték a tanköteles kort és megkezdheték tanulmányaikat az általános iskolában.

A csoportba járó gyerekek szülei szeretnék elérni, hogy a városban az SNI csoport mellett egy autista iskolás csoport is induljon, ennek érdekében megkezdődtek az egyeztetések az Önkormányzat illetékeseivel.

Három általános iskola (Gyáli Ady Endre Általános Iskola, Gyáli Zrínyi Miklós Általános Iskola, Gyáli Bartók Béla Általános Iskola) van a városban. Ezek közül a Gyáli Zrínyi Miklós Általános Iskolában tanulnak a sajátos nevelési igényű gyermekek.

Egy középiskola van a településen, az Érdi Szakképzési Centrum tagiskolájaként működő ÉSZC Eötvös József Szakképző Iskola, ahol a gyerekek közgazdasági, informatikai, rendészet és közszolgálati, valamint kereskedelmi és faipari ágazaton tanulhatnak.

Évről évre egyre többen jelentkeznek a Gyáli Egyetemista Programra. A Program keretében van lehetőségük a főiskolásoknak a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati ösztöndíj megpályázására.

A Gyáli Egyetemista Program keretében 25.000.-Ft/félév támogatásban részesülhet minden gyáli állandó lakóhellyel rendelkező felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytató, illetve végzős hallgató.

A 25.000.-Ft összegű támogatásban azok a diákok részesülhetnek, akik az adott tanulmányi félévet legalább 25 kreditpont megszerzésével igazoltan teljesítették és a következő félévet megkezdtek. Végzős hallgatók esetében a jogosultság feltétele a diploma megszerzése és annak bemutatása.

Gyál Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 5/2017. (II.28.) sz. rendeletével elfogadta a „Gyáli Élet Program”-ot, melynek köszönhetően az Önkormányzat minden lakosáról gondoskodik a születéstől kezdve az óvodán, iskolákon keresztül, figyelmet szentelve a házasulandók programon át, egészen a szépkorig. Gyál Város sportkonceptiója célul tűzi ki a lakosság egészségének megóvását, nagy figyelmet fordítva a megelőzésre, kiemelten a gyermekek sport iránti elkötelezettségét.

7 betöltött védőnői álláshely van a településen és 4 gyermek háziorvosi praxis, mely az Egészségügyi Központ rendelőiben látja el Gyál 14 év alatti lakosait.

A fókuszcsoportos beszélgetésből kiderül, hogy az egykori krosszpálya és a Körösi út kereszteződésében található területen egy Ifjúsági sport és szórakozó központot terveznek létrehozni. Olyan sport tevékenységeket szeretnének a központban kialakítani, melyek nincsenek a környéken, mint például egy műjégpálya, curling pálya, mászófal kialakítása.

## A NŐK HELYZETE

A regisztrált munkanélküliek száma évről évre csökkenő tendenciát mutat a városban férfiak és nők tekintetében egyaránt. Az Önkormányzat mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő juttatás követelménynek.

A kisgyermekesek munkaerő piaci esélyeinek tekintetében fontos szempont a bölcsődei férőhelyek száma. A bölcsődei és óvodai elhelyezési kérelmeknek jellemzően eleget tud tenni a város.

A városban családi krízishelyzet esetén nincs átmeneti otthon.

2016 óta családterapeuta vállalja el a jelentkező családok terápiás foglalkozását. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben a Készenléti Szolgálat tud segítséget nyújtani. A készenléti ellátónak személyes intézkedésre nincs lehetősége, segítséget, tanácsadást telefonon tud nyújtani.

A fent említetteken kívül a Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított speciális szolgáltatások között van a jogi tájékoztatás, pszichológiai tanácsadás, óvodai és iskolai szociális segítői munka.

## AZ IDŐSEK HELYZETE

2019. február 1-jétől az idősek és a demens betegek nappali ellátását és étkeztetését a Kertváros Szociális Központ vállalta. Az intézmény fenntartója a „Kertváros” Önkormányzati Társulás.

A Városi Egészségügyi Központban jelenleg felnőtt és gyermek háziorvosi ellátás, fogorvosi alapellátás, járó beteg szakrendelés és 24 órás háziorvosi ügyelet működik. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás készülékei életmentőek lehetnek az idős, egészségileg leromlott állapotú ellátottak számára. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtáshoz 2016.07.01-től 177 készülék van kihelyezve az idősek részére.

A fókuszcsoporthoz interjúból kiderül, hogy szükség lenne egy 1 napos sebészeti és szakorvosi ellátást biztosító rendelő kialakítására. Gyálon lehetne folytatni a betegek rehabilitációját, továbbá igény lenne szemészeti ellátásra, bőrgyógyászati szakrendelésekre is. A tervek kezdetlegesek, egyeztetések szükségesek a Pestszentimrei Rendelő szakorvosi rendelőjének vezetőjével.

A Községi Házban rendszeresen, ingyenesen tarthatnak különféle klubokat az idős lakosok.

Nincs a Városban az idősek részére bentlakásos és rehabilitációs ellátást biztosító otthon, ezen szeretne az Önkormányzat változtatni a közeljövőben.

A korábbi Helyi Esélyegyenlőségi Programban beazonosított problémák között szerepelt, hogy az idős lakosság részére nincs informatikai tanfolyam biztosítva. Előrelépés, hogy az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár igény szerint alapfokú internet használati tanfolyamokat szervez. Ezzel megvalósult a korábban a HEP IT-ben foglalt vállalás.

## A FOGYATÉKKAL ÉLŐK HELYZETE

Gyál város minden közintézménye akadálymentesített. A város hivatalos honlapjának van akadálymentesített változata is. A gyengén látó vagy látássérült könyvtárhasználókra is tekintettel van a város, az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár hangos könyv állományát évente bővíti.



2019-ben átadásra került a Gyáli Sportcsarnok, melynek területén szintén biztosított lett a teljes akadálymentesítés.

2021 nyarán adták át a Gyál vasútállomás melletti felújított területet, melyen taktilis burkolati jeleket alkalmaztak, hogy az akadálymentes közlekedés ott is biztosítva legyen.

Az Önkormányzat ekkor adta át a város új gyalogosjárdáját is, mely a Kísfaludy utcától az állomásig tartó szakaszon készült el. A járdaépítés a város saját finanszírozásából valósult meg, mintegy 15 millió forint értékben. A járda a kerekesszékek számára is megfelelő méretű.

Elkészültek továbbá a vasút mindkét oldalán a parkolók, melyek összesen 45 személygépkocsinak biztosítanak parkolóhelyet és melyből 3 hely mozgáskorlátozottaknak lett kialakítva.

2013. július 1-től működik a „Kertváros” Szociális és Családvédelmi Központ a „Kertváros” Önkormányzati Társulás fenntartásában. Szociális alapszolgáltatásokat biztosít az intézmény négy helyszínen: Gyál, Alsónémedi, Ócsa, Bugyi. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 62. § (1) bekezdése alapján az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt. A jogosultsági feltételek részletes szabályait a Gyáli Önkormányzat rendeletben határozza meg.

Nincs nyilvántartás arra vonatkozóan, hogy hány fogyatékkal élő személy van a településen. Gyáli mozgáskorlátozottak részére körülbelül 5-600 db parkolási engedély van használatban.

A Zrínyi Miklós Általános Iskolában évente egyszer megrendezésre kerül a speciális sportolók „Így sportolunk mi” elnevezésű versenye. Zenés torna, ritmikus sportgimnasztika, aikidó és shaolin kungfu sportágakban mérhetik meg magukat a nevezők.

A fogyatékkal élők részéről igény mutatkozott esetlegesen érzékenyítő tréningek és rendezvények tartására, melyek folyamán együtt kapcsolódhatnak, szórakozhatnak a nem sérült emberek sérült társaikkal.

Az Önkormányzat célja, hogy Gyál olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetést, ahol a lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.

### **8.1.1.2 A SZEGREGÁCIÓ TERÜLETI VONATKOZÁSAI (SZEGREGÁTUMOK) – A VÁLTOZÁSOK ÉRTÉKELÉSE**

Az Antiszegregációs terv területi dimenzióban, a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét egy adott településen. Célja, hogy a város felmérje azon területeit, ahol a szegregáció már megindult, illetve ahol előrehaladott állapotban van, és a fentiek szellemében kidolgozzon a szegregáció oldására irányuló programokat.

Azon területeket kell szegregátumnak nyilvánítani, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú (15-59 év közötti) lakosokon belül eléri, illetve meghaladja az 35%-ot. Szegregációval veszélyeztetett területnek nevezzük azokat a városi területeket, ahol a fenti mutató 30-35% közötti értéket vesz fel.

Gyál városában a 2011 évi népszámlálás adatai alapján nincsen a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet szempontrendszerére meghatározott szegregátum. Ezt támasztja alá a fókuszcsoporthoz készített interjú is, nincsenek sem szegregátumok, sem pedig szegregációval veszélyeztetett területek a városban.

## **8.1.2 ANTISZEGREGÁCIÓS TERV**

### **8.1.2.1 AZ ANTISZEGREGÁCIÓS FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉS BEAVATKOZÁSI JAVASLATOK**

59. táblázat: Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások

Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség	Költség forrása
1 <b>A gyermekek</b> védelme, megfelelő oktatási színvonalának biztosítása, betöltetlen óvodapedagógus álláshelyek felszámolása, gyógypedagógus szakemberek számának növelése, speciális csoportok indítása az SNI gyermekek részére	1.a. Óvodapedagógus álláshelyek betöltése. Az intézkedés megvalósításának korábbi határideje 2021.01.31-ről módosult 2023.12.31-re, mivel nem sikerült feltölteni az üres álláshelyeket.	20 MFt	Önkormányzati költségvetés
	1.b. Autista, iskolai gyógypedagógiai csoport indítása az autista gyermekek számának emelkedése miatt	10 MFt	TOP Plusz maradvány/Önkormányzati költségvetés
	1.c. Alkotóműhely létrehozása (személyiségfejlesztés elősegítése)	3 MFt	TOP Plusz Maradvány
	1.d. KKTSz – Kommunikációs kapcsolatépítő tréning szülőknek (családi kapcsolatok, főleg a szülő-gyermek kapcsolatok alakulását elősegítő tréning)	2 MFt	TOP Plusz Maradvány
	1.e. Pszichodráma (feltáró, gyógyító pszichoterápia gyermekek részére)	3 MFt	TOP Plusz Maradvány
2 <b>A nők</b> esélyegyenlőségének javítása	2.a. Anyatejes táplálás népszerűsítése, gyakorlati tanácsadás	2 MFt	Önkormányzati költségvetés
	2.b. Évente rendszeres szűrővizsgálatok szervezése	15 MFt	TOP Plusz maradvány/Önkormányzati költségvetés
	2.c. Felvilágosító előadások szervezése fiatal nők számára az egészséges életmódról, a kábítószerekről, a fogamzásgátlásról, szexuális úton terjedő betegségekről.	2 MFt	Önkormányzati költségvetés
3	3.a. Rehabilitáció idejére bentlakásos otthon létesítése	500 MFt	TOP Plusz Maradvány

Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség	Költség forrása
<b>Az idős lakosság</b> bentlakásos és rehabilitációs otthon hiányának megoldása, informatikai tanfolyam folyamatos biztosítása a Közösségi Házban.	3.b. Internet- tanfolyamok szervezése idősek részére	3 MFt	Önkormányzati költségvetés
4 <b>Fogyatékkal élő lakosság:</b> igényfelmérést követően a Kertváros Szociális Központ által működtetett idősek nappali ellátását biztosító intézmény szolgáltatásainak kibővítése a fogyatékkal élők részére is.	4.a. Idősek nappali ellátását biztosító férőhelyek bővítése a fogyatékkal élők számára	500 MFt	TOP Plusz maradvány/Önkormányzati költségvetés
Társadalmi integrációjuk segítése, elfogadottságuk növelése.	4.b. Érzékenyítő tréningek megszervezése	3 MFt	TOP Plusz maradvány/Önkormányzati költségvetés

60. táblázat: Területi fókuszú antiszegregációs célok és beavatkozások

Szegregátum	Célok	Tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség és annak tervezett forrása
	Gyál városában nincsenek szegregátumok, vagy szegregációval veszélyeztetett településrészek.		

### **8.1.2.2 A SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓ AKCIÓTERÜLETÉNEK MEGHATÁROZÁSA ÉS A VÁLASZTÁS INDOKLÁSA (AMENNYIBEN RELEVÁNS)**

Gyál városában a 2011-es KSH adatok alapján nincs szegregátum, vagy szegregációval veszélyeztetett terület.

A település adottságait nézve és a helyzetelemzésben foglaltak szerint sem indokolt a szociális városrehabilitációs akcióterület kijelölése. A 2023-as népszámláláskor az adatok felülvizsgálata szükséges.

### **8.1.2.3 A KÉT ANTISZEGREGÁCIÓS BEAVATKOZÁSI DIMENZIÓ KAPCSOLATA**

Nem releváns, Gyál városában nincsenek szegregátumok, vagy szegregációval veszélyeztetett területek, így a horizontális beavatkozások nem koncentrálnak külön hátrányos helyzetű városrészekre.

### **8.1.2.4 A BEAVATKOZÁSOK ÜTEMEZÉSE**

61. táblázat: Akciók és beavatkozások ütemezése

Tervezett akciók és beavatkozások	2022 2. félév	2023 1. félév	2023 2. félév	2024 1. félév	2024 2. félév	2025 1. félév
<b>Horizontális</b>						
1.a. Óvodapedagógus álláshelyek betöltése.						
1.b. Autista, iskolai gyógypedagógiai csoport indítása az autista gyermekek számának emelkedése miatt						
1.c. Alkotóműhely létrehozása (személyiségfejlesztés elősegítése)						
1.d. KKTSz – Kommunikációs kapcsolatépítő tréning szülőknek (családi kapcsolatok, főleg a szülő-gyermek kapcsolatok alakulását elősegítő tréning)						
1.e. Pszichodráma (feltáró, gyógyító pszichoterápia gyermekek részére)						
2.a. Anyatejes táplálás népszerűsítése, gyakorlati tanácsadás						
2.b. Évente rendszeres szűrővizsgálatok szervezése						
2.c. Felvilágosító előadások szervezése fiatal nők számára az egészséges életmódról, a kábítószerekről, a fogamzásgátlásról, szexuális úton terjedő betegségekről.						
3.a. Rehabilitáció idejére bentlakásos otthon létesítése						
3.b. Internet- tanfolyamok szervezése idősek részére						
4.a. Idősek nappali ellátását biztosító férőhelyek bővítése a fogyatékkal élők számára						
4.b. Érzékenyítő tréningek megszervezése						
<b>Szegregátumonként</b>						

**8.1.2.5 AZ ANTISZEGREGÁCIÓS TERV PÉNZÜGYI TERVE**

Tervezett akciók és beavatkozások	Becsült költség	Tervezett forrás
Horizontális		
1.a. Óvodapedagógus álláshelyek betöltése.	20 MFt	Önkormányzati költségvetés
1.b. Autista, iskolai gyógypedagógiai csoport indítása az autista gyermekek számának emelkedése miatt	10 MFt	TOP Plusz maradvány/Önkormányzati költségvetés
1.c. Alkotóműhely létrehozása (személyiségfejlesztés elősegítése)	3 MFt	TOP Plusz Maradvány
1.d. KKTSz – Kommunikációs kapcsolatépítő tréning szülőknek (családi kapcsolatok, főleg a szülő-gyermek kapcsolatok alakulását elősegítő tréning)	2 MFt	TOP Plusz Maradvány
1.e. Pszichodráma (feltáró, gyógyító pszichoterápia gyermekek részére)	3 MFt	TOP Plusz Maradvány
2.a. Anyatejes táplálás népszerűsítése, gyakorlati tanácsadás	2 MFt	Önkormányzati költségvetés
2.b. Évente rendszeres szűrővizsgálatok szervezése	15 MFt	TOP Plusz maradvány/Önkormányzati költségvetés
2.c. Felvilágosító előadások szervezése fiatal nők számára az egészséges életmódról, a kábítószerekről, a fogamzásgátlásról, szexuális úton terjedő betegségekről.	2 MFt	Önkormányzati költségvetés
3.a. Rehabilitáció idejére bentlakásos otthon létesítése	500 MFt	TOP Plusz Maradvány
3.b. Internet- tanfolyamok szervezése idősek részére	3 MFt	Önkormányzati költségvetés
4.a. Idősek nappali ellátását biztosító férőhelyek bővítése a fogyatékkal élők számára	500 MFt	TOP Plusz maradvány/Önkormányzati költségvetés
4.b. Érzékenyítő tréningek megszervezése	3 MFt	TOP Plusz maradvány/Önkormányzati költségvetés
Szegregátumonként	nem releváns	
Szociális városrehabilitációs projekt (amennyiben releváns)	nem releváns	

Tervezett akciók és beavatkozások	Becsült költség	Tervezett forrás
Összesített költség:	1.063 MFt	TOP Plusz maradvány/Önkormányzati költségvetés

## **8.2 ELVÉGZETT KÉRDŐÍVES FELMÉRÉSEK DOKUMENTÁLÁSA**

---

Terjedelme miatt külön dokumentumban szerepel: a Partnerségi eljárás alátámasztó dokumentumai c. III. kötet.

## **8.3 FINANSZÍROZÁSI TERV BEAVATKOZÁSONKÉNT**

---

A 7.2.2 alfejezetben került bemutatásra.

## **8.4 MŰKÖDÉSI TÉRKÉP**

---



